



Г о д и ш е н и з в е ш т а ј

ЗА ИЗВРШЕНИТЕ РЕВИЗИИ И
ЗА РАБОТАТА НА ДРЖАВНИОТ
ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

ЗА 2020
ГОДИНА

Г о д и ш е н
и з в е ш т а ј

ЗА ИЗВРШЕНИТЕ РЕВИЗИИ И
ЗА РАБОТАТА НА ДРЖАВНИОТ
ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

ЗА 2020
ГОДИНА

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

657.6(497.7)"2020"(047.31)

ГОДИШЕН извештај за извршените ревизии и за работата на Државниот завод за ревизија за 2020 година. - Скопје : Државен завод за ревизија, 2021. - [162] стр. : илустр. ; 30 см

ISBN 978-9989-2030-7-7

а) Државен завод за ревизија (Скопје) -- 2020 -- Извештаи

COBISS.MK-ID 54157317

С о д р ж и н а

1 ЗА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА	9
2 МИСИЈА, ВИЗИЈА И ЦЕЛИ НА ДЗР	11
3 СТРАТЕШКИ И МЕТОДОЛОШКИ ДОКУМЕНТИ	13
3.1 СТРАТЕШКИ ДОКУМЕНТИ	13
3.2 МЕТОДОЛОШКИ ДОКУМЕНТИ	16
3.3 ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ	17
4 АДМИНИСТРАТИВНИ КАПАЦИТЕТИ	21
4.1 ОРГАНИЗАЦИСКА СТРУКТУРА И ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ	21
4.2 ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ЗНАЕЊАТА И ВЕШТИНИТЕ НА ДРЖАВНИТЕ РЕВИЗОРИ	23
4.3 ИТ РЕСУРСИ	24
4.4 ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РАБОТАТА НА ДЗР	26
5 КОМУНИКАЦИЈА И СОРАБОТКА	29
5.1 КОМУНИКАЦИЈА И ТРАНСПАРЕНТНОСТ ВО РАБОТЕЊЕТО НА ДЗР	29
5.2 СОРАБОТКА СО ПРОФЕСИОНАЛНИ АСОЦИЈАЦИИ И ИНСТИТУЦИИ	33
5.3 МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА	35
5.4 СОРАБОТКА СО НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ ЗА РЕВИЗИИТЕ И ЕФЕКТИТЕ ОД ИСТИТЕ	39

6 РЕВИЗОРСКИ АКТИВНОСТИ НИЗ БРОЈКИ 43

6.1 ДОДАДЕНА ВРЕДНОСТ НА РЕВИЗИИТЕ 48

6.2 ПРЕПОРАКИ И НИВНА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА 50

7 ИЗВРШЕНИ РЕВИЗИИ 55

7.1 ОСНОВЕН БУЏЕТ НА РСМ ЗА 2019 ГОДИНА 55

7.2 ПРАВДА 62

7.2.1 УСТАВЕН СУД 62

7.2.2 ВРХОВЕН СУД НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА 64

7.2.3 ЈАВНО ОБВИНИТЕЛСТВО ЗА ГОНЕЊЕ НА КРИВИЧНИ ДЕЛА ПОВРЗАНИ И КОИ
ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД СОДРЖИНАТА НА НЕЗАКОНСКОТО СЛЕДЕЊЕ НА КОМУНИКАЦИЈИТЕ 65

7.2.4 УПРАВА ЗА ВОДЕЊЕ НА МАТИЧНИ КНИГИ 66

7.3 ЗДРАВСТВО 67

7.3.1 ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ НА РСМ 67

7.3.2 ЈАВНИ ЗДРАВСТВЕНИ УСТАНОВИ 70

7.4 ЕФЕКТИ ОД ПАНДЕМИЈАТА КОВИД-19 71

7.4.1 ДОДЕЛУВАЊЕ НА ДОГОВОРИ ЗА ЈАВНИ НАБАВКИ ОД СТРАНА НА ИНСТИТУЦИЈИТЕ ВО
ЈАВНИОТ СЕКТОР СО ЦЕЛ ПРЕВЕНЦИЈА И ЗАШТИТА ОД ПАНДЕМИЈАТА ПРЕДИЗВИКАНА
ОД КОРОНА ВИРУСОТ – КОВИД - 19 71

7.4.2 ДОБИВАЊЕ НА НЕ ФИНАНСИСКА ПОМОШ, РАСПРЕДЕЛБА И КОРИСТЕЊЕ ОД СТРАНА НА
ИНСТИТУЦИЈИТЕ ВО ЈАВНИОТ СЕКТОР СО ЦЕЛ ПРЕВЕНЦИЈА И ЗАШТИТА ОД ПАНДЕМИЈАТА
ПРЕДИЗВИКАНА ОД КОРОНА ВИРУСОТ – КОВИД 19 72

7.5 ТРУД И СОЦИЈАЛА 75

7.5.1 ФОНД ЗА ПЕНЗИСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРУВАЊЕ НА РСМ 75

7.5.2 ВЛАДИНО ПЛАНИРАЊЕ - ЕФИКАСНОСТ НА ВЛАДИНИ МЕРКИ ЗА СПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИТЕ
НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ И НАЧИНОТ НА ПЛАНИРАЊЕ НА СРЕДСТВАТА ЗА НАДМИНУВАЊЕ НА
ИСТИТЕ-МЕЃУНАРОДНА ПАРАЛЕЛНА РЕВИЗИЈА 78

7.6 ОБРАЗОВАНИЕ 83

7.6.1 МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА 83

7.6.2 БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО 85

7.6.3 ВИСОКО ОБРАЗОВАНИЕ 85

7.6.4 ДРЖАВЕН СТУДЕНТСКИ ДОМ „ТОМЕ СТЕФАНОВСКИ СЕНИК“-СКОПЈЕ 86

7.7 ЖИВОТНА СРЕДИНА 87

7.7.1	ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИТЕ И АКТИВНОСТИТЕ ЗА ИСКОРИСТУВАЊЕ НА МИНЕРАЛНИТЕ СУРОВИНИ И НАПЛАТА НА НАДОМЕСТОЦИТЕ	87
7.7.2	ЕФИКАСНО ТРЕТИРАЊЕ И СПРАВУВАЊЕ СО ПЛАСТИЧНИОТ ОТПАД	89
7.7.3	ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИТЕ И АКТИВНОСТИТЕ ЗА ИЗДАВАЊЕ НА Б ИНТЕГРИРАНИТЕ ДОЗВОЛИ	92
7.7.4	РЕВИЗИЈА НА ПРЕЗЕМЕНИ МЕРКИ (FOLLOW UP), ПО ДАДЕНИ ПРЕПОРАКИ ОД КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ ОД 12.03.2019 ГОДИНА, НА ТЕМА "ЕФЕКТИВНОСТ НА ПОЛИТИКИТЕ, МЕРКИТЕ И АКТИВНОСТИТЕ ПРИ ДОДЕЛУВАЊЕТО НА ВОДНОТО ПРАВО"	94
7.7.5	РЕВИЗИЈА НА ПРЕЗЕМЕНИ МЕРКИ (FOLLOW UP), ПО ДАДЕНИ ПРЕПОРАКИ ОД КОНЕЧНИОТ ИЗВЕШТАЈ НА ТЕМА „КВАЛИТЕТ НА ВОЗДУХОТ – КООПЕРАТИВНА РЕВИЗИЈА“	96
7.8 КУЛТУРА		98
7.8.1	МИНИСТЕРСТВО ЗА КУЛТУРА	98
7.8.2	УПРАВА ЗА ЗАШТИТА НА КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО	100
7.9 СООБРАЌАЈ, ТРАНСПОРТ И КОМУНИКАЦИИ		102
7.9.1	АГЕНЦИЈА ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ	102
7.10 ЛОКАЛНА САМОУПРАВА		103
7.10.1	ЕДИНИЦИ НА ЛОКАЛНА САМОУПРАВА	103
7.10.2	КАПИТАЛНИ ТРАНСФЕРИ КОН ЕЛС ОД БУЏЕТОТ НА РСМ	105
7.10.3	ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИТЕ И АКТИВНОСТИТЕ ВО ФУНКЦИЈА НА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРЕНЕСЕНИТЕ НАДЛЕЖНОСТИ КОИ СЕ ФИНАНСИРААТ СО СРЕДСТВА НА БЛОК ДОТАЦИИ	107
7.10.4	СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПОСТАПУВАЊЕ СО БЕСПРАВНО ИЗГРАДЕНИ ОБЈЕКТИ ВО ОПШТИНА ОХРИД И СТРУГА	108
7.10.5	КВАЛИТЕТОТ НА УСЛУГИТЕ КОИ ГИ ДАВААТ ЕЛС ПРЕКУ СВОИТЕ ВЕБ ПОРТАЛИ	110
7.11 АКЦИОНЕРСКИ ДРУШТВА И ЈАВНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА ОСНОВАНИ ОД ЕЛС И ДРЖАВАТА		112
7.11.1	ЈАВНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА ОСНОВАНИ ОД ЕЛС	112
7.11.2	АКЦИОНЕРСКИ ДРУШТВА ОСНОВАНИ ОД ДРЖАВАТА	113
7.12 ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР		114
7.12.1	ИНСТИТУЦИОНАЛНИ КАПАЦИТЕТИ НА ИНСПЕКТОРИТЕ ВО РСМ	114
7.13 ПОЛИТИЧКИ ПАРТИИ И ИЗБОРНИ КАМПАЊИ		116
7.13.1	ДРЖАВНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА	116
7.13.2	ПОЛИТИЧКИ ПАРТИИ- РЕДОВНО РАБОТЕЊЕ	117
7.13.3	ПОЛИТИЧКИ ПАРТИИ- ИЗБОРНА КАМПАЊА	118

8 СИСТЕМСКИ СЛАБОСТИ **123**

9 Финансиски извештаи **141**

Почитувани,

Изминатата година беше година полна со предизвици и потешкотии во работата предизвикана од глобалната пандемија, но со задоволство може да кажеме дека Државниот завод за ревизија успеа да ја реализира Годишната програма за работа за 2020 година. Пред вас е Годишниот извештај за извршените ревизии и за работата на Државниот завод за ревизија за 2020 година во кој се содржани нашите наоди и препораки од 82 ревизорски извештаи, преку кои ви доставивме објективни информации за работата на ревидираните субјекти во Република Северна Македонија.



Вработените во Државниот завод за ревизија се одликуваат со основните вредности на професионалност, одговорност и сигурност, непристрасност, независност, совесност, етика и тимска работа и на тој начин директно придонесуваат за квалитетот на работата на нашата институција. Затоа, улогата на секој вработен е важна за успешното работење на Државниот завод за ревизија.

Во таа насока и во 2020 година вложувавме во понатамошен развој на институцијата и подобрување на ревизорските процеси согласно меѓународните стандарди и најдобрите практики на земјите членки на Европската унија, како и во надградба на професионалните вештини на нашите ревизори. Токму овие вредности се предуслов за извршување на задачите на Државниот завод за ревизија на начин што ќе им обезбеди на Собранието на РСМ и на другите заинтересирани страни доверба и уверување дека извештаите за извршените ревизии и годишниот извештај како целина, содржат точни и објективни информации базирани на факти, наоди и препораки.

Имајќи ја на ум големата одговорност во насока на континуирана гаранција за највисоко ниво на квалитет на ревизорските извештаи, главната задача на Државниот завод за ревизија ќе остане ревизорските наоди да бидат видливи до пошироката јавност, а дадените препораки да имаат позитивни ефекти

врз работењето на субјектите во јавниот сектор. Секојдневно работиме во насока на зголемувањето на транспарентноста, отчетноста и одговорноста во користењето на јавните средства, односно користењето на средствата на даночните обврзници, со цел медиумите и граѓаните да бидат наши сојузници во остварување на нашите стратешки цели.

Државниот завод за ревизија како врховна ревизорска институција на Република Северна Македонија е членка на европската и меѓународната организација на врховните ревизорски институции, а исто така соработува и со други значајни меѓународни организации, како резултат на што значаен обем на активностите во 2020 година беа спроведени на меѓународен план.

Поддржувајќи ја „Агендата 2030“ на Обединетите нации, Државниот завод за ревизија во 2020 година спроведе ревизии на успешност и придонесе кон исполнување на целите за одржлив развој, посебно кон Целта број 4 Квалитетно образование и Целта број 6 Чиста вода и санитација и го даде својот придонес во подобрување на квалитетот на живот на граѓаните.

Во наредниот период посветено ќе продолжиме во заложбите кон уставна и целосна финансиска и оперативна независност на Државниот завод за ревизија, ќе го продолжиме процесот на одржување на довербата, препознатливоста на работата на ДЗР и заштита на средствата на даночните обврзници.

Главен државен ревизор
м-р Максим Ацевски





1 ЗА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

Државниот завод за ревизија (ДЗР) е независна Врховна ревизорска институција во Република Северна Македонија, која повеќе од 20 години транспарентно, навремено и објективно ги информира надлежните институции и јавноста за ревизорските наоди од спроведените ревизии. Државниот завод за ревизија е основан со Закон за државната ревизија донесен во 1997 година. Првите ревизии се направени во 1999 година.

Како врховна ревизорска институција, ДЗР ревизиите ги врши во согласност со ревизорските стандарди на Меѓународната организација на врховни ревизорски институции (ИНТОСАИ), при што високите професионални квалификации и континуираната обука на вработените претставуваат основа на работата.

Независноста на институцијата е утврдена со Законот за државната ревизија, во кој се регулирани надлежностите на ДЗР, утврден е широк мандат во вршењето на ревизии на регуларност и на ревизии на успешност, со пристап до сите неопходни информации, документации, евиденции за спроведување на државната ревизија. ДЗР самостојно ја утврдува Годишната програма за работа објективно одлучува за субјектите предмет на ревизија и начинот, содржината на известувањето од извршените ревизии, без пристрасност и ослободено од влијанија од законодавната и извршната власт.

Воедно, ДЗР како и другите врховни ревизорски институции има важна улога во борбата за спречување на корупцијата и со своето работење е вклучен во активностите поврзани со оваа област, со што придонесува за зачувување и заштита на јавните средства и имот од неовластени и незаконски активности.

Државниот завод за ревизија е препознатлив по вредностите кои се воспоставени во институцијата, кои ги негува и надградува и тоа:



професионалните вештини,



одговорното вршење на работните задачи,



тимската работа, совесност и професионална етика,



интегритетот и



независноста на овластените државни ревизори и државните ревизори во однос на субјектите на ревизија, државните институции и другите корисници на јавни средства.



2 МИСИЈА, ВИЗИЈА И ЦЕЛИ НА ДЗР

МИСИЈА

Државниот завод за ревизија е Врховна ревизорска институција во Република Северна Македонија која има за цел навремено и објективно да го информира Собранието, Владата, другите носители на јавни функции и јавноста за ревизорските наоди од спроведените ревизии. ДЗР обезбедува поддршка на Собранието на РСМ во исполнувањето на неговите надлежности преку идентификацијата и презентацијата на неправилностите, случаите на противзаконско работење и можни случаи на корупција и злоупотреба на функцијата. Преку јасните и ефективни препораки ДЗР обезбедува поддршка на државните институции и корисници на јавните средства за унапредување на управувањето на истите. На тој начин ДЗР придонесува за подобрување на животот на граѓаните на Република Северна Македонија.

ВИЗИЈА

За успешно да ја исполнуваме нашата цел – водење грижа за јавните средства и да придонесуваме за унапредување на управувањето со истите, нашата визија е дека треба континуирано да обезбедуваме квалитет во работењето со што би го задржале епитетот на независен и професионален партнер со висок интегритет кој истовремено е носител на напредокот во управувањето со јавните средства, отчетноста и транспарентноста во користењето на истите.



ЦЕЛИ:

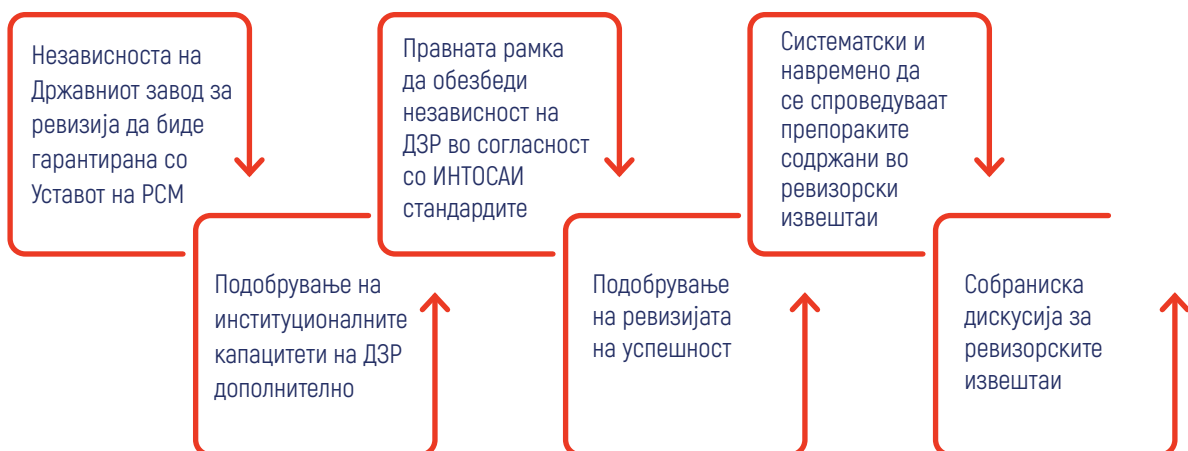
Имајќи ги во предвид законските надлежности на ДЗР, подзаконските акти и стратешките документи, во насока на остварување на мисијата и визијата на ДЗР утврдени се следните цели:

- ✘ обезбедување независност на државната ревизија како уставна категорија, во согласност со принципите на Декларацијата од Мексико;
- ✘ достигнување оптимален број на вработени и усогласување на организационата поставеност и вкупниот број на извршители со надлежностите и стратешките цели на ДЗР;
- ✘ унапредување на етиката и интегритетот;
- ✘ натамошно подигање на нивото на квалитет на извршување на ревизиите во согласност со ревизорските стандарди и методолошка пракса на државната ревизија;
- ✘ ажурирање на методолошките акти за ревизија, како и подготовка на Насоки за ревизија на Буџетот на РСМ;
- ✘ понатамошна имплементација на електронски систем за управување со ревизијата - Audit Management System – AMS (AMC);
- ✘ ќе продолжи праксата за осигурување на квалитетот на ревизиите, преку избор на ревизии кои ќе бидат предмет на проверка, со цел да се подобри квалитетот на работењето;
- ✘ надградување на соработката со надлежните институции (продлабочување) во борба против корупцијата и судирот на интереси.

3 СТРАТЕШКИ И МЕТОДОЛОШКИ ДОКУМЕНТИ

3.1 СТРАТЕШКИ ДОКУМЕНТИ

Стратешкиот развој на секоја организација бара визионирање за посакуваната иднина и креирање план да се направи таа визија реалност. Затоа развивањето на стратешки документи е еден од клучните чекори во развој на ВРИ и остварување на својата визија, мисија и цели. Во Годишниот извештај на напредокот на РСМ на Европската Комисија во однос на Подрачјето Надворешна ревизија, а кое е во надлежност на ДЗР, беа посочени аспекти за кои е потребно подобрување, а во однос на:



Постапувајќи согласно дадените препораки и преземање на активности во насока на утврдените цели ДЗР ги донесе следните стратешките документи:

Стратегијата за развој на ДЗР 2018 – 2022 година



Во Стратегијата за развој на ДЗР 2018 – 2022 година, се преточени заложбите за промовирање и подобрување на имплементацијата на Меѓународните стандарди на врховните ревизорски институции (ИССАИ), за зајакнување на независноста и интегритетот кои се предуслов за остварување на професионалноста и кредибилитетот во работењето, како и за континуирано следење на ефектите од извршените ревизии и степенот на исполнување на препораките содржани во ревизорските извештаи од страна на ревидираните субјекти. Стратешките цели беа земени предвид при изготвување на Годишната програма за работа на ДЗР за 2020 година, за чија реализација известуваме во овој Годишен извештај.

ИТ Стратегијата на ДЗР 2018 – 2022 година



Во 2020 година се спроведоа активности за реализирање на ИТ Стратегијата на ДЗР 2018-2022, со цел да се зголеми ефикасноста на информацискиот систем на ДЗР и воедно да се придонесе во имплементирањето на Стратегијата за развој на ДЗР 2018 – 2022 година.

Стратегијата за управување со човечките ресурси 2020 – 2023 година



За реализација на Стратегијата за управување со човечките ресурси во ДЗР 2020-2023 година, се преземени активности за воведување на функцијата управување со човечките ресурси во ДЗР, со што ќе се обезбедат услови за вработување на квалификувани и стручни лица со висок степен на интегритет, кои се подготвени ефективно да ги извршуваат доделените функции и надлежности.

Комуникациската стратегија на ДЗР 2020 – 2023 година



Врз основа на Комуникациската стратегија на ДЗР за 2020-2023 година донесена кон средината на февруари 2020 година, ДЗР во 2020 година презеде неколку активности со цел да ја зголеми транспарентноста и одговорноста, вклучително и активности во рамките на проектот финансиран од Владата на Обединетото Кралство, а спроведен од Вестминстер фондацијата за демократија (WFD), кој се фокусира на комуникациите на ДЗР со медиумите и новинарите.

Стратегија за
управување со
ризиците на
ДЗР 2020-2023
година



Со Стратегијата за управување со ризиците на ДЗР се уредуваат постапките и активностите за управување со утврдените ризици кои може да влијаат врз остварување на целите и успешното работење на ДЗР.

Упатство за
стратешко
и годишно
планирање на
ревизиите



Упатството за стратешко и годишно планирање на ревизиите беше изготвено и усвоено во 2020 година врз основа на препораките за натамошен развој на процесот на стратешко и годишно планирање на ревизиите дадени од експертите во претходниот Твининг проект.

Упатството преставуваше основа за изготвување на **Одлуката за определување на стратешки цели за ревизии на ДЗР за период 2021 – 2023 година и за приоритетни области за ревизии по сектори кои вршат ревизија**, како и за изготвување на **Стратешкиот план за ревизија на ДЗР за период 2021 – 2023 година** донесен во декември 2020 година. Врз основа на претходно споменатите стратешки документи за ревизиите се изготви Годишната програма за работа на ДЗР за 2021 година.

Акциски план за
2020 година за
спроведување
на Програмата
за реформа на
управувањето со
јавни финансии
2018 – 2021
година



Согласно Акцискиот план за 2020 година за спроведување на Програмата за реформа на управувањето со јавни финансии се спроведени активностите кои се однесуваат на Приоритет 7: Надворешна контрола и парламентарен надзор, кој е во надлежност на Државниот завод за ревизија. Целта на овој Приоритет е зајакнување на управувањето со јавни финансии преку обезбедување на отчетност во користење јавни средства преку зајакнување на ревизиите на регуларност и успешност на ДЗР во согласност со меѓународните стандарди на врховните ревизорски институции и стратешките документи на ДЗР, воспоставување механизам за проактивна улога за разгледување на ревизорските извештаи во Собранието на РСМ и зајакнување на институционалниот капацитет и капацитетот на човечките ресурси во ДЗР.

Главниот државен ревизор, активно учествуваше во работата на Советот за управување со јавни финансии, кое преставува координативно тело на Владата на Република Северна Македонија за следење на спроведувањето на реформите за управувањето со јавни финансии предвидени со Програмата за реформа на управувањето со јавни финансии 2018 – 2021 година.

3.2 МЕТОДОЛОШКИ ДОКУМЕНТИ

Значајни аспекти на ревизорските процеси беа подобрени со донесување на следните акти:

НОВ ПРАВИЛНИК ЗА НАЧИНОТ НА ВРШЕЊЕ НА ДРЖАВНАТА РЕВИЗИЈА („СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РСМ“, БР. 264 ОД 05.11.2020 ГОДИНА)

го пропишува вршењето на државната ревизија (планирањето, извршување, известувањето за извршената ревизија и следењето на преземените мерки по дадените препораки содржани во конечниот извештај на овластениот државен ревизор), врз основа на методолошки акти усогласени со Рамката на професионалните објави на ИНТОСАИ и Кодексот за деловна етика и однесување на Државниот завод за ревизија;

ПРОЦЕДУРА ЗА НАЧИНОТ НА РАБОТЕЊЕ НА СТРУЧНОТО ТЕЛО ВО ДЗР

донесена во март 2020 година и изготвена согласно препораките од претходниот Твининг проект.

ПРОГРАМА ЗА РЕВИЗИЈА НА ЈАВНИТЕ НАБАВКИ

изготвена согласно новиот Закон за јавните набавки и донесена во март 2020 година, обезбедувајќи ажурирани насоки и методолошки алатки за ревизорите при вршење на овој многу важен аспект на ревизиите.

ПРИРАЧНИК ЗА РЕВИЗИЈА НА РЕГУЛАРНОСТ

беше изменет и дополнет во декември 2020 година, со цел да се спроведат препораките од претходниот Твининг проект за имплементација на ИССАИ стандардите во ревизорскиот процес.

ПРОЦЕДУРА ЗА КОРИСТЕЊЕ НА FTP ПРИСТАП ЗА ПОТРЕБИТЕ НА РЕВИЗИЈАТА ВО ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

донесена на 25.12.2020 година, со која се утврдува начинот на користење на FTP сервисите (File Transfer Protocol - Протокол за пренос на датотеки) за доставување (прибирање) електронски податоци на субјектите предмет на ревизија, со цел да се обезбеди непречено одвивање на ревизијата во специфични или новонастанати услови.

ПРОЦЕДУРА ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ZOOM ПЛАТФОРМА ЗА ПОТРЕБИТЕ НА РЕВИЗИЈАТА ВО ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

донесена на 25.12.2020 година, која го утврдува начинот на користење на ZOOM платформата за одржување видео состаноци со субјектите предмет на ревизија, состаноци во ДЗР и други состаноци по потреба, во услови кога поради специфични или новонастанати околности субјектот не е во можност физички да присуствува на состанокот.

НАСОКИ ЗА ВРШЕЊЕ НА РЕВИЗИЈА НА ЗАВРШНАТА СМЕТКА НА БУЏЕТОТ НА РСМ

ДЗР соработуваше со ОЕЦД-СИГМА во областа на ревизијата на државниот буџет, што резултираше со изготвување на Насоки за вршење на ревизијата на завршната сметка на Буџетот на РСМ.



Ресертификациона проверка

Од страна на сертификационо тело беше извршена втората ресертификациона проверка, за што е изработен извештај од проверката согласно кој системот за управување на ДЗР е целосно усогласен со барањата на стандардот МКС EN ISO 9001:2015, со што е продолжена важноста на сертификатот со кој се потврдува дека ДЗР го применува Системот за управување согласно барањата на ИСО стандардот.

3.3 ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ

Проектните активности на ДЗР во 2020 година се однесуваат на два значајни проекти и тоа:

- ✘ Твининг проектот на ЕУ „Подобрување на надворешната ревизија и парламентарниот надзор“ МК 18 ИПА ФИ 03 20, и
- ✘ Проект со Владата на Обединетото Кралство насловен „Зголемување на отчетноста и транспарентноста во Македонија преку подобрена имплементација на препораките од Државниот завод за ревизија“, реализиран во соработка со Фондацијата за демократија на Вестминстер (WFD) во државата и Институтот за истражување на општествениот развој ПЕСИС.

Како резултат на активностите од претходниот Твининг проект, ДЗР има јасни препораки во однос на тоа што е потребно за развивање на квалитетна собраниска дискусија за ревизорските извештаи и каков треба да биде очекуваниот ефект од разгледувањето на ревизорските извештаи во Собранието. Овие препораки беа појдовна основа за изготвување на „Твининг фишето“ за новиот Твининг проект „Подобрување на надворешната ревизија и парламентарниот надзор“ МК 18 ИПА ФИ 03 20. Врз основа на објавеното „Твининг фише“ и пристигнатиот предлог за Твининг проектот од заинтересиран конзорциум на две ВРИ од земји членки на ЕУ, како и по претходно спроведена процедура за избор, во декември 2020 година беше склучен Договор за Твининг проектот со избраните твининг партнери ВРИ на Хрватска и Бугарија. Твининг проектот започна да се реализира во февруари 2021 година и ќе трае во наредните 21 месеци.

Приоритет и во наредниот период ќе биде ефективно завршување на постапката на регулирање на уставноста на Државниот завод

за ревизија и зајакнување на финансиската и оперативна независност на ДЗР, како и воспоставување на редовен и ефективен механизам за разгледување на ревизорските извештаи во Собранието на Република Северна Македонија по примерот на европските практики. Со новиот Твининг проект „Подобрување на надворешната ревизија и парламентарниот надзор“ МК 18 ИПА ФИ 03 20, планирано е да се направи проценка на правната рамка за надворешна ревизија и да се дадат предлози за постигнување уставна независност и зајакнување на финансиската и оперативната независност на ДЗР.

ДЗР во соработка со Фондацијата за демократија на Вестминстер во државата, реализираше проект поддржан од Владата на Обединетото Кралство со наслов „Подобрување на финансиската транспарентност и отчетност во Македонија“. Главна цел на овој проект беше да се зголеми надзорот врз јавните финансии, преку зајакнување на соработката помеѓу ДЗР, Собранието на РСМ, медиумите и јавноста.

Реализацијата на проектните активности претставуваа основа за продолжување на соработката на ДЗР и фондацијата преточена во втор проект со наслов „Зголемување на отчетноста и транспарентноста во Македонија преку подобрена имплементација на препораките од Државниот завод за ревизија“, реализиран во периодот јуни/јули 2018 година - март 2019 година.

Клучни проектни резултати кои се остварија се:



Генерална проценка на ревизорскиот процес (пред започнувањето и по завршувањето на ревизијата) и идентификување недостатоци во целокупниот ревизорски циклус кои ќе бидат составен дел од план за подобрување;



Зголемен капацитет на ДЗР за следење на препораките;

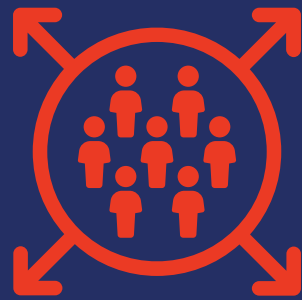


Комуникациска стратегија на ДЗР како стратешки документ, вграден во работните планови на институцијата и поедноставување на ревизорските извештаи за надворешните заинтересирани страни.

Токму за дадениот трет проектен резултат, успешната комуникација и соработка помеѓу проектните партнери беше причина и повод за продолжување на овој проект кој се реализираше во периодот март 2020 – март 2021 година, овој пат фокусиран на комуникацијата на ДЗР со медиумите и новинарите првенствено, но и со останатите засегнати страни како што се институциите и граѓанските организации како целни групи за соработка и меѓусебна комуникација со ДЗР.

Како резултат од проектот произлегоа анализа на комуникациските процеси и практиките за јавно информирање на ДЗР и беше изготвена Комуникациска стратегија на ДЗР 2020-2023 година, како стратешки документ донесен во месец февруари 2020 година.





4 АДМИНИСТРАТИВНИ КАПАЦИТЕТИ

4.1 ОРГАНИЗАЦИСКА СТРУКТУРА И ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ

Во Извештајот на Европската Комисија за РСМ за 2019 година во точка 5.32 поглавје 32 Финансиска контрола, како и во Извештајот на Канцеларијата на ОБСЕ за демократски институции и човекови права, Мисија за набљудување на изборите - Претседателски избори, 21 април 2019 година, во делот на приоритетни препораки е наведена потребата од институционално зајакнување, односно ДЗР мора да располага со соодветни институционални ресурси и техничка експертиза за навремено да ги извршува своите надлежности.

Во февруари 2020 година беше изготвена Функционална анализа на ниво на ДЗР, која претставуваше појдовен чекор во воспоставувањето на промените во внатрешната поставеност и извршувањето на работните процеси во ДЗР со цел обезбедување поголема ефикасност и ефективност во работењето.

Анализата даде сеопфатен, детален и суштествен преглед на надлежностите на ДЗР кои се реализираат по организациски единици и пополнетост на работните места спрема потребите од реализација на годишната програма за работа на ДЗР, односно извршувањето на државните ревизии, со цел истите да бидат поефикасни и поефективни.

Оттука, како прв чекор во зајакнувањето на кадровската структура е поставување на адекватна организациона структура на ниво на сектори и одделенија, а потоа и систематизирање на работните места во ДЗР.

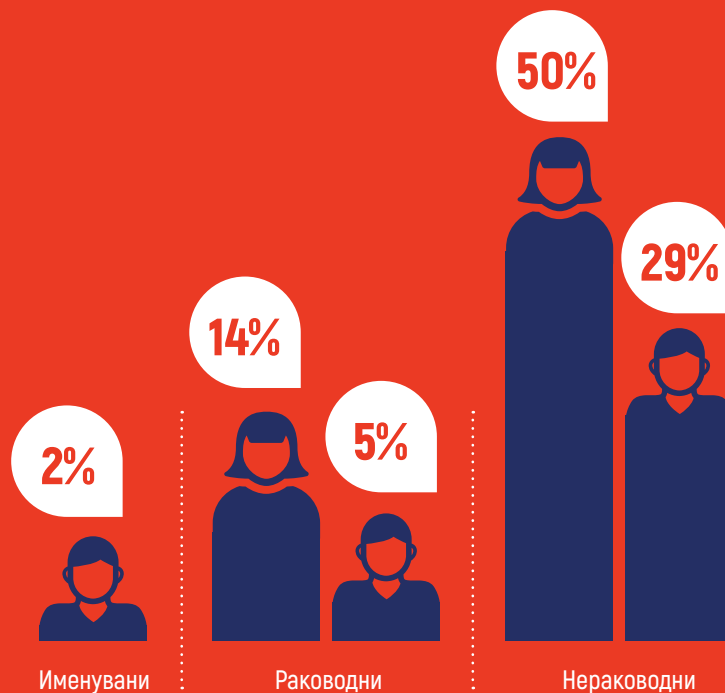
Новите акти за внатрешната организација и систематизација беа донесени во август 2020 година.

ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ

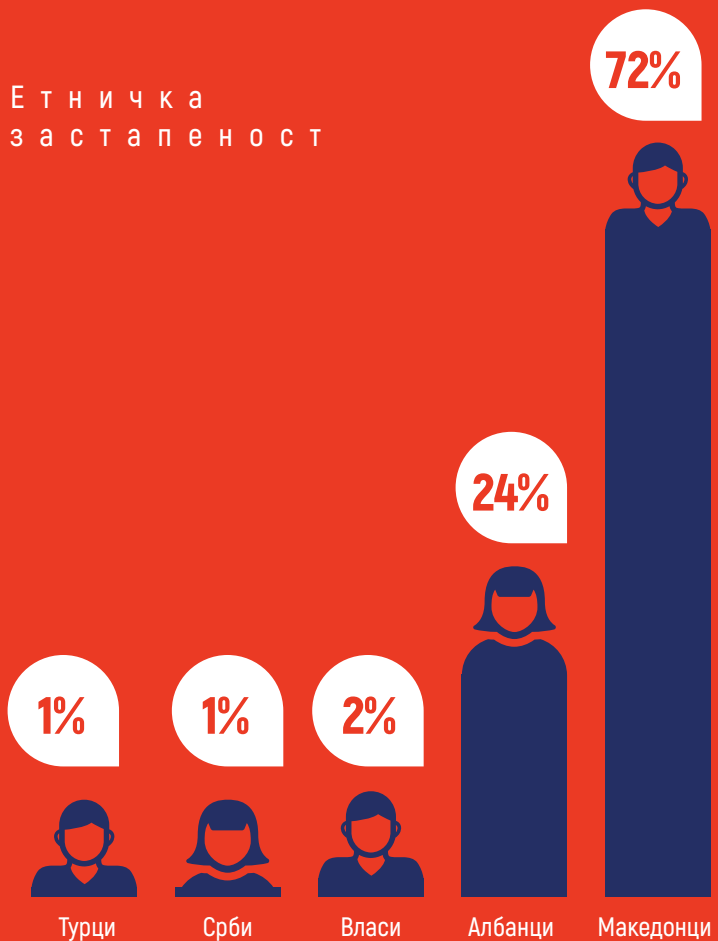
родова
застапеност



Раководна /
стручна / помошно
техничка струка



Етничка
застапеност



4.2 ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ЗНАЕЊАТА И ВЕШТИНИТЕ НА ДРЖАВНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДЗР како врховна ревизорска институција во Република Северна Македонија, како еден од своите стратешки приоритети секогаш ги има капацитетите на државните ревизори и нивните професионални надградби и усовршувања. Како сите ВРИ така и ДЗР во согласност со барањата на ИНТОСАИ и ИССАИ го донесе Годишниот план за КПУ за 2020 година, со кој беа предвидени голем број на обуки за континуирано професионално обучување на вработените во ДЗР. Покрај настанатите услови како последица на пандемијата предизвикана од вирусот, планот се реализираше во целост и беа спроведени обуки за следните области:

- ✘ ревизија;
- ✘ ревизорска методологија и пракса;
- ✘ доделување на договорите за јавни набавки;
- ✘ комуникации и
- ✘ начин на користење на АМС, итн.

Зголемувањето на знаењата и вештините на вработените во ДЗР се врши и со учество на работилници и настани организирани од други професионални асоцијации и приватни правни субјекти кои нудат едукација од повеќе области.

Во текот на 2020 година се одржаа повеќе настани во организација на Центар за извонредност во финансиите – ЦЕФ (Center of Excellence in Finance - CEF) од Словенија. Дел од државните ревизори учествуваа на online обука за ИТ ревизија на теми кои се однесуваат на концептите на ИТ контроли како контроли на апликации, општи контроли, ИТ ризици, контролни цели, како и искуства во делот на извршување на ИТ ревизија, и најнови случувања во ИТ.

Исто така од страна на ЦЕФ беа организирани и посебни, таргетирани обуки со кои се стекнаа нови искуства и информации во делот на ИПСАС стандардите, управувањето со јавни средства, примена на управувачкото сметководство и финансиското сметководство во услови на КОВИД - 19, како и спроведување на ПЕФА проценки на субнационално ниво.

Во организација на Светска Банка во периодот од 03.02 до 06.03.2020 година претставници од ДЗР учествуваа на обуката за Проценка на успешноста на управувањето со јавниот долг -Debt Management Performance Assessment (DeMPA) и истите се стекнаа со соодветен сертификат.

4.3 И Т Р Е С У Р С И

Употребата на информатичката технологија во процесот на ревизија, беше посебен предизвик во 2020 година, поради пандемијата со КОВИД - 19. Беа потребни итни и специфични чекори во делот на покривање на сите работни задачи (користење на апликации, користење на ресурси за состаноци, вршење на ревизија кај субјектите итн.). Сепак, овие предизвици се надминаа, благодарение на континуираното следење на развојот на информатичката технологија и редовното вложување во надградбата на информатичката технологија за непречено извршување на ревизијата.

Системот за управување со процесот на ревизија (АМС), како и останатите апликации (архивското работење, интегрираниот финансиски информациски систем, системот за анализа на податоците од ревизорските извештаи) беа лесно достапни за вработените за далечинско работење. Со оглед дека сите ревизори користат преносливи компјутери и далечински VPN пристап, квалитетот на извршување на нивните работни задачи не беше доведен во прашање.

Дополнително, беше обезбедена платформа за одржување на видео конференции и состаноци, за вработените во ДЗР и за комуникација со субјектите предмет на ревизија. Исто така, се имплементираше електронски систем за прибирање на документи во електронска форма од субјектите предмет на ревизија, кој активно ќе се употребува со Годишната програма на ДЗР за 2021 година. За непреченото извршување на ревизорските активности, за секој ревизорски тим обезбедени се: мобилен интернет пристап од унифициран мобилен апарат обезбеден од ДЗР, преносливи уреди за дигитално обезбедување на доказите, како и непречен и сигурен VPN пристап до информацискиот систем на ДЗР.

Информатичката технологијата која се повеќе ја користат субјектите предмет на ревизија придонесе во процесот на ревизија да се користат компјутерски потпомогнати ревизорски техники познати како СААТ's. ДЗР во ревизијата го користи IDEA софтверот за анализа на податоците од кои се генерираат финансиските извештаи и за избор на примерок за потребите на ревизорскиот процес. Овој софтвер е надграден со нови верзии кон крајот на 2020 година.

Во 2020 година спроведени и реализирани се набавки на ласерски печатачи, лиценци за софтверскиот пакет за канцелариско работење, лиценци на софтверски пакети за визуелизација на процесите во ревизијата и презентирање на резултатите од ревизијата. Со средствата обезбедени од проекти започнати се набавки на лаптопи за ревизорите, за осовременување на ИТ системот во ДЗР на примарна и секундарна локација, чија реализацијата се очекува да биде во 2021 година.

Обезбедено е непречено функционирање на инфраструктурата на информацискиот систем и апликациите, водејќи грижа за начелата и правилата за: достапност на податоците на авторизиран корисник, доверливост, интегритет, безбедно чување на податоците на централна локација, усогласеност со законите, редовно правење на резервна копија (backup), заштита од физички и логички пристап на податоците.

Користењето на информатичката технологија особено во државната ревизија се заснова врз доследно следење на Политиката за безбедност на информацискиот систем на ДЗР, како и на применетите ИТ безбедносни процедури и ИТ процедури за имплементација на Систем за управување со процесот на ревизија (АМС). Истите подлежат на годишна анализа со цел секогаш да бидат во чекор со новите решенија во областа.

ПОСТАПКА НА ИЗБОР НА ПРИМЕРОК ВО РЕВИЗИЈАТА СО ПРИМЕНА НА СААТС

ID	DATE	AMOUNT	CURRENCY	STATUS	DESCRIPTION
140	2019-01-10	2000000.00	USD	OK	...
140	2019-01-10	2000000.00	USD	OK	...
140	2019-01-10	2000000.00	USD	OK	...
140	2019-01-10	2000000.00	USD	OK	...

База на податоци

ID	DATE	AMOUNT	CURRENCY	STATUS
140	2019-01-10	2000000.00	USD	OK

Избран примерок за тестирање

Monetary Unit Sampling - Plan

Confidence level (%): 95.00

Sample size: 120

Standard error: 0.02

Change base population using (95% from 2019):

Sum of selected sample settings: 0.02%

Утврдени параметри

ID	DATE	AMOUNT	CURRENCY	STATUS
140	2019-01-10	2000000.00	USD	OK
140	2019-01-10	2000000.00	USD	OK
140	2019-01-10	2000000.00	USD	OK

Пресметка на параметрите

4.4 ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РАБОТАТА НА ДЗР

Согласно Законот за државна ревизија финансиските средства за работа на Државниот завод за ревизија се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија.

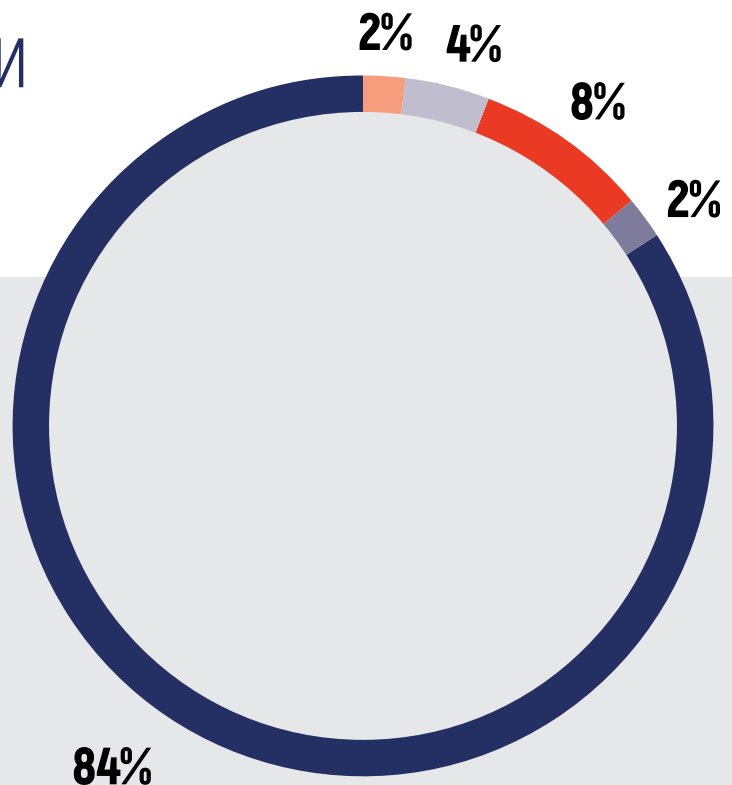
Вкупниот буџет за 2020 година изнесуваше 103.258 илјади денари, од кои е одобрен план во вкупен износ од 100.234 илјади денари. Од нив 97.658 илјади денари или 94,57% се средства обезбедени од основниот буџет на сметката (637) и 5.600 илјади денари 5,42% од сметката на основен буџет (631) кои се однесуваат на наплатени приходи од извршените ревизии пред стапувањето на сила на Законот за државна ревизија во 2010 година.

Одобрениот финансиски план за 2020 година на сметката 637 во вкупен износ од 94.721 илјади денари, беше реализиран во вкупен износ 93.954 илјади денари, односно процентот на реализација на средства изнесува 99.19 %.

Од аспект на структура на расходите на Државниот завод за ревизија, 78.849 илјади денари или 83.92% се однесуваат на плати и надоместоци на вработените, 13.014 илјади денари или 13.64% се однесуваат за стоки и услуги и 2.091 илјади денари или 2.22% за капитални расходи

СТРУКТУРА НА РАСХОДИ НА СМЕТКА 637

- плати
- расходи за ревизии на терен
- комунални услуги
- други административни расходи
- капитални расходи



Во 2020 година во структурата на расходите за стоки и услуги најголемо учество имаат комуналните услуги, греење, комуникација и транспорт во износ од 3.486 илјади денари, за патни и дневни расходи реализирани се средства во износ од 1.811 илјади денари, за материјали и ситен инвентар потрошени се 1.145 илјади денари, за поправки и тековно одржување потрошени се 2.337 илјади денари, за договорни услуги потрошени се 3.084 илјади денари, за други тековни расходи 957 илјади денари и за разни трансфери потрошени се 191 илјада денари. Кај капиталните расходи реализирани се средства во вкупен износ од 2.091 илјада кои се однесуваат за набавка на канцелариска и информатичка опрема и вложувања во нефинансиски средства.

За 2020 година од сметката на основен буџет 631 извршени се вкупно расходи во износ од 193 илјади денари.

Приходи на оваа сметка се во вкупен износ од 2.709 илјади денари, од кои 550 илјади денари се пренесен вишок на приход од претходната година и 2.159 илјади денари се наплатени приходи по основ на неизмирени побарувања и извршни судски решенија. Пренесениот вишок на приходи на крајот на известувачкиот период изнесува 2.516 илјади денари.

Давајќи поддршка на сите надлежни органи во борбата против пандемијата, Државниот завод за ревизија во рамките на своите можности изврши уплата на средства во вкупен износ од 100 илјади денари на посебна наменска сметка на Министерство за здравство како поддршка за активностите кои се спроведуваат за справување со заканата по јавното здравје на граѓаните на нашата држава предизвикана од вирусот КОВИД - 19.

Исто така, врз основа на своите заложби за почитување на сите предвидени мерки за заштита на своите вработени, во текот на 2020 година континуирано се вршени набавки за заштитни средства за вработените за справување со состојбата за КОВИД-19, за која намена беа потрошени средства во вкупен износ од 250 илјади денари.

Водејќи грижа за континуираната меѓународна соработка од една страна и подобрување на условите за работење на вработените во процесот на извршување на ревизорските активности од друга страна, Државниот завод за ревизија аплицираше за грант за континуитет на Врховни ревизорски институции за време на КОВИД - 19, во рамките на кој од страна на ИНТОСАИ, Комитетот за политика, финансии и администрација (ПФАЦ) ни беше одобрен грант од 614 илјади денари на сметка на буџет на донации (785). Овие средства беа наменети за набавка на нови лаптопи, преносливи компјутери од бизнис класа за потребите на ревизорите. Со овие компјутери беше извршена замена на застарени лаптопи кои поради нивните ограничени перформанси не се во можност да обезбедат ефикасна и квалитетна поддршка во спроведувањето на ревизии од далечина.

Финансиските извештаи на Државниот завод за ревизија ги ревидира надворешно друштво за ревизија врз основа на договор за јавна набавка доделен од страна на Собранието на Република Северна Македонија. Извештајот од извршената ревизија на Државниот завод за ревизија од страна на независен ревизор, е интегрален дел на Годишниот извештај за извршените ревизии за работата на Државниот завод за ревизија.

5

КОМУНИКАЦИЈА И СОРАБОТКА

5.1 КОМУНИКАЦИЈА И ТРАНСПАРЕНТНОСТ ВО РАБОТЕЊЕТО НА ДЗР

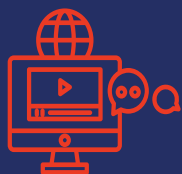
ДЗР во текот на 2020 година, продолжи со зајакнување на своите заложби за интензивирање на активностите во насока на зголемување на транспарентноста и отчетноста во своето работење. Професионалното и навремено информирање на сите засегнати надворешни страни (медиуми, истражувачки новинари, граѓански организации, широката јавност) за постигнатите резултати од вршењето на државната ревизија е една од најзначајните стратешки определби на ДЗР во 2020 година. Водејќи се од стратешките определби кои се наведени во „Комуникациската стратегија на ДЗР 2020-2023 година“, целта на ДЗР беше да се поттикне комуникација во која медиумите, граѓаните и граѓанските

организации ќе бидат сојузници во остварувањето на целите за зголемување на транспарентноста, отчетноста и одговорноста во постапувањето на буџетските корисници за начинот на користењето на јавните средства.

Соработката помеѓу ДЗР и медиумите, граѓанските организации и новинарите се одвиваше по пат на соопштенија и одговори на поставени прашања. Исто така, се зајакна и начинот на континуирано и навремено информирање на приближно 190 надворешни засегнати страни и тоа преку објава на конечните ревизорски извештаи на веб страната на ДЗР, соопштенија за медиуми и објава на Апстракт од ревизорски извештај во кој се содржани клучни утврдени состојби.

МЕЈЛИНГ ЛИСТА НА ДЗР И КОМУНИЦИРАЊЕ СО **190** НАДВОРЕШНИ ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ

11



Новински агенции

7

Весници



3

Неделници

20



Телевизии

2



Радиодифузери

30



Интернет портали

62



Новинари

50



Граѓански организации

5



Институции

Ваквата практика е воспоставена со единствена цел, да се поедностави „читањето“ и разбирањето на ревизорските извештаи и да бидат упатени што поконкретни и појасни пораки за констатираните состојби од спроведените ревизии.

Во текот на 2020 година, како резултат на зајакнатата заложба на ДЗР да се „отвори“ кон медиумите и истражувачките новинари, евидентирани се вкупно **231 медиумски објави** (телевизии, интернет портали) кои се однесуваат на содржини од објавените конечни ревизорски извештаи на ДЗР.

Зголемената активна транспарентност на ДЗР го поттикна и зголеми интересот кај новинарите по однос на одредена тема или констатирана состојба во

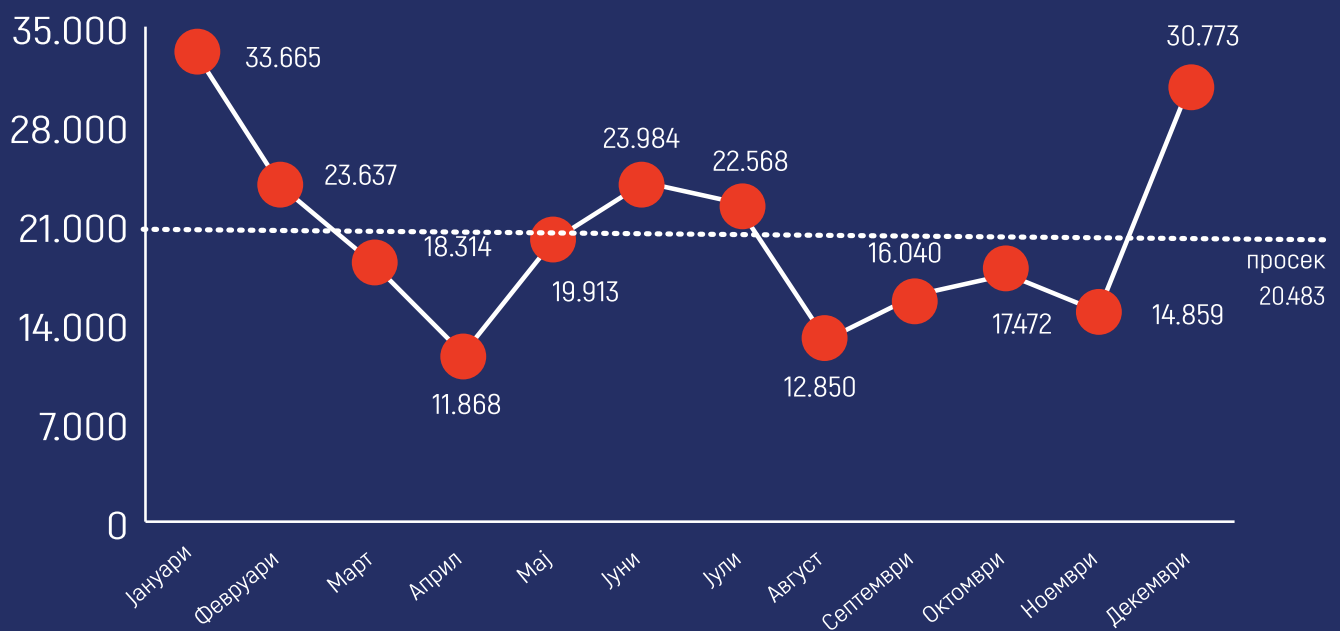
конечните ревизорски извештаи. За видливоста и отвореноста на ДЗР говори и бројот на покани за учество на повеќе медиумски куќи и новински агенции во државата упатени до Главниот државен ревизор.

Како резултат на воспоставената практика за информирање на заинтересираните надворешни страни за објавен конечен ревизорски извештај, во текот на 2020 година е забележан тренд на зголемена посетеноста на веб страната на ДЗР. Изминатата година се евидентирани вкупно **48.184** посети на веб страната на ДЗР (просек **4.015** посети по месец) и за 345.000 отворени страници или содржини.

ПОСЕТИ НА WWW.DZR.MK



ПОСЕТЕНИ СОДРЖИНИ



5.2 СО РАБОТКА СО ПРОФЕСИОНАЛНИ АСОЦИЈАЦИИ И ИНСТИТУЦИИ

Во насока на остварување на своите стратешки цели, ДЗР во 2020 година воспостави пракса на развивање релации со други организации кои не се ВРИ, со цел размена на позитивни искуства. Остварена е соработка со бројни домашни професионални асоцијации и институции и со дел од нив се склучија меморандуми за соработка.

Институт на овластени ревизори на Република Македонија

Со потпишаниот Меморандум е изразена подготвеноста за соработка помеѓу двете институции во делот на:

- ✘ обезбедување на континуирана размена на податоци и информации во рамките на своите законски надлежности,
- ✘ давање стручна помош од аспект на методологијата и примената на стандардите по кои работат ревизорите (ИНТОСАИ и Меѓународните стандарди за ревизија-МРС),
- ✘ соработка во областа на сметководството и ревизијата, како и
- ✘ размена на стручна литература, прирачници и друг вид на материјали потребни за процесот на вршење на ревизијата.

Во текот на 2020 година, со имплементацијата на меморандумот, претставници на ИОРРМ, присуствуваа на обуки организирани од страна на ДЗР, а истовремено и за прв пат беше организирана заеднички обука во организација на Институтот на овластени ревизори (ИОРРМ) на тема „Предизвици во ревизорската професија“, на која свое излагања имаа и Главниот државен ревизор и вработени во ДЗР. Покрај тоа беше остварена и соработка во делот на размена на стручна литература и друг вид на материјали потребни за процесот на вршење на ревизијата.

Здружение на новинарите на Македонија (ЗНМ)

Имплементацијата на Меморандумот склучен помеѓу ДЗР и ЗНМ, создаде основа за градење на партнерски односи на ДЗР со медиумите, на начин кој ќе овозможи подобро, навремено и поквалитетно информирање на граѓаните за теми кои се од особен јавен интерес, а кои ќе придонесат за поголема видливост на работењето на ДЗР. Ваквата соработка воедно ќе придонесе за зголемување на транспарентноста и отчетноста од работењето на ДЗР преку споделување на информациите и констатациите содржани во конечните ревизорски извештаи, во насока на остварување на стратешките цели на ДЗР.

Геолошки завод на Република Северна Македонија

Со овој меморандум се зајакнува соработката која овозможува взаемна размена на податоци, искуства и експертиза помеѓу двете институции за остварување на ефективност и ефикасност на мерките и активностите за спроведување на геолошките истражувања и одржливото искористување на минералните сировини, како и размена и изработка на анализи, истражувања и други акти потребни за процесот на ревизија.

5.3 МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

ДЗР како и другите ВРИ е активна во меѓународната соработка. Со неа се овозможува зголемување на знаењата и вештините на вработените, размена на искуства и подобрување на ефективоста на ревизорските процеси.

Поради состојбата наметната од пандемијата на КОВИД-19, бројни настани закажани во 2020 година беа откажани или одложени за 2021 и 2022 меѓу кои и XI Конгрес на ЕУРОСАИ и YES конференцијата за млади на ЕУРОСАИ. Оние пак кои останаа на агендите на ЕУРОСАИ, ИНТОСАИ и нивните работни групи беа реализирани далечински, преку видео конференции и во форма на вебинари. Опцијата на одржување на виртуелни меѓународни настани овозможи истите да ги следат поголем број вработени во ДЗР. Покрај редовно актуелните теми од

областа на ревизијата, на агендите на овие настани се појавија и нови теми, поврзани со предизвиците со кои се соочија ВРИ по однос на нивното функционирање и предмет на ревизија во условина на пандемијата на корона вирусот КОВИД-19.

Учеството во кооперативни ревизии со други врховни ревизорски институции од ЕУ и пошироко останува и натаму како еден од приоритетите на институцијата со оглед на фактот дека овој вид на соработка значително придонесува за континуирано зајакнување на ревизорските вештини и унапредување на квалитетот на ревизиите на успешност.

ДЗР е активен учесник во повеќе меѓународни работни, оперативни групи меѓу кои и:



Работна група за животна средина на EUROSAI (WGEA)



Работната група на EUROSAI за ИТ (ITWG)



Оперативна група на EUROSAI за ревизија и етика (TFA&E)



Оперативна група на EUROSAI за ревизија на општините (TFMA)



Работна група на INTOSAI за јавен долг (WGPD)

Еден од начините за ширење на напредокот и ревизорските пораки до членовите на ЕУРОСАИ и останатите ВРИ е објавување на релевантни написи и трудови. Како и претходните години, ДЗР даде придонес со објавување на текстови за актуелни теми и иновативни пристапи во ревизијата во билтените и стручните списанија на работните групи на ЕУРОСАИ (WGЕА и TFMA) кои се однесува на ефикасноста на политиките, мерките и активностите при експлоатација на песок и чакал од речните корита на Вардарскиот речен слив и за финансиските обврски и финансиската (не)стабилност на ЕЛС.

Во текот на 2020 година ДЗР оствари учества на **30 меѓународни настани** (состаноци, работилници, конференции), од кои 22 беа реализирани преку видео врска.

Вкупно 84 учесници имаа можност да бидат информирани за најдобрите практики, и да учествуваат во вмрежување како можност за проширување на знаењата и вештините од повеќе области:

- ✘ соработка со парламентот;
- ✘ ревизија на животната средина;
- ✘ ИТ поддршка и ИТ ревизија;
- ✘ унапредување на работата на ВРИ;
- ✘ јавниот долг;
- ✘ финансирање на политичките партии;
- ✘ пандемијата на КОВИД-19 како предизвик и прилика за зголемување на влијанието на ВРИ.



Придонесот на ДЗР во реализацијата на активностите на работните групи и програми на ЕУРОСАИ, во текот на 2020 година се одвиваше континуирано, во согласност со условите наметнати од КОВИД - 19.

Претставници на ДЗР ги реализираа планираните активности во рамките на двете кооперативни ревизии на ЕУРОСАИ кои се однесуваат на областите:

- ✘ **"Работната сила 2030 - дали е вашата земја подготвена"** и
- ✘ **"Пластичен отпад"**, чие завршување се очекува во 2021 година со објавувањето на заеднички извештај од спроведените ревизии.

Координатори на овие ревизии се ВРИ на Финска и Израел, односно ВРИ на Полска. Придобивките од соработката со други ВРИ се повеќекратни, а

посебно ги истакнуваме можноста што ја имаат ревизорите професионално да се надградуваат во форма на колегијални (peer-to-peer) активности, флексибилниот пристап и користењето на искуствата на другите учесници и јакнењето на самодовербата во сопствените капацитети за вршење ревизија на успешност.

Во рамките на работната група за животна средина на ЕУРОСАИ (WGЕА) претставници на ДЗР учествуваа на пролетниот семинар за одржлива енергија и на 18-от Годишниот состанок на групата што се одржа во септември 2020 година каде беа разменети искуствата од извршените ревизии за квалитетот на воздухот и урбаниот сообраќај. ДЗР ги презентираше состојбите и преземените активности од страна на надлежните државни институции по издадените препораки за подобрување на квалитетот на воздухот.

ДЗР покажа посебна активност во работата на оперативната група на ЕУРОСАИ за ревизија на општините (TFMA), особено во делот на реализација на акцискиот план за 2020/21 година. На четвртиот годишен состанок на групата, одржан виртуелно во септември 2020 година, ДЗР учествуваше со две презентации, и изрази подготвеност да биде носител на две важни активности:

- ✘ координатор на кооперативна ревизија на тема: **“Сопствените приходи на општините во услови на пандемија за обезбедување квалитетни услуги на граѓаните”** и
- ✘ да подготви анализа на тема **“Прибирање на податоци за начинот на следење на спроведувањето на препораките во ревизорските извештаи за ЕЛС”** за што ДЗР претходно се изработи посебен прашалник и го достави до сите врховни ревизорски институции, членки на оваа оперативна група.

Во пресрет на XI Конгрес на ЕУРОСАИ кој требаше да се одржи во Прага во јуни 2020 година, ВРИ на Чешка Република организираше прв состанок на претставници од европските ВРИ во Прага во март 2020 година (т.н. 1st Hackathon). На настанот на кој учествуваше и ДЗР, учесниците имаа за цел да изнајдат решенија за употреба на апликации или визуелизација за подобрување на ефикасноста на ревизорските процеси на ВРИ со заштеда на трошоците и поедноставување на работата на ревизорите.

Работната група за ИТ (ITWG) организираше виртуелен семинар за развивање на ИТ вештините и капацитетите за вршење на ИТ ревизии, кои го следеа ревизори од ДЗР. ИТ вештините стануваат се позначајни во услови предизвикани од новините во ICT (information & communication technology) и промените во работењето на ВРИ поради пандемијата.

Како реакција на случувањата предизвикани од КОВИД - 19, а во рамките на стратешкиот план на ЕУРОСАИ 2017-2023, на иницијатива на ВРИ на Финска и Европскиот суд на ревизори беше формирана нова проектна група насловена **“Подготовка за идни ризици и климатски кризи: Време е за долгорочен поглед на ревизијата”** на која се приклучија 21 ВРИ меѓу кои и ДЗР. На подготвителните состаноци на кои учествуваа и претставници на ДЗР беа дефинирани идните активности кои ќе бидат насочени на прибирање на релевантни информации од претходно извршените ревизии на оваа тема и нивно споделување со другите членови на групата.

Прашањата околу предизвиците со кои се соочуваат ВРИ во новонастаната ситуација поради КОВИД- 19, беа во фокусот и на заедничката EUROSAI-OLACEFS виртуелна конференција и на вебинарот во организација на надзорниот комитет за нови прашања на INTOSAI - SCEI кои се одржаа во септември 2020 година во организација на ВРИ на Унгарија, односно ВРИ на Руската Федерација. И на двата настани беше истакнато дека моментумот, настанат поради корона вирусот, треба да се искористи во насока ВРИ да ја истакнат својата улога и влијание како чувари на јавните пари свртувајќи го фокусот на своето работење кон ревизиите поврзани со КОВИД - 19.

INTOSAI



На отворениот повик на Секретаријатот на работната група на ИНТОСАИ за животна средина, ДЗР испрати текст за искуството на нашата земја во третманот и преработката на пластичниот отпад. Оценувајќи го трудот за интересен кој заслужува пошироко внимание Секретаријатот побара од ДЗР да настапи со кратка презентација на сесијата за пластичен отпад во рамките на виртуелниот состанок на Собранието на РГ на ИНТОСАИ за животна средина што се одржи на 19 -21 јануари 2021 година. Секретаријатот на работната група на ИНТОСАИ за животна средина, држејќи се до праксата, презентацијата на ДЗР за време на состанокот по социјалните мрежи ја промовираше, под слоганот „Да го рециклираме однесување кон пластичниот отпад“ - „Let's Recycle Our Plastic Waste Behavior“.

Соработката со работната група на ИНТОСАИ за јавен долг (WGPD) беше во правец на реализација на проектите, иницирани во работниот план на WGPD за 2020-2022 година. ДЗР изрази подготвеност да биде носител, односно активен член на два проекти од овој план:

- ✘ компендиум -Збир на практични процедури во ревизијата на овластување за долг, склучување договор и правна рамка на јавниот долг и
- ✘ мапирање на мандатите на ВПИ за ревизија на јавниот долг.

Годишниот состанок на WGPD кој се одржа виртуелно во август 2020 година, беше во знакот на новите случувања, односно улогата на ревизорите на јавниот долг во светлината на КОВИД - 19.

Во годината на КОВИД-19, серија на вебинари организираше IDI на тема за иновативните пристапи на врховните ревизорски институции во ревизорските процеси и Комисијата за професионални стандарди на ИНТОСАИ (INTOSAI PSC) на кои се водеа дискусии за примената на рамката за професионални објави (IFPP) од страна на ВПИ.

Претставник на ДЗР учествуваше на работилницата INTOSainT во Тирана, во февруари 2020 година, во организација на ВПИ на Албанија во улога на експерт – модератор и на вебинарот за рамката за мерење на успешноста на ВПИ кој го спроведе IDI.



Како долгогодишен член на мрежата на ВРИ на земјите кандидати и потенцијални кандидати за членство во ЕУ и Европскиот суд на ревизори, ДЗР е активно вклучен и дава значителен придонес во реализирањето на активностите на мрежата кои имаат за цел подготовка на ревизорските структури во земјите кои се на патот за членство во европското семејство. Активностите на мрежата со одвиваат со поддршка на Работната група за заеднички ревизорски активности, формирана од Контакт комитетот на земјите од ЕУ, други ВРИ членки на ЕУ и SIGMA.

Делегација на ДЗР, предводена од Главниот државен ревизор, учествуваше на конференцијата на тема **„Соработка со парламентите за подобрување на влијанието на ревизијата“** која се одржа на 20-21 февруари 2020 година во Црна Гора. Конференцијата на која домаќин беше ВРИ на Црна Гора и поддржана од OECD - SIGMA, ги собра ВРИ на земјите кандидати и потенцијални кандидати за членство во ЕУ, заедно со членовите и стручниот кадар на релевантните парламентарни комисии. Конференцијата обезбеди искуства и примери на добра практика од неколку земји членки на ЕУ и земји членки на мрежата за две главни теми:

- ✘ примена на практични алатки - механизми за разгледување на ревизорски извештаи со посебен акцент на одржување ефикасни парламентарни расправи за клучните наоди и препораки за ревизијата, и
- ✘ употреба на системот на известувачи заради поефективно разгледување на ревизорските извештаи од страна на парламентарните комисии.

По завршувањето на конференцијата, делегацијата на ДЗР оствари работна средба со највисоките претставници на ВРИ на Црна Гора на која се договорија насоките на идната соработка меѓу двете институции.

Во 2020 година се одржа првиот вебинар од новата серија на виртуелни работилници, иницирана од и во организација на ОЕЦД-СИГМА за земјите од мрежата на тема КОВИД - 19 и неговото влијание врз работата на ВРИ, идните планови за работа и ефективноста на ревизиите поврзани со трошоците направени во јавниот сектор како резултат на пандемијата КОВИД-19.

Во годината што ја одбележа КОВИД - 19, еден ревизор ја заврши програмата на стажирање при Европскиот суд на ревизија во Луксембург, а програмата која требаше да започне на 1 март 2020 година поради корона вирусот и усвоените рестриктивни мерки за заштита на глобално ниво, ЕСП ја суспендира и сите кандидати - стажанти меѓу кои и еден ревизор од ДЗР се вратија во своите земји.

Во текот на 2020 година претставници на ДЗР учествуваа на работилниците од областа на финансирањето на политичките партии, кои се одржаа во Прага и Скопје, во организација на IFES (Меѓународна фондација за изборни системи). Работилниците беа дел од Програмата за регионална администрација на изборите, зајакнување на политичките процеси и изборните системи дизајнирана и поддржана од USAID.

5.4 СО РАБОТКА СО НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ ЗА РЕВИЗИИТЕ И ЕФЕКТИТЕ ОД ИСТИТЕ

Заради остварување на основната цел на ревизијата - водење грижа за јавните средства и унапредување на управувањето со истите, навременото откривање на отстапувањата од прифатените стандарди и повредите на принципите на законитост, ефикасност, ефективност и економичност во раководењето со јавните средства. ДЗР упатува јасни и ефективни препораки, со цел да се преземат чекори со кои отстапувањата и повредите во иднина ќе се спречат или отежнат. Корективните мерки за имплементација на препораките му овозможуваат на раководството на субјектот, предмет на ревизија, да ја подобри ефективноста, ефикасноста и економичноста во работењето.

Државниот завод за ревизија и во 2020 година преку јасни, реални, објективни и навремени информации за констатирани неправилности, неусогласености со законските прописи, незаконско постапување со јавните средства и можните случаи на корупција и злоупотреба на службената должност, даде свој придонес во исполнувањето на дел од надлежностите на Собранието на Република Северна Македонија.

ДЗР посветува должно внимание на обработката и анализата на информациите произлезени од Конечните ревизорски извештаи на овластените државни ревизори. Овие податоци на редовна основа ги обработува со софтверска апликација која е интегрирана, автономна и функционална за обработка и анализа на податоците од Конечните ревизорски извештаи. На овој начин се обезбедуваат сигурни, ажурни, навремени и релевантни информации за потребите на ДЗР, надлежните органи и други засегнати страни.

Со редовното доставување на конечните ревизорски извештаи до Собранието и надлежните органи, ДЗР го насочува вниманието за констатираните слабости во работењето на ревидираните субјекти.

Континуирано ги евидентираме, следиме и анализираме добиените повратни информации од Јавното обвинителство на Република Северна Македонија, Државната комисија за спречување на корупцијата, МФ - Управата за финансиска полиција, Министерството за внатрешни работи и Заменик на Претседателот за борба против корупција, за одржлив развој и човечки ресурси, за постапувањето по Конечните ревизорски извештаи доставени до нив.

Ефектот од констатираните состојби кои укажуваат на неправилности и незаконитости во работењето на субјектите врз подоброто управување со јавните средства може да се очекува само доколку надлежните институции ги преземат потребните мерки за нивно надминување.

Следењето и информирањето за преземените активности на надлежните институции за надминување на констатираните неправилности и незаконитости во работењето на субјектите е една од стратешките цели на ДЗР.

Активностите на ДЗР поврзани со спречување на корупцијата се одвиваат во согласност со овластувањата и обврските утврдени со Законот за државната ревизија, Законот за јавното обвинителство, Законот за спречување на корупција и судирот на интереси и друга релевантна законска регулатива.

Во рамки на реализацијата на Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2020 година до:

- ✘ Јавното обвинителство на Република Северна Македонија доставени се 16/шеснаесет/ конечни ревизорски извештаи за 13/тринаесет/ ревидирани субјекти (ревизији);
- ✘ Државната комисија за спречување на корупцијата доставени се 4/четири/ конечни ревизорски извештаи за 4 /четири/ ревидирани субјекти (ревизији);
- ✘ Министерството за внатрешни работи на Република Северна Македонија доставени се 4/четири/ конечни ревизорски извештаи за 3/три/ ревидирани субјекти (ревизији);
- ✘ Управата за финансиска полиција доставени се 2/два/ конечни ревизорски извештаи за 2 /два/ ревидирани субјекти (ревизији), и
- ✘ Заменик на Претседателот на Владата на РСМ за борба против корупција, за одржлив развој и човечки ресурси, доставени се 7/седум/ конечни ревизорски извештаи за 6/шест/ ревидирани субјекти (ревизији).

На 12.02.2021 година со архивски бр. 18-350/1, ДЗР до Јавното обвинителство на Република Северна Македонија достави Барање за повратна информација за преземените мерки во негова надлежност во врска со доставени конечни ревизорски извештаи согласно Годишните програми за работа на ДЗР за 2016, 2017, 2018, 2019 и 2020 година.

На 02.04.2021 година со архивски бр. 18-350/2, до Јавното обвинителство на Република Северна Македонија доставена е Ургенција за добивање на повратна информација по претходно доставеното Барање од 12.02.2021 година. До објавувањето на овој Годишен извештај не е добиен повратен одговор од страна на Јавното обвинителство на Република Северна Македонија.

На 12.02.2021 година со архивски бр. 18-351/1, ДЗР до МФ - Управата за финансиска полиција достави Барање за повратна информација за

преземените мерки во негова надлежност во врска со доставени конечни ревизорски извештаи согласно Годишните програми за работа на ДЗР за 2018 и 2020 година.

На 23.03.2021 година со архивски бр. 18-351/2 од МФ - Управата за финансиска полиција добиен е повратен одговор за постапување согласно законските надлежности и овластувања.

На 12.02.2021 година со архивски бр. 18-352/1, ДЗР до Министерството за внатрешни работи на Република Северна Македонија достави Барање за повратна информација за преземените мерки во негова надлежност во врска со доставени конечни ревизорски извештаи согласно Годишните програми за работа на ДЗР за 2018 и 2020 година.

На 30.03.2021 година со архивски бр. 18-352/2 од Министерството за внатрешни работи на Република Северна Македонија добиен е повратен одговор за постапување во врска со доставеното Барање и тоа: 4 /четири/ конечни извештаи доставени се до ОЈО Скопје, од каде е добиена информација дека 2/два/ се доставени на понатамошно постапување до МФ - Управата за финансиска полиција.

Државниот завод за ревизија активно соработува со сите државни органи во насока на спречување и намалување на корупцијата, во рамки на Протоколот за соработка за превенција и репресија на корупцијата и судирот на интереси.

Државниот завод за ревизија учествува во реализацијата на Националната програма за усвојување на правото на Европската унија (НПАА) преку активностите предвидени во Поглавје 3.23. Правосудство и фундаментални права, Подрачје – Антикорупциска политика и Поглавје 3.32 Финансиска контрола, Подрачје – Надворешна ревизија, како и во работата на други органи и тела за спречување на корупцијата.

6 РЕВИЗОРСКИ АКТИВНОСТИ НИЗ БРОЈКИ

Резултатите од ревизорските активности утврдени со Годишната програма за работа на ДЗР за 2020 година се содржани во подолу наведениот преглед, и тоа:

65	7	7	1
Ревизорски извештаи за Ревизија на регуларност	Ревизорски извештаи за Ревизија на успешност	Ревизорски извештаи за Ревизија на усогласеност како посебен вид на ревизија	Ревизорски извештаи за ИТ ревизија
2	82	16	4
Ревизорски извештаи за Follow - up ревизија	Ревизорски извештаи доставени до Законски застапник на субјектот предмет на ревизија	Ревизорски извештаи доставени до Јавен обвинител на РСМ	Ревизорски извештаи доставени до Државна комисија за спречување на корупција на РСМ
82	481	1.014	604
Ревизорски извештаи доставени до Собрание на Република Северна Македонија	Субјекти опфатени со ревизија	Наоди во ревизорските извештаи	Препораки во ревизорските извештаи
347.295	184.432	24	41
Јавни приходи опфатени со ревизијата (во милиони)	Јавни расходи опфатени со ревизијата (во милиони)	Извршени проверки за утврдување на статусот на дадените препораки во конечните ревизорски извештаи (follow up)	Издадени извештаи за спроведените проверки за утврдување на статусот на дадените препораки во конечните ревизорски извештаи (follow up)

П л а н и р а н и р е в и з и и

Државниот завод за ревизија во својата Годишната програма за 2020 утврди и изврши 58 ревизии од кои:

- ✘ 42 ревизии на регуларност,
- ✘ 6 ревизии на усогласеност како посебен вид на ревизија,
- ✘ 7 ревизии на успешност,
- ✘ 2 ревизии за следење на спроведување на препораките (follow up ревизии) и
- ✘ 1 ИТ ревизија.

Н а о д и

Наоди во ревизорските извештаи, од кои:	1.014
- наоди со ревизија на Основниот буџет	39
- наоди со ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност	737
- наод со ревизија на успешност	171
- наоди со ревизија на усогласеност како посебен вид на ревизија	65
- наоди од follow up ревизии	2

Ј а в н и н а б а в к и

Во 2020 година со ревизиите утврдени се 48 наоди кај јавните набавки од кои најзастапени се следните неправилности кои најмногу се повторуваат во ревизорските извештаите:

- ✘ Слабости во фазата на планирањето на ЈН;
- ✘ Тендерска документација која во себе содржи ограничувачки елементи во однос на конкуренцијата и создава можност за фаворизирање на одредени ЕО;
- ✘ Слабости во фазата на евалуација и давање на предлог за избор на најповолен понудувач;
- ✘ Слабости во фазата на склучување на договори со избраните понудувачи и
- ✘ Слабости во фазата на реализација на склучените договори по ЈН.

РЕВИЗОРСКИ МИСЛЕЊА

Во ревизорските извештаи за финансиските извештаи за 2019 година, изразени се следните мислења:

- ✘ 16 мислења без резерва (позитивни мислења)
- ✘ 20 мислења со резерва;
- ✘ 25 неповолни мислења и
- ✘ 4 воздржување од давање мислење.

За усогласеност со закони и прописи за 2019 година изразени се следните мислења:

- ✘ 14 мислења без резерва (позитивни мислења);
- ✘ 26 мислења со резерва;
- ✘ 15 неповолни мислења, и
- ✘ 7 воздржување од давање мислење.

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

Вкупниот износ на ревидирани јавни приходи кои се опфатени со извршените ревизиите согласно Годишната програма за работа на ДЗР за 2020 година изнесува 347.295 милиони денари, додека вкупните ревидирани приходи за претходната година изнесуваат 247.997 милиони денари, што претставува 40% повеќе ревидирани јавни приходи. Структурата на ревидираните јавни приходи во 2020 и 2019 година по групи на корисници е прикажана во следнава табела:

Преглед на ревидирани јавни приходи (во милиони денари)				
Ревидирани јавни приходи по вид на корисници	ГП 2020		ГП 2019	
	Приходи	Учество во %	Приходи	Учество во %
Централен Буџет на Р. С. Македонија	161.101	46	172.101	69
Буџети на единици на локална самоуправа	2.048	1	1.775	1
Буџети на фондови	109.548	32	70.206	28
Корисници на средства од буџетот на ФЗО [ЈЗУ- болници, клиника....]	555	0	858	0
Политички партии	642	0	637	0
Јавни претпријатија	303	0	20	0
Други институции	1.317	0	2400	2
Опфатени јавни приходи со Ревизии на успешност	71.386	21	0	0
Опфатени јавни приходи со Ревизии на усогласеност како посебен вид на ревизии	395	0	0	0
Вкупно	347.295	100	247.997	100

Вкупниот износ на ревидирани јавни расходи кои се опфатени со извршените ревизии согласно Годишната програма за работа на ДЗР за 2020 година изнесува 184.432 милиони денари, додека вкупните ревидирани расходи за претходната година изнесуваат 161.586 милиони денари, што претставува 14% повеќе ревидирани јавни расходи. Структурата на ревидираните јавни расходи во 2020 и 2019 година, по видови на корисници е прикажана во следнава табела:

Преглед на ревидирани јавни расходи (во милиони денари)				
Ревидирани јавни расходи по вид на корисници	ГП 2020		ГП 2019	
	Расходи	Учество во %	Расходи	Учество во %
Централен Буџет на Р. С. Македонија	2.535	2	47.597	29
Буџети на единици на локална самоуправа	1.651	1	1.737	1
Буџети на фондови	107.048	58	99.966	62
Корисници на средства од буџетот на ФЗО (ЈЗУ- болници, клиники....)	552	0	847	1
Политички партии	550	0	613	0
Јавни претпријатија	292	0	24	0
Други институции	1134	1	3.191	2
Опфатени јавни расходи со Ревизии на успешност	69.863	38	4.906	3
Опфатени јавни расходи со Ревизии на усогласеност како посебен вид на ревизии	807	0	2.705	2
Вкупно	184.432	100	161.586	100

Вкупно извршениот буџет согласно Завршната сметка на Буџетот на Република Северна Македонија за 2019 година изнесува 217.447 милиони денари, додека ревидираните расходи на Буџетот на Република Северна Македонија за 2019 година изнесуваат 129.202 милиони денари, што преставува опфат од 59% од извршениот буџет преку ревидираните расходи.

Опфат на Буџетите преку ревидираните расходи со ГП на ДЗР за 2020

Ревидирани расходи по видови буџети во однос на вкупните буџети	(во милиони денари)		
	Извршен буџет за 2019	Ревидирано	Учество во %
1	2	3	4 (3/2)
Расходи на буџетот на РСМ за 2019 година (Завршна сметка на Буџетот на РСМ за 2019 Сл.Весник на РСМ 89/2021)	217447	129.202	59
Буџети на Единици на локална самоуправа	33.843	1.651	5

6.1 ДОДАДЕНА ВРЕДНОСТ НА РЕВИЗИИТЕ

Со Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2020 година се утврдени целите и задачите за работа, кои се во насока на остварување на стратешките цели. Преземените активности за остварување на стратешките цели обезбедуваат соодветен опфат на ревидирани јавни средства, подобрување на капацитетите на вработените за откривање на нерегуларности, како и вршење на ревизија на успешност на различни програми и проекти кои се во функција на остварување на целите на ревизијата, односно отчетноста и доброто управување, испитување на резултатите во однос на економичноста, ефикасноста и ефективноста на активностите на јавниот сектор.

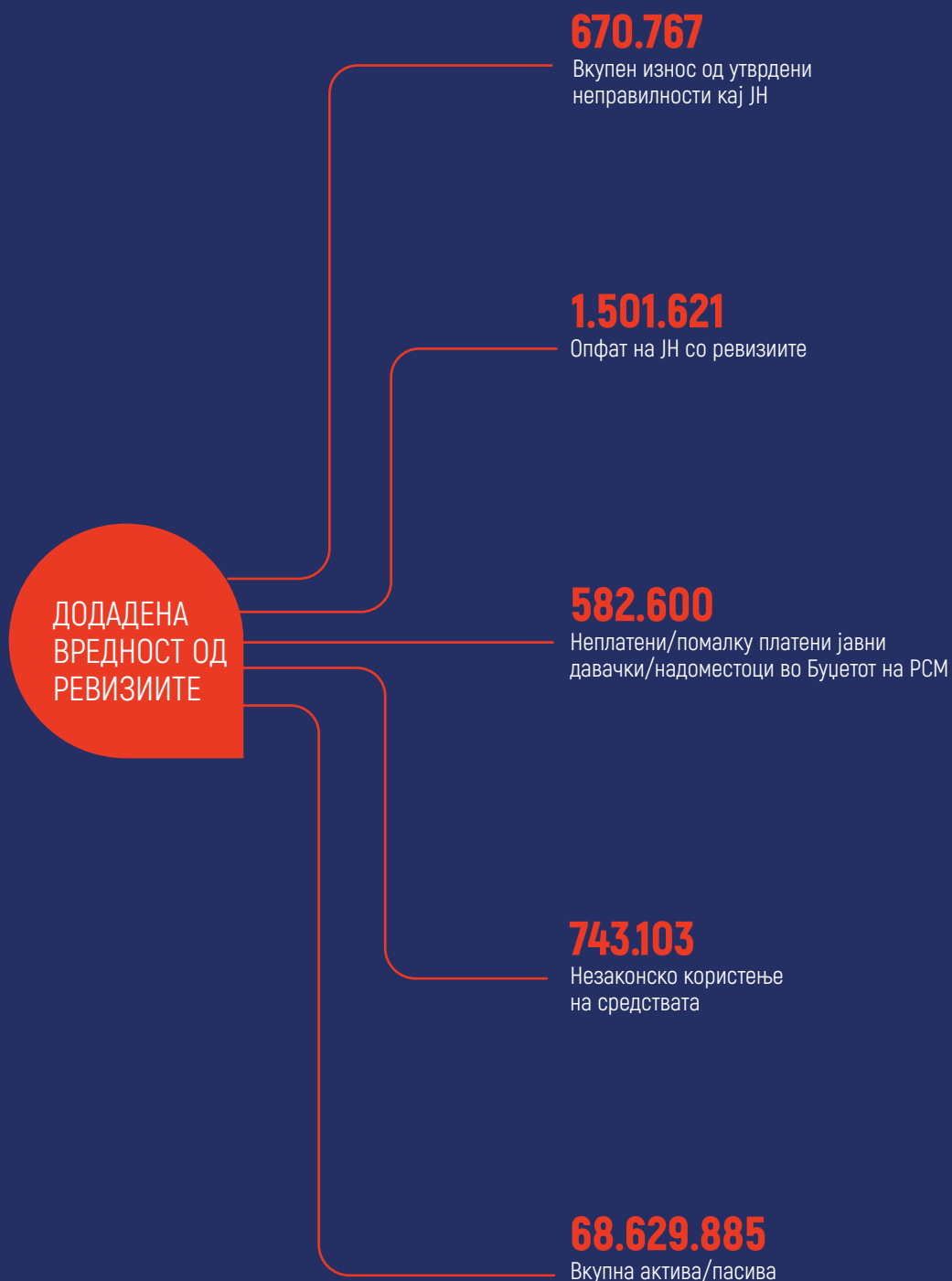
Клучните резултатите од работењето на Државниот завод за ревизија во 2020 година се состојат во:

- ✘ давање на јасни и ефективни препораки на државните и другите институции од јавниот сектор во унапредување на управувањето со јавните средства;
- ✘ давање придонес за зголемување на транспарентноста и отчетноста на користењето на јавните средства / средствата на даночните обврзници, а со тоа и подобрување на квалитетот на животот на граѓаните на Република Северна Македонија преку испорака на услуги со почитување на

принципите на сигурност во давањето на услугите, континуитет и квалитет на услугата, транспарентност, достапност и универзална услуга, заштита на корисниците и граѓаните;

- ✘ утврдување на состојби на даночна евазија, неплаќање на јавни давачки и надоместоци во Буџетот на Република Северна Македонија со што ДЗР обезбедува најмалку поврат на вложените средства од Буџетот на РСМ во ДЗР. Во исто време известени се надлежните органи за преземање на активности за наплата на помалку платените средства во Буџетот на РСМ;
- ✘ ревизија на доделувањето на договорите за ЈН со посебен акцент на доделувањето на договорите за ЈН во услови на пандемија и обезбедување на точни информации за граѓаните и пошироката јавност за начинот на користење на помошта (од земјата и странство) за справување со пандемијата. Исто така во насока на прилагодување на системот за јавните набавки за идните предизвици и справување на надлежните органи со слични кризи и пандемии, ревизијата укажа на потребата од доуредување на законските и подзаконските акти од областа на јавните набавки.

Дел од клучните резултатите се графички прикажани:



во 000 денари

6.2 ПРЕПОРАКИ И НИВНА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

Покрај основната мисија на Државниот завод за ревизија како Врховна ревизорска институција навремено и објективно да ги информира носителите на јавни функции и јавноста за ревизорските наоди од спроведените ревизии, исто така целта на ревизијата е да упатува јасни и ефективни препораки со што ДЗР обезбедува поддршка на државните институции и корисници на јавни средства за унапредување на начинот на управување со истите.

Согласно Законот за државната ревизија, законскиот застапник на субјектот е должен да го извести Државниот завод за ревизија и органот надлежен за надзор и контрола, за преземените мерки во врска со наодите и препораките во ревизорските извештаи, во рок од 90 дена од приемот на конечниот извештај.

Државниот завод за ревизија го следи спроведувањето на дадените препораки во ревизорските извештаи во рамки на вршењето на редовни ревизии, посебни ревизии и проверки на спроведување на препораките, како и преку примени информации од субјектите.

Со извршените ревизии за следење на спроведувањето на препораките (follow-up ревизии) во 2020 година обезбедивме информации за спроведувањето на препораките содржани во ревизорските извештаи од минати години, со оглед на тоа дека статусот на спроведување на препораките перманентно се ажурира во базата за следење на препораките

на ДЗР согласно ново добиените релевантни информации. Согласно овие информации, од 755 вкупно дадени препораки во конечните ревизорски извештаи по Годишна програма за работа на ДЗР за 2018 година за кои е утврден статусот, преземени се мерки за спроведување на 596 препораки, што претставува 79% постапување по препораките.

Согласно Годишната програма за работа на ДЗР за 2019 година, од вкупно 429 препораки за кои е утврден статусот на спроведување, преземени се мерки по 352 препораки, односно постапувањето по препораките е 82%.

Со извршените ревизии од Годишната програма за работа на ДЗР за 2020 година, Државниот завод за ревизија даде 604 препораки. До денот на подготовката на Годишниот извештај за 2020 година, за 410 дадени препораки не е изминат законскиот рок за известување за преземените мерки. Од вкупно 194 препораки за кои рокот за добивање повратни информации за спроведување е изминат, 59 се целосно спроведени, за 83 препораки спроведувањето е во тек, 22 препораки не се спроведени, додека 6 препораки се не применливи, а за 24 препораки не е утврден статусот, односно од субјектот не е добиена повратна информација за постапувањето по препораките.

Во следните прегледи дадени се податоци за статусните категории на преземените мерки по дадените препораки за 2018, 2019 и 2020 година:

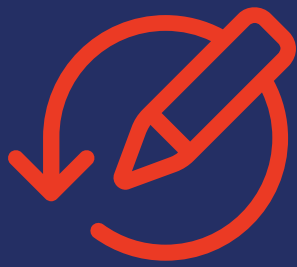
СТАТУС НА ДАДЕНИТЕ ПРЕПОРАКИ ВО КОНЕЧНИТЕ ИЗВЕШТАИ ПО ГОДИШНИ ПРОГРАМИ		
ЗА ГОДИШНА ПРОГРАМА 2018 ГОДИНА		
СТАТУС НА ДАДЕНАТА ПРЕПОРАКА	Број на препораки	Учество во %
1 Препораки по кои е постапено (Спроведени)	254	34
2 Препораки чија имплементација е во тек	342	45
3 Препораки по кои е делумно постапено (Делумно спроведена)	0	0
4 Препораки кои не се спроведени	136	18
5 Препораки кои не можат да се спроведат поради изменети околности (Неприменлива)	23	3
Вкупно препораки за кои е утврден статусот на дадените препораки	755	100
6 Препораки за кои не е утврден статусот (Препораки за кои субјектот не дал повратна информација за преземените мерки/не се направени преглед проверки/ ревизорот немал доволно информации за да го потврди статусот на препораката).	42	5
Препораки за кои е изминат рокот од 90 дена за доставување на повратна информација	797	
ВКУПНО ДАДЕНИ ПРЕПОРАКИ	797	

ЗА ГОДИШНА ПРОГРАМА 2019 ГОДИНА

СТАТУС НА ДАДЕНАТА ПРЕПОРАКА			Број на препораки	Учество во %
1	Препораки по кои е постапено (Спроведени)		143	33
2	Препораки чија имплементација е во тек		209	49
3	Препораки по кои е делумно постапено (Делумно спроведена)		0	0
4	Препораки кои не се спроведени		73	17
5	Препораки кои не можат да се спроведат поради изменети околности (Неприменлива)		4	1
Вкупно препораки за кои е утврден статусот на дадените препораки			429	100
6	Препораки за кои не е утврден статусот (Препораки за кои субјектот не дал повратна информација за преземените мерки/не се направени преглед проверки/ ревизорот немал доволно информации за да го потврди статусот на препораката).		69	14
Препораки за кои е изминат рокот од 90 дена за доставување на повратна информација			498	
ВКУПНО ДАДЕНИ ПРЕПОРАКИ			498	

ЗА ГОДИШНА ПРОГРАМА 2020 ГОДИНА

ЗА ГОДИШНА ПРОГРАМА 2020 ГОДИНА		
СТАТУС НА ДАДЕНАТА ПРЕПОРАКА	Број на препораки	Учество во %
1 Препораки по кои е постапено (Спроведени)	59	35
2 Препораки чија имплементација е во тек	83	49
3 Препораки по кои е делумно постапено (Делумно спроведена)	0	0
4 Препораки кои не се спроведени	22	13
5 Препораки кои не можат да се спроведат поради изменети околности (Неприменлива)	6	3
Вкупно препораки за кои е утврден статусот на дадените препораки	170	100
6 Препораки за кои не е утврден статусот (Препораки за кои субјектот не дал повратна информација за преземените мерки/не се направени преглед проверки/ ревизорот немал доволно информации за да го потврди статусот на препораката).	24	12
Препораки за кои е изминат рокот од 90 дена за доставување на повратна информација	194	
Препораки за кои не е изминат рокот од 90 дена за доставување на повратни информации	410	
ВКУПНО ДАДЕНИ ПРЕПОРАКИ	604	



7

ИЗВРШЕНИ РЕВИЗИИ

7.1 ОСНОВЕН БУЏЕТ НА РСМ ЗА 2019 ГОДИНА

Извршивме ревизија на усогласеност на Основниот Буџет на Република Северна Македонија за 2019 година во делот на:

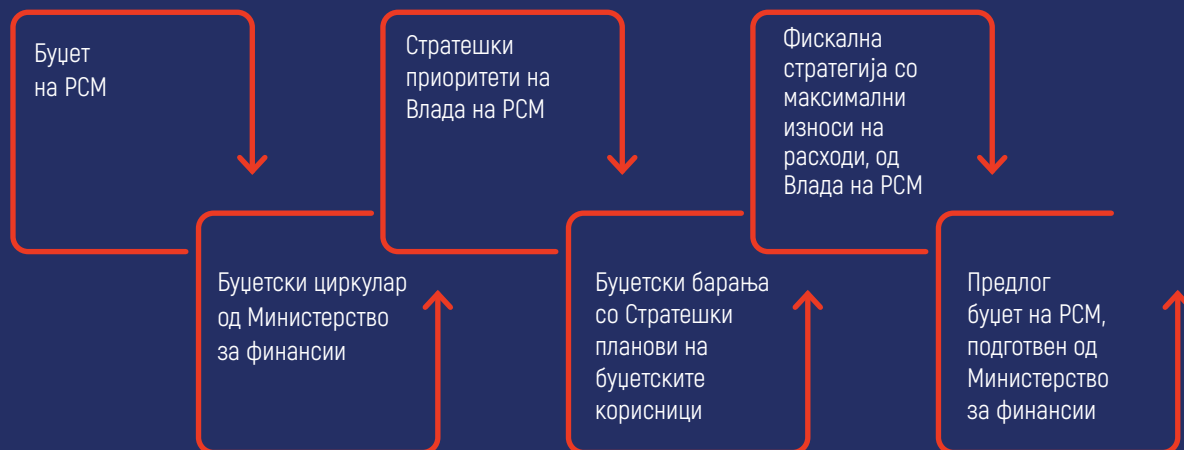
- ✘ постапката на подготовка, донесување и управување на Буџетот на РСМ согласно законската регулатива;
- ✘ планирање, евиденција и реализација на расходите, одливите, приходите и другите приливи во буџетот, прикажани во финансискиот извештај Биланс на приходи и расходи;
- ✘ начинот на планирање и прибирање на дел од даночните и капиталните приходи, евиденција и контрола на нивната реализација, како и начинот на размена на податоците со Министерството за финансии;
- ✘ контролните постапки на ИТ системите за администрирање на даноците и другите јавни давачки на Управата за јавни приходи и Царинската управа на РСМ, како и на Трезорската сметка и евиденцијата.

Основниот буџет на РСМ претставува годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства со буџетот, со цел финансирање на основните надлежности на буџетските корисници. Основна цел при подготвување и извршување на буџетот е макроекономската стабилност и одржлив и стабилен национален економски развој.

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на усогласеност на Основниот буџет на Република Северна Македонија, со која се опфати подготовката, донесувањето, управувањето и извршувањето на Буџетот на РСМ за 2020 година.

Со Законот за буџетите е регулирана постапката за подготовка и донесување на Буџетот на РСМ, уредени се начинот и роковите за донесување на основните документи, како клучни инструменти кои претходат на донесување на Буџетот на РСМ.

ПОДГОТОВКА И ДОНЕСУВАЊЕ НА БУЏЕТОТ НА РСМ

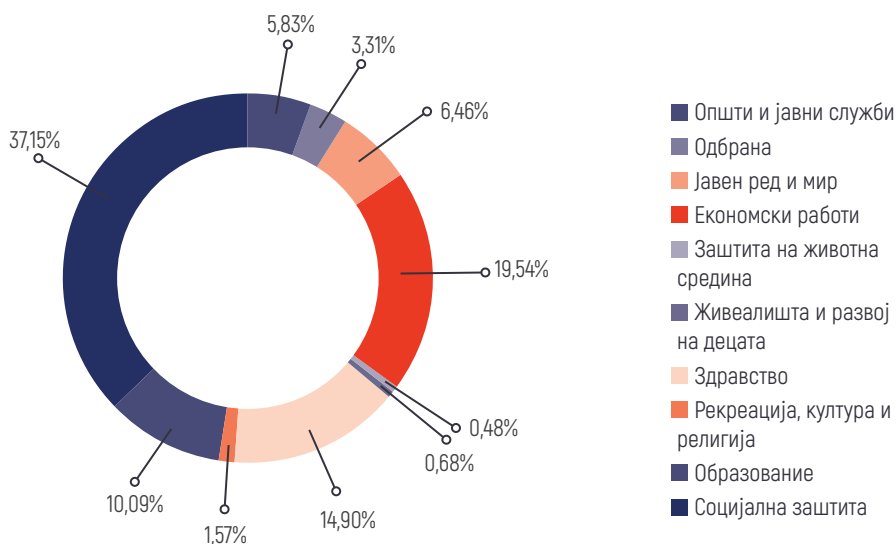


Со извршениот увид на постапката за планирање и донесување на Буџетот на РСМ за 2019 година, ревизијата ги констатираше следниве состојби:

- ✘ постојната законска регулатива не предвидува учество на Собранието на РСМ, односно на независно тело назначено од Собранието во процесот на донесување и усвојување на Фискалната стратегија;
- ✘ рокот за доставување на буџетските барања до Министерството за финансии е пократок за 20 дена од крајниот законски утврден рок;
- ✘ 76% од буџетските корисници имаат доставено стратешки планови како прилог кон буџетските барања;
- ✘ кон буџетските барања не се приложени плановите за програмите за развој, одобрени од страна на Владата на РСМ, поради воведување на нов Образец за финансиска конструкција на повеќегодишни капитални проекти и
- ✘ Предлогот на Буџетот на РСМ за 2019 година до Владата на РСМ е доставен како табеларен преглед, без Извештај за неусогласените буџетски барања помеѓу Министерството за финансии и буџетските корисници.
- ✘ Буџетот на РСМ за 2019 година е донесен во износ од 155.820.123 илјади денари, кој е за 20.823.141 илјади денари или 12% помал во однос на бараните средства од буџетските корисници, додека во однос на буџетот за 2018 година, истиот е повисок за 1%.

Структурата на расходите на сметките на основниот буџет во рамки на Буџетот на РСМ за 2019 година, според функционалната класификација на расходите е прикажана во следниот графикон:

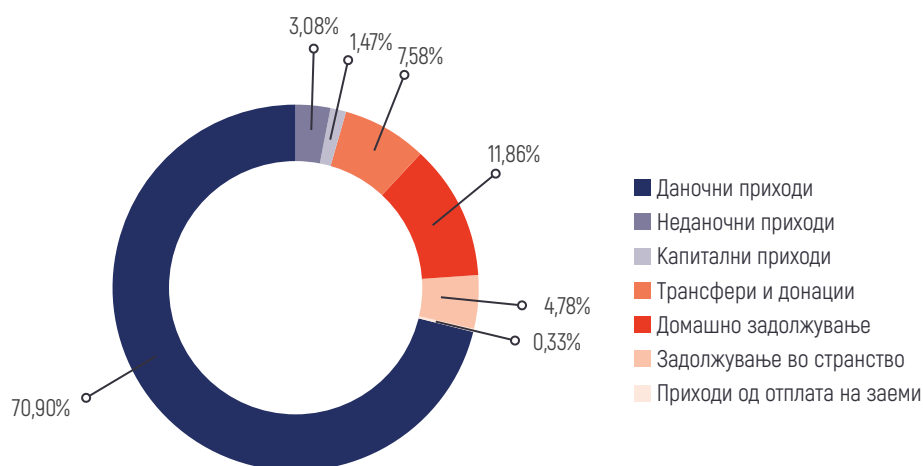
Учество на буџетски расходи на основен буџет по функционална класификација, предвидени со Буџетот на РСМ за 2019 година



Во текот на 2019 година извршен е ребаланс на буџетот, со кој извршено е намалување на одобрените средства за 0,6%, кои во најголем дел претставуваат реалокации на средства помеѓу буџетски корисници. Ревизијата препорача при утврдување на потребата од ребаланс на буџетот да се следат утврдените стратешки цели на Владата.

Вкупните приходи и приливи во 2019 година се остварени во износ од 160.421.708 илјади денари, односно за 5% помалку во однос на 2018 година или 4% помалку во однос на планираниот износ за 2019 година. Учеството на одделните видови на приходи и други приливи во однос на вкупно остварените приходи и приливи во Основен буџет на РСМ за 2019 година е прикажано во следниот графикон:

Структура на приходите и приливите во Основниот буџет на РСМ за 2019 година



Најголемо учество во Основен буџет на РСМ имаат даночните приходи кои се во надлежност на Царинската управа и Управата за јавни приходи (УЈП), кои се остварени во вкупен износ од 113.734.588 илјади денари, што претставува 71% учество во приходите на Основен буџет. Во однос на 2018 година поодделните даночни приходи бележат пораст, освен данокот на добивка кој е остварен за 22% помалку.

Имајќи ги предвид надлежностите на УЈП поврзани со администрирањето и контролата на даночните приходи и јавните давачки, се наметнува потреба од зајакнување на кадровските и техничките ресурси, како и унапредување на ИТ системите на УЈП.

Со ревизијата се констатираше дека ненаплатениот ДДВ во 2019 во однос на 2018 година е помал за 31%, што укажува на поголема ажурност и навременост на наплатата на ДДВ од даночните обврзници кон државата.

Побарувањата од страна на даночните обврзници по основ на поврат на ДДВ во 2019 во однос на 2018 година се зголемени за 72%, што укажува на можност приходите од ДДВ во 2020 година да бидат помали.

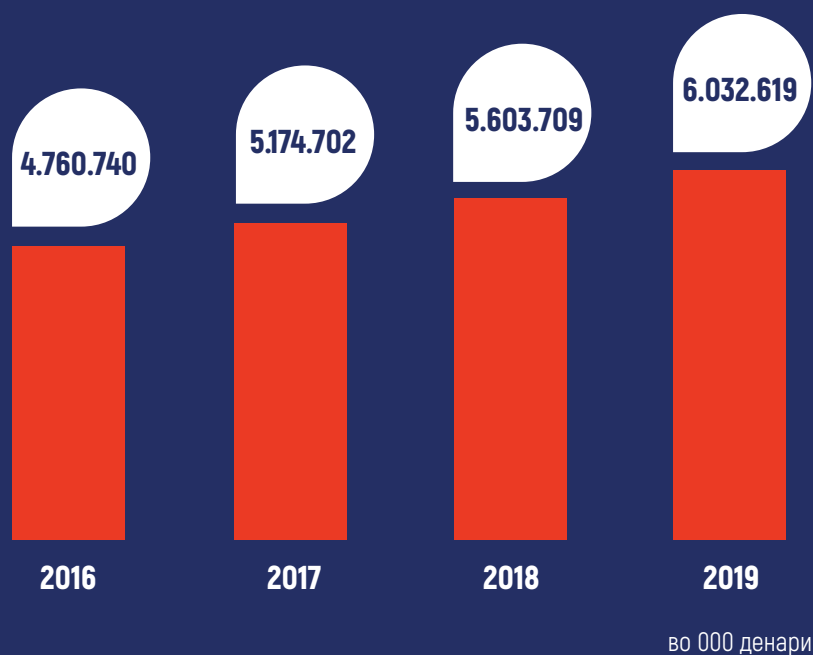
Акцизите, како даночни приходи, во 2019 година се наплатени во вкупен износ од 24.708.402 илјади денари, што е за 4% повеќе во однос на 2018 година. Најголемо е учеството на акцизите од нафтените деривати и тутунските производи.

Во 2019 година извршени се само три контроли на акцизните обврзници, што укажува на потребата од зајакнување на системот на надворешна контрола.

Со воспоставување на ИТ системот за обработка на царински и акцизни документи, почнувајќи од 01.01.2020 година се очекува поголем дел од слабостите во контролниот систем да се надминат.

Царината и царинските давачки во 2019 година во Основен буџет се наплатени во износ од 6.032.619 илјади денари што е за 7,6% повеќе во однос на 2018 година. Наплатата во периодот од 2016 до 2019 година бележи тренд на пораст, што е резултат на зголемениот увоз на стоки:

Наплата на царина и царински давачки во период од 2016-2019 година



Исто така, беше констатирана потреба институциите надлежни за планирање и прибирање на дел од капиталните и даночните приходи, како јавни приходи на Буџетот на РСМ, да воспостават целосна евиденција и контрола над нивната реализација, следење на навременоста на наплатата, поткрепена со комплетна и веродостојна документација.

Задолжувањето во земјата се врши преку издавање на краткорочни или долгорочни хартии од вредност, со цел прибирање на парични средства. Приливите од домашното задолжување во 2019 година се намалени во однос на претходните години, при што се спроведува политика за издавање на државни обврзници со подолги рочности, предвидено и во Фискалната стратегија на РСМ за 2019-2020, со цел оптимизација на исплатите и намалување на ризикот за рефинансирање.

Приливи по основ на задолжување во странство се намалени за 75% во однос на 2018 година, кога е евидентиран прилив од издадена еврообврзница на РСМ на меѓународниот пазар на капитал.

Во структурата на извршените расходи и одливи на Основен буџет на РСМ за 2019 година, најголемо учество имаат расходите за тековни трансфери кон вонбуџетските фондови со 22,34%, расходите за плати, наемнини и надоместоци со 17,83% како и трансферите до единиците на локалната самоуправа со 12,57%.

Во рамки на извршените расходи и одливи, најзначајно зголемување се забележува кај капиталните расходи односно истите се остварени за 33% повеќе во однос на 2018 година, 28% кај резервите и недефинирани расходи и 18% кај стоки и услуги, додека најзначајно намалување има кај отплатите на главнина, кои се намалени за

43% во однос на 2018 година, поради предвремен откуп на дел од еврообвртница во 2018 година.

Во текот на 2019 година до Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Северна Македонија, трансферирани се средства во износ од 28.103.027 илјади денари односно за 4,40% помалку во однос на 2018 година.

Учеството на средствата од Буџетот на РСМ за покривање на дефицитот на фондот за исплата на пензии во периодот од 2011 до 2019 година, се движи од најмалку 23% во 2011 година до 37% во 2017 година, додека истиот во 2019 година изнесува 26%. Дефицитот во 2019 година е намален за 10% во однос на 2018 година, што дел е резултат на зголемувањето на стапката за придонес за пензиско и инвалидско осигурување во 2019 година од 18% на 18,4%, што укажува на обезбедување на постабилни приходи за исплата на пензии. И покрај значителното намалување на тековниот дефицит на Фондот, структурата на изворите на средства за пензии укажува на потребата од финансиска поддршка на фондот за исплата на пензиите во државата со средства од Буџетот на РСМ.

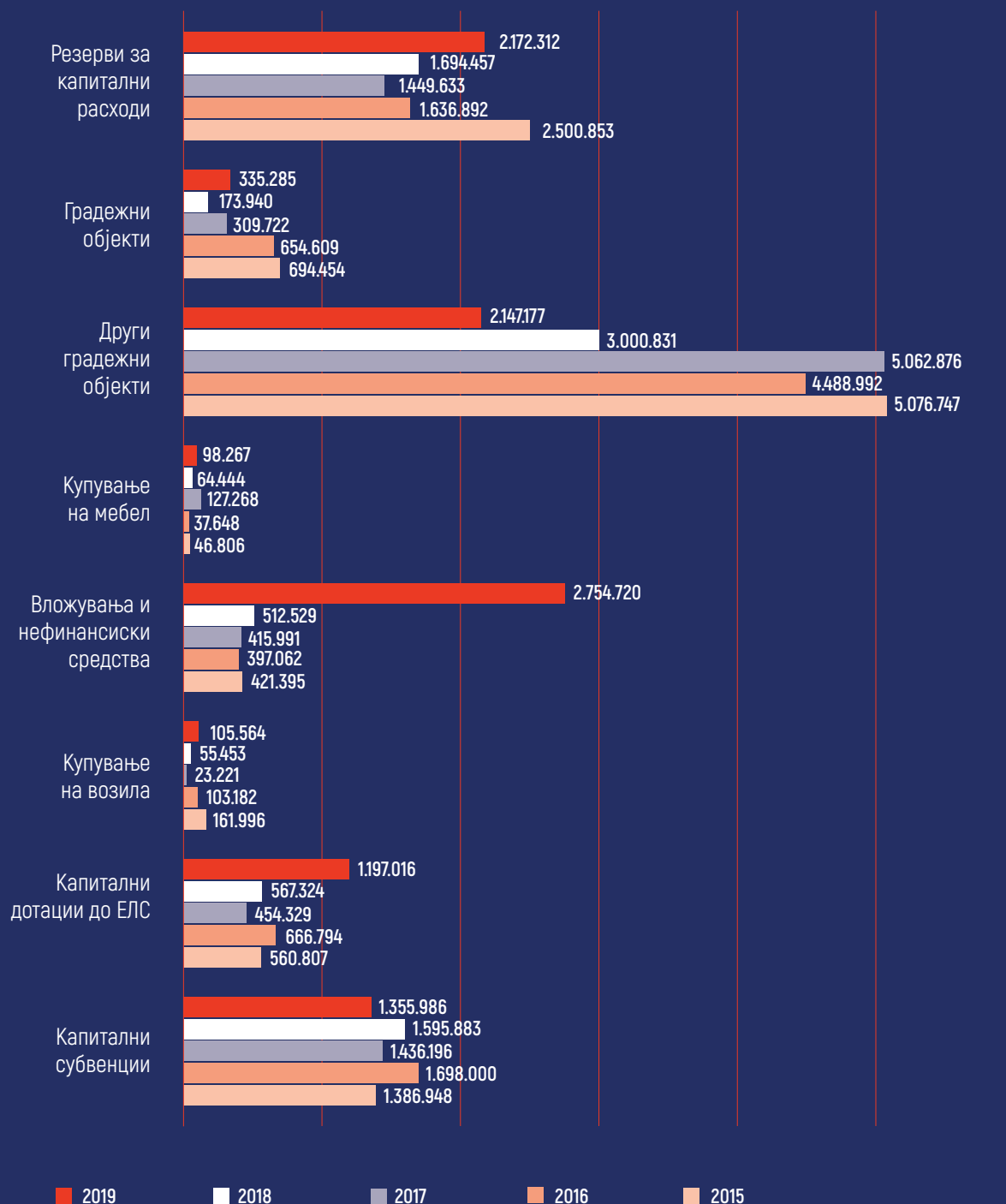
Од Основен буџет на РСМ во 2019 година преку надлежните министерства, како тековни трансфери до ЕЛС реализирани се дотации во вкупен износ од 19.097.285 илјади денари, што претставува 12,57% од вкупните расходи за 2019 година, при што најголемо учество имаат

блок дотациите со 86,76%. Комисија за следење на развојот на системот за финансирање на општините не ја следи распределбата на дотациите како и нивното наменско користење, согласно утврдените надлежности, со што не обезбедува доволен придонес за развој на системот за финансирањето на општините.

Расходите за субвенции и трансфери во 2019 година учествуваат со 12,08% во буџетот. Вредносно најзначајни се расходите за поддршка на земјоделството, привлекување на странски инвестиции и развој на слободна економска зона, финансиска поддршка на домашни гринфилд инвестиции, развој на микро, мали и средни претпријатија, претседателски изборни активности во 2019 година, поврат на 15% од ДДВ на граѓаните, субвенционирање на придонесите од задолжително социјално осигурување.

Во Основен буџет на РСМ за 2019 година евидентирани се капитални расходи во износ од 10.166.327 илјади денари, кои се зголемени за 33% во однос на 2018 година, додека пак реализацијата изнесува 86% од проектираниот износ за оваа намена. Кај капиталните расходи за периодот 2015-2019 година се забележува тренд на опаѓање кај расходите за други градежни објекти, а тренд на зголемување кај вложувањата во нефинансиски средства.

Реализирани капитални расходи од Основен буџет на РСМ во период 2015-2019 година



ВКУПНО

2017	9.279.236
2019	10.166.327
2016	9.683.179
2018	7.664.861
2015	10.850.006

Министерството за финансии од мај 2018 година, на својата веб страна објавува збирни извештаи за пријавени обврски од страна на субјектите. Во 2019 година, Секторот за финансиска инспекција нема вршено надзор над пријавените обврски.

Во однос на финансиската стабилност на општините беше констатирано е дека во 2019 година не е доставена одлука за прогласување на финансиска нестабилност од ниту една општина, иако 12 општини имаат блокирани сметки, поради што Министерството за финансии нема формирано координативно тело за надминување на финансиската нестабилност на општините. Ваквата состојба придонесува општините да генерираат нови обврски, да започнуваат

нови капитални проекти, што може да влијае на влошување на нивната ликвидност и на целокупната финансиска состојба во иднина, а со тоа и можност за дополнителна потреба од издвојување на средства од Буџетот на РСМ како финансиска поддршка на истите.

Исто така ревизијата во конечниот ревизорски извештај извести за влијанието на здравствено-економската криза предизвикана од глобалната пандемија на вирусот КОВИД-19 врз Буџетот на РСМ за 2020 година односно влијанието на приходите, расходите, приливите и одливите како и на дефицитот на државата во наредниот период, се до целосно надминување на состојбата.

7.2 П Р А В Д А

7.2.1 УСТАВЕН СУД

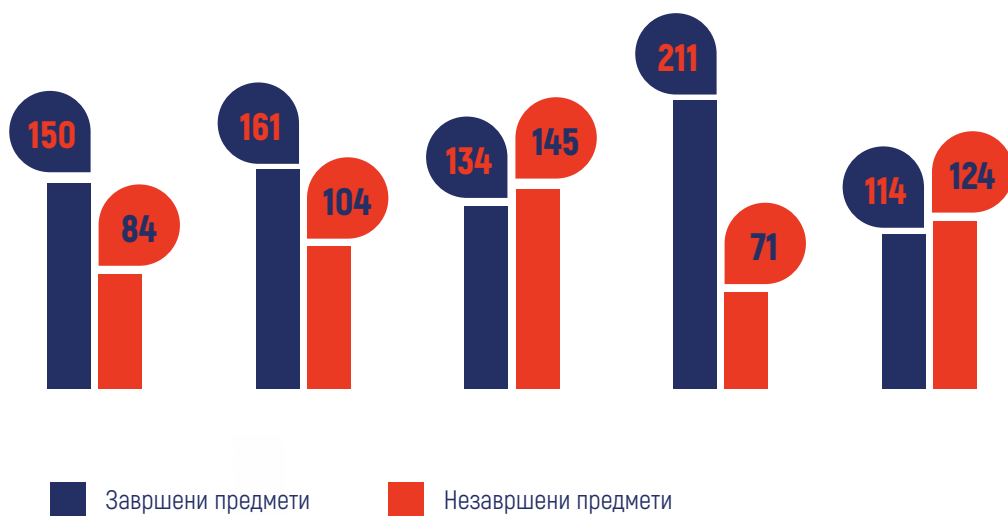
Со извршената ревизија на финансиските извештаи на Уставен суд на Република Северна Македонија за 2019 година, заедно со ревизија на усогласеност, е констатирана потребата од воспоставување на внатрешна ревизија, извршување на пописот на средствата на начин предвиден со законската регулатива, евидентирање на материјалите при приемот и издавањето на истите, како и спроведување на постапки за јавни набавки при набавката на стоки и услуги за потребите на судот.

Постапките пред Уставниот суд се поведуваат по поднесена иницијатива од граѓанин, група граѓани, институции, здруженија, како и по оценка на Уставниот суд за потребата за испитување на уставноста на закон и уставноста и законитоста на пропис или друг општ акт. Имајќи предвид дека Уставниот суд не носи програма и распоред за работа, не користи софтвер за автоматска

распределба на предметите, нема утврдени рокови за закажување на подготвителни седници, јавни расправи и рокови за конечно одлучување по примените иницијативи, констатиравме дека не се создадени целосни услови за непречено следење на ефективноста во постапувањето по примените иницијативи, ефективноста во постапувањето на секој одделен уставен судија како и на целокупното работење на Уставен суд.

Извршена е анализа на Прегледите за работа на Уставниот суд за период 2015-2019 година и констатирано е дека просечниот број на завршени предмети изнесува околу 60% односно околу 40% се незавршени предмети од вкупно примените предмети за постапување во овој период, притоа бројот на завршени / незавршени предмети по години е прикажан во следниот графикон:

Статус на предмети за работа на Уставен суд за период од 2015 до 2019 година



Истакнавме состојбата во врска со дополнувањето на Деловникот на Уставниот суд донесен во октомври 2020 година, која во иднина може да има финансиски импликации и влијание врз работењето на Уставниот суд, со кој се предвидува дека покрај правото на плата и други надоместоци, судиите на Уставниот суд да имаат право на додаток за посебни услови за работа, постоење на висок ризик и доверливост.

7.2.2 ВРХОВЕН СУД НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на финансиските извештаи на Врховниот суд на Република Северна Македонија за 2019 година, заедно со ревизија на усогласеност и ги констатираше следните состојби:

Клучните состојби утврдени во работењето на Врховниот суд на РСМ се однесуваат на АКМИС системот и потребата од интензивирање на активностите за набавка на дополнителна ИТ опрема и надградба на софтверското решение и зајакнување на човечките ресурси за управување со истиот.

АКМИС системот претставува автоматизиран компјутерски систем за управување со судските предмети, кој се користи од страна на сите судови во РСМ како единствена, унифицирана апликација, со која се води евиденција на судските постапки, почнувајќи од прием на документите, автоматската распределба на предметите по судии, до архивирање на секој предмет. За потребите на АКМИС системот, во Врховниот суд е формиран Центар за информатика, како централна база со податоци за сите адвокати, нотари, извршители, медијатори, стечајни управници, судови и друго, кои се реплицираат во локалните АКМИС бази на судовите. Исто така, составен дел на овој систем треба да биде и информатички дел кој треба да се користи за автоматска и електронска распределба на

предметите во јавните обвинителства, но истиот се уште не е воспоставен.

Имајќи ја во предвид важноста на овој систем, за целокупниот целиот правосуден систем во државата, ревизијата укажува на потребата од интензивирање на активностите за набавка на дополнителна ИТ опрема и надградба на софтверското решение, зајакнување на човечките ресурси за управување со истиот, интегрирање на јавните обвинителства во неговата примена, се со цел непречено функционирање и примена на АКМИС системот од страна на сите судови и обвинителства во државата.

Во текот на 2020 година донесен е Законот за управување со движењето на предметите во судовите, при што беше извршена анализа на податоците за бројот на нерешени судски предмети од претходни години, ново примени, решени во текот на годината како и бројот на останати нерешени судски предмети, за периодот 2017 - 2019 година и констатиран беше констатиран тренд на зголемување на бројот на решени предмети, кој од 59% во 2017 година е зголемен за 4% и во 2019 година изнесува 63% од вкупниот број на предмети за работа, детално прикажан по години во табелата подолу:

ОПИС	2017 година	2018 година	2019 година
Нерешени предмети од претходна година	1.956	1.726	1.422
Ново примени предмети	2.317	2.189	2.002
Решени предмети	2.542	2.499	2.167
Останати нерешени предмети	1.741	1.416	1.257

Дадена е препорака да се формира работно тело за управување со движењето со предметите во Врховниот суд, со чие функционирање се очекува зголемување на ефикасноста во решавањето на судските предмети.

7.2.3 ЈАВНО ОБВИНИТЕЛСТВО ЗА ГОНЕЊЕ НА КРИВИЧНИ ДЕЛА ПОВРЗАНИ И КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД СОДРЖИНАТА НА НЕЗАКОНСКОТО СЛЕДЕЊЕ НА КОМУНИКАЦИИТЕ

На барање на Основното јавно обвинителство за организиран криминал и корупција, извршивме ревизија на усогласеност на тема „Плати и додатоци на плати и други надоместоци во Јавното обвинителство за гонење на кривични дела поврзани и кои произлегуваат од содржината на незаконското следење на комуникациите (СЈО)“, за период 2015 – 2019 година.

Ревизијата е извршена со цел да се донесе заклучок дали активностите и информациите во врска со остварувањето на правото на плата, додатоци на плата и други надоместоци, точноста на пресметката, нивното евидентирање и исплата за периодот од 2015 до 2019 година, се во согласност, во сите материјални аспекти, со критериумите кои ја уредуваат оваа област.

СЈО претставуваше посебно обвинителство во рамките на правосудниот систем во земјата, независно и автономно од Јавното обвинителство на Република Северна Македонија. Надлежностите на СЈО беа ограничени на кривични дела поврзани со и кои произлегуваат од содржината на незаконски следените комуникации, од периодот помеѓу 2008 и 2015 година.

СЈО беше основано со Законот за Јавното обвинителство за гонење на кривични дела поврзани и кои произлегуваат од содржината на незаконското следење на комуникациите, донесен од Собранието на РСМ на ден 15 септември 2015 година. Со донесувањето на Законот за јавното обвинителство, на ден 16.02.2020 година, објавен во „Службен весник на РСМ“ број 42/2020, кој започна да се применува од 30 јуни 2020 година, престана да важи Законот за јавното обвинителство за гонење на кривични дела поврзани и кои произлегуваат од содржината на

незаконското следење на комуникациите, што подразбира и укинување на СЈО како правен субјект.

Врз основа на извршената ревизија, утврдено е дека остварувањето на правото на плата, точноста на пресметката, евидентирањето и исплатата се во согласност, во сите материјални аспекти, со релевантната законска регулатива и интерните акти.

Исто така беше утврдено е дека освен додатоците на плата за 2015 година, остварувањето на правото на додатоците на плата, точноста на пресметката, евидентирањето и исплатата се во согласност, во сите материјални аспекти, со релевантната законска регулатива и интерните акти. Исплатените додатоци за 2015 година го надминуваат износот на исплатените средства за основната плата по лице.

Во однос на остварувањето на правото на другите надоместоци, точноста на пресметката, евидентирањето и исплатата утврдено е дека истите не се во согласност, во сите материјални аспекти, со релевантната законска регулатива и интерните акти. За периодот јануари 2016 до септември 2019 година, по основ на други надоместоци кои се однесуваат за почитување на принципот на тајност и за посебна заштита на приватност, исплатени се средства во вкупен износ од 282.896 илјади денари, за кои ревизијата не обезбеди соодветен законски критериум. Состојби кои се однесуваат на остварувањето на правото на други надоместоци имаат степен на класификација, за кои согласно член 29 од Законот за државната ревизија беше изготвен посебен извештај, согласно Законот за класифицирани информации.

7.2.4 УПРАВА ЗА ВОДЕЊЕ НА МАТИЧНИ КНИГИ

Извршена е ревизија на финансиските извештаи на Управата за водење на матични книги за 2019 година, заедно со ревизија на усогласеност, при што меѓу другото констатиравме дека во 2012 година во Управата е започнат проект за воспоставување на софтвер за електронски матичен регистар, со цел електронско поврзување на сите подрачни одделенија. Заклучно со 31.12.2019 година, од вкупно 175 матични подрачја во кои се водат матичните книги на родени, умрени, како и матичните книги на венчани, електронски се поврзани само 90. Ваквата состојба ја забавува централизацијата на податоците за граѓаните, која треба да овозможи севкупност на податоците како и навремено обезбедување на услугите за граѓаните од секое место во државата, заради скратување на времето и намалување на трошоците за добивање на барања.

Во текот на 2019 година Управата издала вкупно 530.000 изводи на родени, венчани и умрени, пријава на новороденче и издавање на извод од матичната книга на родени, склучување на брак и издавање на извод од матичната книга на венчани, склучување на брак надвор од службените простории на Управата, пријава на смрт на починато лице и издавање на извод од матичната книга на умрени и истата остварила приходи во вкупен износ од 36.254 илјади денари. Управата нема донесено интерна процедура со која ќе се регулира постапката на издавање на изводите и извршување на другите услуги во корист на граѓаните на РСМ, преку дефинирање на текот на активности кои треба да ги извршуваат вработените во Управата, со цел воедначено и правилно постапување во процесот на извршување на бараните услуги.

При издавањето на изводите се прават грешки при нивното печатење. Вкупниот број на издадени погрешни изводи во 2019 година изнесува 21.957 изводи, односно 4% во вкупно издадените изводи. Управата ја нема утврдено одговорноста за надоместување на трошокот во случај на настаната грешка при издавање на изводите, поради што за овие изводи во 2019 година не е остварен вкупен приход во износ од 3.295 илјади денари (на сметка на Управата износ од 1.099 илјади денари и приход за административна такса во Буџетот на РСМ во износ од 2.196 илјади денари).

Исто така, Управата не располага со податоци за вкупно набавени и издадени изводи, вкупно погрешни изводи и вкупна залиха на изводи по сериски број, како и не е утврдена одговорноста за надоместување на трошокот во случај на настаната грешка при издавање на изводите, поради што за овие изводи во 2019 година уплатен е помал приход на сметката на Управата во износ од 901 илјади денари.

За дел од постапките за јавни набавки констатирано е дека не е обезбедена целосна транспарентност и конкуренција меѓу економските оператори. Во делот на Нагласување на прашања за неизвесност и континуитет обелоденето е дека при спроведување на постапките за јавните набавки потребно е Управата во тендерската документација да предвиди само минимални критериуми и документација, со цел да се увери дека економскиот оператор е способен да го изврши договорот, при што сите услови мора да се директно поврзани и сразмерни со предметот на јавната набавка, неговата сложеност и вредност.

7.3 З Д Р А В С Т В О

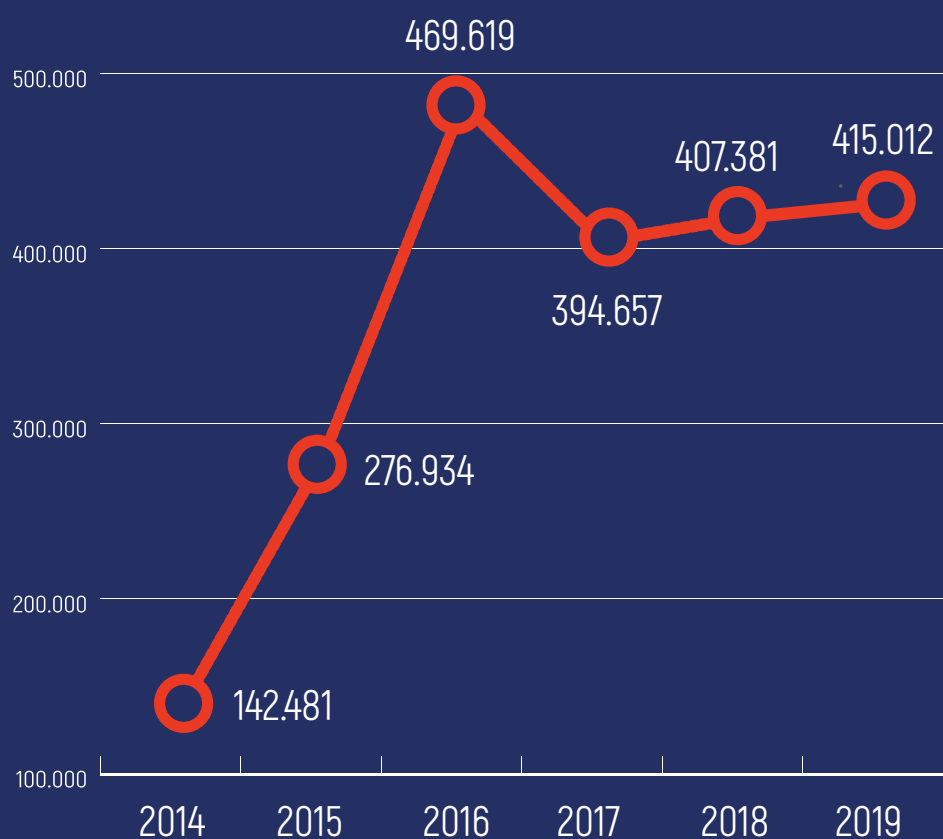
7.3.1 ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ НА РСМ

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност за 2019 година на целокупното финансиско работење на Фондот за здравствено осигурување на Република Северна Македонија (ФЗО).

Со извршената ревизија се констатираа слабости во делот на интерните контроли кои се однесуваат на потврдувањето на реалноста и објективноста на фактурираниот број и видови на извршени медицински интервенции реализирани од приватни здравствени установи, со кои Фондот има склучено договори.

Утврдени се неправилности и слабости во спроведување на постапките за лекување во странство за кои во текот на 2019 година се исплатени вкупно 415.012 илјади денари. Висината на исплатените средства за оваа намена за последните 6 години е дадена во графиконот подолу.

Исплатени трошоци на Фондот за здравствено осигурување за **лекување во странство** на осигуреници (2014 - 2018)



Извор: ФЗОМ

Постапката за лекување во странство е сложена и долготрајна, при што вообичаена е појавата на доцнење на одлуките на комисиите кои одлучуваат во однос на барањето за лекување во странство доставено од страна на пациентот. Со оглед на тоа што најчесто се работи за лица кои имаат сериозни здравствени проблеми ваквите доцнења се апсолутно неоправдани без разлика за причините на истите. Утврдени се случаи во кои комисиите, без правен основ, ги упатуваат пациентите на дополнителни и непотребни прегледи во една приватна здравствена установа (ПЗУ) во земјата што дополнително ја пролонгира процедурата, иако со доставените барања комисиите ја имаат целокупната неопходна медицинска документација за конкретниот пациент врз основа на која можат да донесат соодветна одлука. Правната поставеност на комисиите кои решаваат по добиените барања за лекување не обезбедува соодветна правна заштита на барателите, а за оваа постапка не е воспоставен систем на следење на статусот на лекувањето во странство на подолг рок и не се прават анализи на успешноста на лекувањето во поединечните болници.

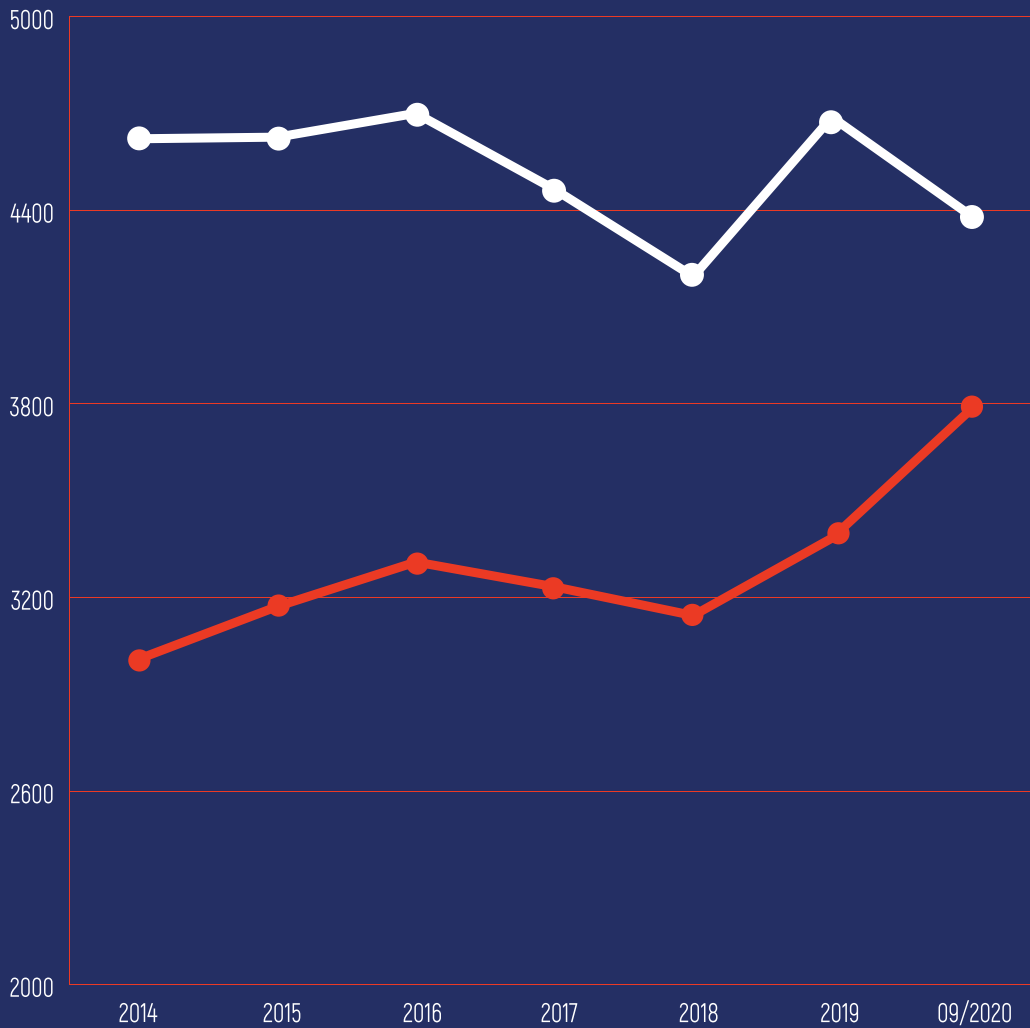
Констатирано е дека нецелосно е спроведен пописот на средствата, побарувањата и обврските и не е

обезбедено внесување на сите податоци во пописните листи и усогласување на сметководствената со фактичката состојба.

Обелодените се состојби кои се однесуваат на начинот на утврдување на годишниот буџет на јавните здравствени установи (ЈЗУ), а во врска со невоспоставен сооднос помеѓу нивото на извршени услуги и нивното надоместување од страна на Фондот, поради што не е обезбедено вистинско купување на услуги од јавните здравствени установи на начин кој е предвиден со Законот за здравствено осигурување. Имено, Фондот е принуден да обезбеди средства за целосно функционирање на оние ЈЗУ кои не се во можност да остварат доволен обем на услуги или да се вклопат во постоечкиот систем на вреднување на здравствените услуги, наместо да ги надоместува реално извршените здравствени услуги. Како резултат на ова, ЈЗУ не се во можност целосно и навремено да ги сервисираат обврските кон добавувачите што доведува до создавање на долгови.

Во насока да го утврдиме ефектот на тековната пандемија на КОВИД - 19 извршивме анализа на долгот на ЈЗУ заклучно со септември 2020 година, што е презентирано на следниот инфографик:

Движење на **доспеаниот долг** заедно со долгот и **недоспеаните обврски** на ЈЗУ за периодот 2014 - 2020



—●— Движење на доспеан долг
2014 - септември 2020

—●— Движење на долг и недоспеани
обврски 2014 - септември 2020

+15%

Заклучно со септември 2020 година констатиравме **зголемување** на доспеаниот долг на ЈЗУ за 15% во однос на 2019 година.

-12%

Заклучно со септември 2020 година констатиравме **намалување** на долгот и недоспеаните обврски на ЈЗУ за 12% во однос на 2019 година.

7.3.2 ЈАВНИ ЗДРАВСТВЕНИ УСТАНОВИ

Со Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2020 година беа опфатени ЈЗУ од секундарната здравствена заштита која се обезбедува преку општите болници од областа на: интерна медицина со кардиологија, општа хирургија, гинекологија и акушерство, детските болести, урологија, ортопедијата и трауматологија, инфектологија и невропсихијатрија, како и специјалистичко консултативна и болничка дејност од областа на белодробните заболувања кај децата.

Во услови на пандемија предизвикана од КОВИД - 19 овие ЈЗУ покрај активностите од редовното работење во текот на 2020 година како Ковид центри дел од своето работење го пренаменија во третман на пациенти заболени од вирусот.

Со ревизиите на финансиските извештаи и ревизиите на усогласеност на ЈЗУ за 2019 година меѓу другото беа утврдени состојби кои во најголем дел се повторуваат како и во претходниот известувачки период и се однесуваат на:

- ✘ слабости во системот на интерни контроли во делот на пишани процедури за потврдување на вистинитоста и објективноста на финансиската документација, контролните активности при склучување на договорите за јавна набавка, пресметката и исплатата на плати и дефинираните надлежности и одговорности на лицата инволвирани во процесот;
- ✘ неправилности во спроведениот попис на средствата и обврските;
- ✘ отсуство на целосна и ажурна евиденција на медицинската опрема и воспоставен ефикасен систем на следење и одржување на истата;
- ✘ неправилности во начинот на евидентирање на добиените средства по пат на донација;
- ✘ неправилности во евидентирањето на залихата на лекови и медицински потрошен материјал;

- ✘ неутврдено право на трајно користење на градежните објекти и земјиштето и непочитување на одредбите од Законот за користење и располагање со стварите во државна сопственост и со стварите во општинска сопственост при давање на објектите под закуп;
- ✘ необезбедена комплетност на приходите за извршени здравствени услуги;
- ✘ вршени и наплатувани здравствени услуги на приватни пациенти и странци без акт/ ценовник донесен од раководното лице и обезбедена согласност од надлежниот министер;
- ✘ непрезентирана уредна и веродостојна документација (месечни, квартални и годишни фискални извештаи) за наплатените и евидентирани средства во благајната по основ на дадени здравствени услуги;
- ✘ непреземени активности за навремена наплата на побарувањата за извршените здравствени услуги;
- ✘ ненавремено плаќање на обврските;
- ✘ необезбедено доследно почитување на одредбите на Законот за јавните набавки во постапките за доделување на договорите за јавни набавки и следењето на реализацијата на склучените договори.

Во делот Нагласување на прашања за неизвесност и континуитет, ревизијата известува за ненаплатени побарувања на ЈЗУ од Министерство за здравство за извршени здравствени услуги по Програми за здравствена заштита од претходни години, за кои со Програмите за 2019 година не се предвидени средства за исплата на побарувања од претходни години поради што, наплатата на овие побарувања од страна на надлежното министерство во наредниот период е неизвесно.

7.4 ЕФЕКТИ ОД ПАНДЕМИЈАТА КОВИД - 19

7.4.1 ДОДЕЛУВАЊЕ НА ДОГОВОРИ ЗА ЈАВНИ НАБАВКИ ОД СТРАНА НА ИНСТИТУЦИИТЕ ВО ЈАВНИОТ СЕКТОР СО ЦЕЛ ПРЕВЕНЦИЈА И ЗАШТИТА ОД ПАНДЕМИЈАТА ПРЕДИЗВИКАНА ОД КОРОНА ВИРУСОТ – КОВИД - 19

Во услови на пандемија и прогласена вонредна кризна состојба од страна на надлежните органи, предизвика системот за јавни набавки да не е исклучок од промените кои настанаа во многу сфери, како во секојдневниот живот така и во функционирањето на институциите од јавниот сектор. Воедно оваа состојба ја зголеми одговорноста при спроведувањето на јавните набавки, бидејќи заштитата на здравјето и животот на граѓаните директно зависат од истите, поради што од страна на институциите во краток временски период се спроведувани итни набавки со користење на постапка со преговарање без објавување оглас. Имајќи го ова во предвид Државниот завод за ревизија во Годишна програма за 2020 година утврди ревизија на усогласеност на тема: Доделување на договори за јавни набавки од страна на институциите во јавниот сектор со цел превенција и заштита од пандемијата предизвикана од корона вирусот – КОВИД-19.

Договорните органи во вакви услови користат нестандартни решенија спроведувајќи итни набавки кои го зголемуваат ризикот од непочитување на дел од основните начела при доделување на договорите за јавни набавки, односно обезбедување на економичност, ефикасност, конкуренција помеѓу економските оператори, транспарентност, еднаков третман на економските оператори и сразмерност при доделувањето на договорите за јавни набавки. Врз основа на извршената ревизија на постапките за јавни набавки кои се доделени во период од 01.03.2020 до 01.10.2020 година со цел заштита и превенција од корона вирусот КОВИД - 19, како и анализата на условите за работа во време на пандемија со кои се соочиле институциите во јавниот сектор, е утврдено следното:

- ✘ 88% од набавките се спроведени со користење на постапката со преговарање без објавување на оглас. Во отсуство на прецизно дефинирање на критериуми за „итноста“ на набавките и видот на стоки, услуги и работи кои можат да се набавуваат во време на вонредна/кризна состојба не може да се потврди во целост оправданоста на итноста на дел од постапките;
- ✘ поради итниот карактер на набавките, фазата на планирање на постапките не можела да се изврши навремено според потребите, што влијаело да се достават покани за преговарање до помал број на економски оператори, без детална анализа на видот и количините на средства и опрема за заштита достапни на пазарот;
- ✘ во отсуство на јасно дефинирање на карактеристиките на заштитната опрема која треба да ја користи медицинскиот персонал во ЈЗУ на пазарот се појавиле и се набавувале различни видови на опрема за кои постои ризик дека не поседуваат карактеристики и квалитет за соодветна заштита и превенција во работните процеси кои се одвиваат во време на пандемија;
- ✘ дел од тендерските документации се изготвени на начин кој не им обезбедува на економските оператори целосни, точни и прецизни информации во врска со начинот на спроведување на постапките за јавни набавки;
- ✘ воспоставениот начин на спроведување на постапките со преговарање без објавување на оглас не овозможува еднаков третман и конкуренција помеѓу економските оператори. Имено, за дел од постапките за јавни набавки спроведени се преговарања со еден економски оператор;

- ✘ дел од институциите при спроведувањето на постапките не објавиле известување на електронскиот систем за јавни набавки за доброволна претходна транспарентност ниту пак известување за поништување на постапка за јавна набавка што влијае на отчетноста и интегритетот во постапките за јавна набавка;
- ✘ утврдени се состојби кои влијаат врз објективноста при евалуација на понудите, во поглед на условите и барањата на договорниот орган, што влијае на еднаков третман на економските оператори и ограничувањето на конкуренцијата;
- ✘ утврдени се неусогласености помеѓу доделените договори за јавна набавка и тендерските документации и техничките спецификации што го отежнува следењето на реализацијата од аспект на тоа дали фактурираните цени соодветствуваат со договорените;

- ✘ при реализација на дел од договорите, не е воспоставен соодветен систем на контрола со кој ќе се осигура дека предвидените активности се реализирани во целост.

За надминување на утврдените состојби меѓу другото ДЗР даде предлог за изменување и дополнување на Законот за јавните набавки со што би се обезбедило зголемена имплементација на основните принципи и начела при доделувањето на договорите за јавни набавки.

7.4.2 ДОБИВАЊЕ НА НЕ ФИНАНСИСКА ПОМОШ, РАСПРЕДЕЛБА И КОРИСТЕЊЕ ОД СТРАНА НА ИНСТИТУЦИИТЕ ВО ЈАВНИОТ СЕКТОР СО ЦЕЛ ПРЕВЕНЦИЈА И ЗАШТИТА ОД ПАНДЕМИЈАТА ПРЕДИЗВИКАНА ОД КОРОНА ВИРУСОТ – КОВИД 19

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на усогласеност на тема „Добивање на нефинансиска помош, распределба и користење од страна на институциите во јавниот сектор со цел превенција и заштита од пандемијата предизвикана од корона вирусот КОВИД - 19 " за период од 01.03.2020 година до 30.11.2020 година, а одредени прашања и настани се опфатени и последователно до денот на известување од извршената ревизија.

Појавата на пандемијата предизвикана од корона вирусот КОВИД - 19 предизвика значителни нарушувања на општествените текови каде со постојните капацитети во здравствениот систем треба да се одговори и спречи ширењето на пандемијата.

Во вакви услови кај здравствениот систем се зголеми потребата од медицински заштитни средства и медицинска опрема поради што од страна на голем број граѓани, правни лица,

странски донатори и меѓународни организации солидарно се дадени донации на опрема, добра и парични средства како поддршка за справување со состојбата предизвикана од пандемијата.

За потврдување на состојбите на примените донации наменети за справување со корона вирусот КОВИД - 19, начинот на нивното користење и постапување, евидентирање и контрола врз истите, со ревизијата беа опфатени следните институции: Министерство за здравство (МЗ), Дирекција за заштита и спасување (ДЗС), Секретаријат за европски прашања (СЕП) како и 23 Јавни здравствени установи.

Со извршената ревизија на реализацијата на активностите, мерките и политиките во делот на планирањето, приемот, распределбата, евидентирањето и контролата врз добиената нефинансиска помош кај надлежните институции констатираше:

- ✘ Законот за заштита и спасување не ја уредува заштитата на населението од појава на епидемии, епизоотии, епифитотии, со што се намалува можноста за утврдување на ризици од областа, идентификување на постојните ресурси и планирање на потребата за нивно обезбедување вклучувајќи и помош од меѓународни донатори;
 - ✘ Не е донесена Национална стратегија за заштита и спасување со акциски план во насока кон превенција, намалување на последиците и подготвеност на системот за заштита и спасување;
 - ✘ Планот за подготвеност при справување со итни, кризни состојби и катастрофи донесен од страна на МЗ како значајна активност не резултирал со активна примена на предвидените активности пред отпочнување на пандемијата;
 - ✘ Отсуството на јасно утврдени одговорности на институциите вклучени во процесот на прием, управување (ускладиштување, чување, обезбедување) и контрола на странските донации за справување со последиците од КОВИД - 19 влијае врз можноста од несоодветно постапување и ненаменско користење на истите;
 - ✘ Не е воспоставена материјална и сметководствена евиденција во МЗ и ДЗС за добиените донации за справување со пандемијата од вирусот КОВИД - 19;
 - ✘ Извршена е распределба на донации без утврдени критериуми што предизвикува издавање на донации од страна на ДЗС да не е во согласност со утврдените распределби од МЗ;
 - ✘ На национално ниво не е воспоставен единствен централен механизам за примени донации од странски донатори;
 - ✘ Од страна на ЈЗУ не се врши редовно ажурирање на податоците за медицинска опрема во рамките на националниот здравствен информатички систем кој треба да придонесува за процена и планирање на потребите од донации како одговор при вонредни, итни или кризни состојби;
 - ✘ Недоволна кадровска екипираност во рамките на организационите единици за управување со донациите во МЗ и ДЗС, отсуство на овластувања со утврдени надлежности во СЕП, како и недоволно разграничување на должностите на вработените вклучени во процесот на прием, контрола и распределба на донациите.
- Од аспект на ЈЗУ како корисници на примените и распределени донации ревизијата ги констатираше следните состојби:
- ✘ во одделни случаи не се склучени договори за донација и не се изготвени извештаи за примените донации;
 - ✘ дел од ЈЗУ немаат назначено одговорно лице за постапување, распределба и контрола врз користењето на добиените донации;
 - ✘ не е изготвен акт за начинот на прием и постапување со добиените донации на опрема и заштитни медицински средства за справување со вирусот КОВИД - 19;
 - ✘ дел од ЈЗУ немаат воспоставено сметководствено евидентирање на примените донации за справување со пандемијата од КОВИД - 19, додека пак дел водат сметководствена и/или материјална евиденција само за донациите за кои имаат добиено вредност, а за дел е воспоставена евиденција само по количини.
- За време на вонредни и кризни состојби, транспарентноста вклучува широк спектар на активности за навремено и јавно информирање. Навременото споделување на информациите е од исклучителна важност поради очекуваниот притисок од страна на медиумите, особено во услови на итна, вонредна и кризна состојба.
- Во делот на транспарентноста на информациите за примените нефинансиски донации од страна на институциите беше утврдено дека заинтересираните страни и граѓаните немаат целосен увид во податоците за примените нефинансиски донации во државата наменети за справување со наведената пандемија, со податоци за донаторот, предметот на донација, финансиската вредност како и за намената на донацијата.

За надминување на утврдените состојби потребно е да се преземат активности за: јасно и прецизно уредување на системот за постапување во кризни состојби со определување на надлежни институции и нивна меѓусебна координација во насока кон подготвеност на државата при појава на кризни состојби, воспоставување на единствен централен механизам за примените донации од странски донатори, воспоставување на сметководствена и материјална евиденција за донациите, како и контрола врз располагањето со примените донации од домашни и странски донатори.

7.5 Т Р У Д И С О Ц И Ј А Л А

7.5.1 ФОНД ЗА ПЕНЗИСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРУВАЊЕ НА РСМ

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Република Северна Македонија за 2019 година, при што констатираше:

- ✘ Системот на интерни контроли во процесот на остварување на правата од пензиско и инвалидско осигурување (ПИО) и процесот на исплата на пензиските примања е уреден со повеќе поединечни интерни акти и процедури со кои не се опфатени сите чекори за организација и начин на вршење на работите. Отсуствува целосна поделба на надлежностите и одговорностите на вработените вклучени во процесите поради недостиг на вработени, а воспоставените интерни контроли не секогаш обезбедуваат потврдување на внесените податоци, точност и навременост во постапката. Поради наведеното се зголемува ризикот од неправилности во постапката за признавање на правата од ПИО, како и ризик од исплата на пензија и по истекот на законски утврденото право;
- ✘ Фондот се соочува со недостиг на потребните кадровски капацитети и тоа: актуари, вработени во ИТ и лекари специјалисти во Комисијата за оцена на работна способност;
- ✘ Слабостите во чување и архивирање на податоците во матичната евиденција го оневозможуваат потврдувањето на веродостојноста и целосноста на регистрираните податоци, потребни за остварување на правата од ПИО. Исто така, нарушено е и се доведува во прашање остварувањето на личните и материјални долгорочни права на дел од осигурениците кои немаат механизми за докажување на платен придонес за одреден период во осигурување;
- ✘ Отсуството на соодветни податоци за вработување и регистрација на обврзниците, како и грешки при внесот на податоци од страна на други институции, на уплатната сметка наменета за прибирање средства од наплатен придонес за ПИО, не е извршено распоредување на средствата во износ од 141.855 илјади денари кои Фондот не може да ги користи, а осигурениците не можат да ги остварат правата од ПИО;
- ✘ Недоволните механизми за присилна наплата на утврдените штети поради неоснована исплата на пензии за кои се евидентираат побарувања од граѓани и нискиот процент на поврат на повеќе исплатените средства, упатува на неизвесност за наплата на истите во наредниот период;
- ✘ Несоодветното евидентирање на градежните објекти и земјиште, како и на одлуките за отпис на побарувањата по основ на неплатени придонеси има за ефект нереално и необјективно прикажување на средствата во финансиските извештаи;
- ✘ Недоволниот степен и интензитет на дигитализирање и електронско архивирање на документите од микрофилмските ленти во изминатиот период влијае на рационалното искористување на средствата.

Во делот на Нагласување на прашања за неизвесност и континуитет ревизијата обелодени за:

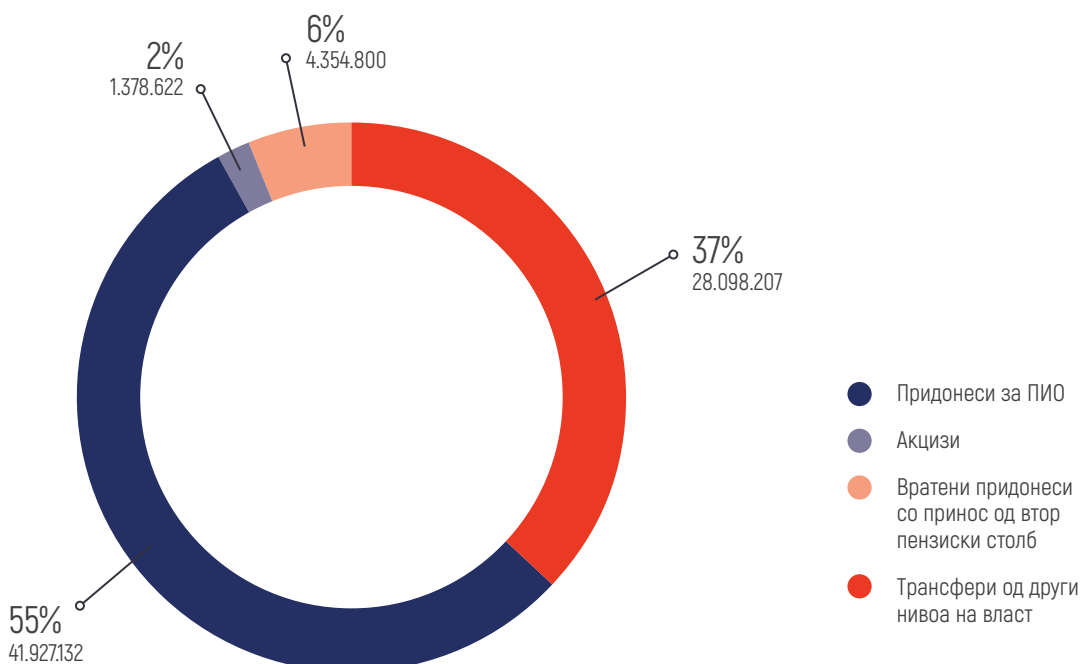
- ✘ лошата финансиска состојба во која се наоѓа друштвото за угостителство, одмор и рекреација на пензионери Борец во Битола, чиј основач е Фондот и
- ✘ неосновано повлечените средства од сметката на Фондот во 2018 и 2019 година во вкупен износ од 19.056 илјади денари од страна на извршителите по основ

на налози за извршување, во кои како должници се јавуваат корисници на пензија.

Во делот на Останати прашања известено е за структурата и нивото на остварени приходи во известувачкиот период односно нивното зголемување како резултат на измените на Законот за ПИО и намалувањето на учеството на трансферирани средства од Буџетот на РСМ, кои се прикажани во следниот графикон:

Структура на приходи на Фондот

во 000 денари



Приходите од наплата придонес за ПИО во 2019 година се зголемени за 10% во однос на претходната година, на што значајно влијание имаат измените на Законот за ПИО од декември 2018 година. Согласно измените остварени се приходи во вкупен износ од 4.354.800 илјади денари по основ на вратени придонеси со принос од приватните пензиски друштва. Оствареното зголемување на приходите во 2019 година и понатаму не е доволно за покривање на расходите за социјални бенефиции кои исто така бележат раст од година во година. Имено, расходите за социјални бенефиции (исплата на пензиските примања заедно со придонесот за здравствено осигурување на пензионерите, трансферите до вториот пензиски столб и инвалиднината) во 2019 година изнесуваат 72.708.394 илјади денари за вкупно 333.722¹ корисници на пензиски примања и истите се за 6,7% повисоки во однос на 2018 година.

За покривање на дефицитот на средства за исплата на пензии во 2019 година трансферирани се средства од Буџетот на РСМ во висина од 28.098.207 илјади денари, и тоа преку:

- ✘ Министерството за труд и социјална политика во вкупен износ од 27.644.110 илјади денари од кои 15.644.110 илјади денари за покривање на дефицитот на Фондот за исплата на пензии и 12.000.000 илјади денари за покривање на законските обврски по основ на ПИО² и
- ✘ Министерството за одбрана, во износ од 454.097 илјади денари³.

Ревизијата во континуитет ги истакнува слабостите на воспоставениот систем за утврдување, контрола и наплата на придонесите, кој од 2009 година се врши од страна на УЈП без да биде обезбедено целосно ажурно и точно интегрирање и навремена размена на податоци од институциите. Поради наведеното Фондот нема целосни и прецизни податоци за побарувањата по основ на неплатен придонес од ПИО ниту има надлежност за наплата на истиот, што влијае на комплетноста на приходите и на остварувањето на правата од ПИО на осигурениците за кои не е платен придонесот.

- 1 324.039 корисници на пензија, 9.597 корисници на паричен надоместок за телесно оштетување и 86 корисници на паричен надоместок со преостаната работна способност.
- 2 Средства за исплата на пензии за корисници на минимални земјоделски пензии, воени пензии и други корисници, како и за трансфери до вториот пензиски столб.
- 3 Средства за исплата на пензии за корисници со бенефициран работен стаж, согласно Законот за служба во Армијата на Република Северна Македонија.

7.5.2 ВЛАДИНО ПЛАНИРАЊЕ - ЕФИКАСНОСТ НА ВЛАДИНИ МЕРКИ ЗА СПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИТЕ НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ И НАЧИНОТ НА ПЛАНИРАЊЕ НА СРЕДСТВАТА ЗА НАДМИНУВАЊЕ НА ИСТИТЕ-МЕЃУНАРОДНА ПАРАЛЕЛНА РЕВИЗИЈА

Ревизија на успешност на тема „Владино планирање - Ефективност на владините мерки за справување со ризиците на пазарот на трудот и начинот на планирање на средствата за надминување на истите“, за периодот 2017 - 2020 година, беше спроведена во повеќе институции и тоа: Министерство за труд и социјална политика, Агенција за вработување на Република Северна Македонија (АВРСМ), Министерство за образование и наука (МОН), Државен завод за статистика, Стопанска комора на Република Северна Македонија, Министерство за внатрешни работи, Канцеларија на Претседателот на Влада на РСМ, Министерство за здравство, Медицински факултет Скопје и Министерство за економија.

Ревизијата е составен дел на активностите утврдени со меѓународната паралелна ревизија на тема: „**Работната сила 2030 – Дали е вашата земја подготвена?**“ а иницијативата за отпочнување на паралелната ревизија произлегува од Стратешкиот план 2017 – 2023 на ЕУРОСАИ. Во паралелната ревизија учество земаа вкупно 8 (осум) Врховни ревизорски институции и тоа: Израел, Финска, Италија, Бугарија, Полска, Република Северна Македонија, Европски суд за ревизија (ЕСА) и Јужна Кореја.

Целта на ревизијата беше да се даде одговор на прашањето: **Дали политиките, мерките и активностите преземени од страна на надлежните институции се ефективни**

и придонесуваат кон зголемување на вработеноста, унапредување на вештините согласно побарувачката на пазарот на трудот и задржување на кадарот преку нудење на квалитетни можности за вработување имајќи ги во предвид расположливите ресурси на институциите и начинот на нивно користење?“.

Движењата на пазарот на труд имаат клучно значење за економскиот развој и вработеноста во РСМ. Владата на РСМ ги утврдува стратешките приоритети, развојните политики и мерки, како и начинот на финансирање на стратешките приоритети во насока на надминување на разликите помеѓу побарувачката и понудата на работна сила, а со тоа и намалување на невработеноста.

Основни статистички информации неопходни за анализа и следење на промените на пазарот на трудот се податоците за вкупното работоспособно население, активното население, вработеноста и невработеноста во РСМ. **Стапката на невработеност во РСМ во 2019 година изнесува 17,3%** која бележи намалување за 5,1% во однос на 2017 година, што делумно се должи на ниските стапки на активност.

Стапката на невработеност во РСМ, споредена споредено со стапката на невработеност во регионот, ЕУ, како и земјите од Евро зоната, се презентирани во следната табела:

Година	Стапки на невработеност							
	ЕУ	Евро-зона	Србија	Бугарија	Албанија	Грција	Хрватска	Северна Македонија
2017	7,6%	9,1%	13,5%	6,2%	13,8%	21,5%	11,2%	22,4%
2018	7,3%	8,2%	12,8%	5,2%	12,3%	19,3%	8,5%	20,7%
2019	6,7%	7,6%	10,5%	4,2%	12,3%	17,3%	6,6%	17,3%

Влијанието на КОВИД - 19 врз состојбите на пазарот на трудот

И покрај трендот на постепено намалување на стапката на невработеност во 2019 година, со појавата на пандемијата КОВИД - 19 состојбите на пазарот на трудот значително се менуваат и добиваат сосема нови показатели. КОВИД - 19 пандемијата се интензивираше и се прошири во смисла на нејзиниот глобален опфат, со огромни влијанија врз јавното здравје и досега невидени шокови на економиите и пазарите на труд. Пандемијата предизвикува силно влијание и врз

економскиот развој во РСМ. Кризата најголемо влијание има врз малите и средни бизниси, особено оние кои се занимаваат со занаетчиство, трговија, туризам, угостителство итн.

Непредвидените намалувања на економската активност предизвикуваат пад на вработеноста, односно прилив на невработени лица од повеќе сектори. Според претежната дејност на работодавачот структурата е следна:

Прилив на НЕВРАБОТЕНИ ЛИЦА според претежна дејност со состојба на 31.08.2020 година



Со извршената ревизија констатирани се следните состојби:

Во областа правна рамка, стратешки документи и поставеност на институциите во креирање и спроведување на политиките на пазарот на трудот беа констатирани следните состојби:

- ✘ Во рамките на Законот за вработување и осигурување во случај на невработеност кој ги уредува прашањата за размена на трудот во целост не се уредени подготовката, носителот/надлежната институција и периодот на донесување на оперативниот план како годишен оперативен документ за активните програми и мерки за вработување;
- ✘ Кај основните стратешки документи кои ги креираат политиките од областа на пазарот на трудот и образовниот систем кои се насочени кон зголемување на вработеноста и квалитетот на работните места постои нецелосна имплементација на поставените стратешки цели, како резултат на недоволна реализација во однос на утврдените индикатори кај дел од планираните активности во надлежност на АВРСМ и МОН.

Во областа мерки, активности и ефекти за подобрување на вработеноста во РСМ беа утврдени следните состојби:

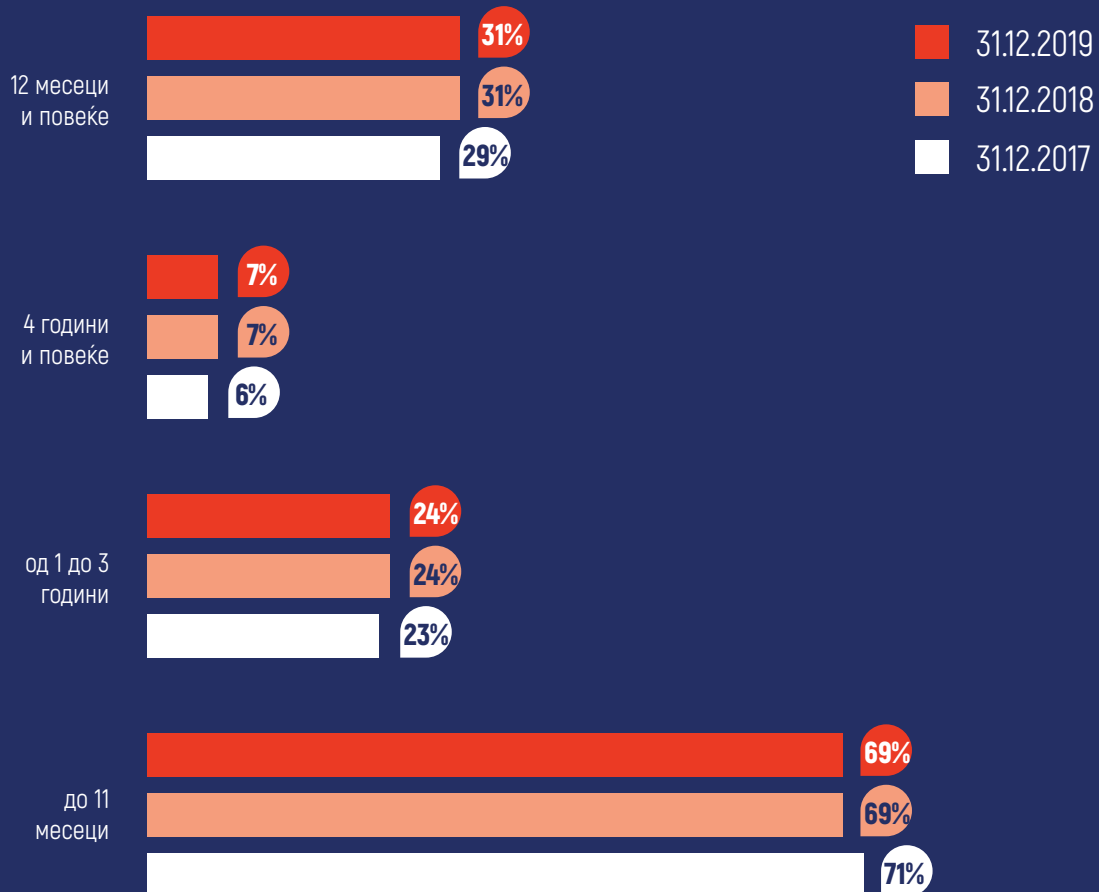
- ✘ При увид на планирањето и креирањето на мерки и активности за пазарот на трудот утврдено е дека не се донесени интерни процедури или насоки за подетално регулирање и опис на процесот на планирање. Планирањето не се темели на детални анализи за одржливоста и ефикасноста на активните програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот кои се реализирани во претходните години со што би се потврдиле придобивките или слабостите на истите;

- ✘ Развојот на Опсерваторијата на вештини како алатка при МОН преку која е предвидено да се вршат анализи на адекватноста на вештините со кои располагаат учениците и студентите во корелација со потребите на пазарот на труд е завршена, меѓутоа истата не продуцира податоци и покрај тоа што отпочнувањето со работа и генерирањето на извештаи се предвидува секоја година во периодот од 2017-2020 година во рамките на планските, програмските и стратешки документи на МОН, но и во многу други значајни стратешки документи. Доцнењето во реализацијата на предвидените активности со Опсерваторијата на вештини како стратешка алатка за анализа на адекватноста на вештините во корелација со потребите на пазарот на трудот се одразува врз креирање на образовните политики и политиките за вработување;

- ✘ Младите луѓе во РСМ се соочуваат со потешкотии при транзицијата од образование кон пазарот на труд, а значаен дел од нив се долгорочно невработени, со што ги губат стекнатите знаења и вештини, нивната продуктивност се намалува, а со тоа и можностите да најдат работа. Квалитетното образование засновано на анализа на потребите од знаења, вештини и компетенции е неопходно за намалување на неусогласеноста на вештините со потребите на пазарот на трудот. Со оглед на наведеното потребно е преземање на дополнителни активности за понатамошни зајакнувања на реформите на сите нивоа од образовниот систем во насока на продуцирање на кадар кој ќе одговара на потребите на пазарот на трудот.

Анализирајќи го периодот на чекање до вработување на младите лица, утврдено е дека околу 70% од лицата се вработуваат во период до 11 месеци, додека пак 24% од младите лица чекаат вработување во период од 1 до 3 години.

ПЕРИОД НА ЧЕКАЊЕ ДО ВРАБОТУВАЊЕ



- ✘ Ревизијата утврди дека не постои доволно координиран и системски пристап за креирање на политики и следење на процесот на имплементација на предвидените цели и активности насочени кон надминување на трендот од континуиран одлив на високообразован кадар кој станува сериозен проблем преку кој се менува понудата на работна сила и придонесува за зголемување на неусогласеноста со побарувачката на работната сила.

Во областа користење на ресурсите и контролните активности при спроведување на Активните политики и мерки за вработување утврдени беа следните состојби:

- ✘ Големиот број на непополнети работни места во централната служба на АВРСМ и оптовареноста со предмети, ја наметнува потребата од зајакнување на капацитетите на човечки ресурси и нивно постојано подобрување за успешно спроведување на политиките и мерките за вработување и за постигнување на посакуваните резултати и ефекти на пазарот на трудот во целина;
- ✘ Финансиските средства се важен предуслов за успешна реализација на планираните активни мерки и услуги на пазарот на трудот. И покрај тоа што имаат тренд на зголемување на годишно ниво, нивното учество во вкупните расходи на АВРСМ се намалува, за сметка на средствата реализирани за Пасивните мерки за вработување;
- ✘ Слабостите во делот на комплетноста на доказите и отсуството на редовни теренски контроли кај дел од тестираните предмети за активни мерки и политики (АПМ) упатуваат на состојби кои отстапуваат од предвидените активности уредени со Оперативните упатства и склучените договори со кои се регулира секоја мерка. Не се преземени активности за уредување на надлежноста за вршење на мониторинг, како и воведување на задолжителна евалуација на програмите, мерките и услугите во рамките на постојниот закон.

Како резултат на утврдената состојба ревизијата го издаде следниот заклучок:

Политиките, мерките и активностите преземени од страна на надлежните институции не се доволно ефективни за обезбедување вработување и вештини согласно побарувачката на пазарот на трудот и надминување на трендот од континуиран одлив на кадар од државата. Постои потреба за координирано дејствување и зајакнување на активностите на надлежните институции во делот на креирање на политиките и мерките во насока кон зголемување на вработеноста, унапредување на вештините согласно побарувачката на пазарот на трудот и задржување на кадарот преку нудење на квалитетни можности за вработување.



7.6 ОБРАЗОВАНИЕ

7.6.1 МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на елементи на финансиски извештаи заедно со ревизија на усогласеност на Министерството за образование и наука, кои се состојат од елементи од Билансот на приходи и расходи: Капитални расходи, Програма Т – Инвестиции во образованието во делот на Програмите за изградба и реконструкција на основни и средни училишта, студентски и ученички домови, од сметката на основниот буџет (637) за 2019 година.

Ревизијата констатираше слабости во начинот на дефинирање на програмите за изградба и реконструкција на основни и средни училишта, студентски и ученички домови, односно истите не содржат податоци за видот на објекти, видот на инвестициони активности и

нивната поединечна вредност. Изборот на проекти се врши без јасни, мерливи и недискриминачки критериуми, кои ќе ги одредат приоритетите во инфраструктурните зафати, преку утврдување на: потребата од интервенција, демографскиот фактор односно бројот на ученици, условите за работа, степенот на развиеност на регионот и други индикатори, што ќе создадат услови за објективен избор.

За изградба и реконструкција на основните и средните училишта, ученичките и студентските домови, во 2019 година реализирани се активности во износ од 115.850 илјади денари, што претставува 36% искористеност во однос на одобрените 321.895 илјади денари буџетски средства за овие намени.

Планирани и реализирани инвестиции по Подпрограми во 2019 год.



ТА - Изградба на основни училишта, **ТБ** - Реконструкција на основни училишта, **ТГ** - Изградба на средни училишта, **ТД** - Реконструкција на средни училишта, **ТК** - Изградба и реконструкција на студентски домови, **ТИ** - Реконструкција на ученички домови

Необезбедените услови за навремено започнување на градежните работи, ненавремено обезбедена дозвола за градење, прекини на градежните работи, непредвидени работи, пропусти на проектантот и ревидентот, го отежуваат процесот на остварување на динамичките планови и ги пролонгираат роковите за реализација на изведбените работи и по неколку години. Слабата реализација на програмските активности има влијание врз постигнувањето на основните стратешки цели за кои е наменето финансирањето, а тоа се подобрување на условите за изведување на наставата од основното и средното образование и подобрување на сместувачките капацитети во ученичките и студентските домови.

Ревизијата смета дека одделението за капитални инвестиции во рамки на министерството, кое врши контрола и мониторинг врз реализирањето на инвестиционите програми има потреба од екипирање со стручни лица за контрола на извршените работи од фазите за термотехнички и електрични инсталации кои во голем дел се застапени во градежните работи.

Поради неправилности во постапувањето со архивскиот и документиранiot материјал во министерството, не е обезбеден систематски надзор над документите, управување, чување и нивно користење, што создава ризик од губење на документацијата.

За надминување на утврдените состојби одговорните лица во министерството треба да преземат активности во насока на: допрецизирање на програмите, воспоставување процедура со јасни критериуми за објективен избор на објекти, обезбедување на услови за целосна и навремена реализација на изградбите, доекипирање на Одделението за капитални инвестиции и воспоставување на архивско работење согласно законските одредби.

Во делот на Нагласување на прашања за неизвесност и континуитет, ја истакнавме состојбата дека изведувањето на градежните работи без соодветни долгорочни решенија, квалитетни градежни материјали и функционални решенија има за ефект некавалитетни изведби, поради што, за краток период се јавува потреба од нивна повторна реконструкција/санација, а со тоа и несоодветно трошење на буџетските средства.

7.6.2 БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Со извршената ревизија на финансиските извештаи за 2019 година, заедно со ревизија на усогласеност на Бирото за развој на образованието констатирани се следните состојби:

- ✘ Бирото нема воспоставено информациски систем и база на податоци за предучилишно, основно, средно, специјалистичко образование, образование за ученици со посебни образовни потреби и образование на возрасни, како обврска која произлегува од Законот за Бирото за развој на образованието, што влијае на можноста за размена и користење на информациите и податоците од страна на надлежните институции, во

насока на унапредување на квалитетот на образовниот систем во државата;

- ✘ Бирото има обврска најмалку два пати годишно да издава научно-стручно списание „Образовни рефлексии“, со научни и стручни трудови од областа на образованието, но од 2012 година истото не се подготвува и издава, што влијае на можноста резултатите од научните истражувања во областа на образованието да се претстават на научната јавност, во насока на зголемување на транспарентноста за научните постигнувања во областа на образованието и нивна имплементација во образовниот систем во државата.

7.6.3 ВИСОКО ОБРАЗОВАНИЕ

Во текот на 2020 година Државниот завод за ревизија изврши ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност за 2019 година кај три единици на Универзитетот Св. Кирил и Методиј односно три факултети и тоа: Природно математички факултет, Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство и Фармацевтски факултет Скопје. Со ревизијата беа констатирани следните состојби:

- ✘ Утврдени се состојби во системот на внатрешни контроли за следење и контрола на сметководствената документација без јасно дефинирани и разграничени надлежности и одговорности во однос на потврдување на комплетноста и веродостојноста на трансакциите и не се донесени процедури за движење на документацијата. Исто така не е донесена процедура за утврдување и наплата на

приходите остварени по различни основи во рамките на високообразовната дејност. Оваа состојба е карактеристична за трите ревидирани субјекти.

- ✘ Утврдени се состојби при пресметката и исплатата на платата кај Природно математичкиот и кај Фармацевтскиот факултет. Кај Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство утврдени се неправилности при исплатата на дневници за службени патувања во странство.
- ✘ Кај Природно математички факултет утврдени се состојби од сметководствен аспект како и нецелосно извршен попис на средствата, побарувањата и обврските согласно законските одредби, нецелосно извршениот попис е карактеристично и за Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство.

Кај трите ревидирани факултети не е воспоставена сметководствена политика за евидентирање на приемот и издавањето на материјалите, односно набавените материјали не се евидентираат преку сметките на залиха на материјали и останат капитал. За истите не се врши материјално задолжување и раздолжување што не е во согласност со одредбите од Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници и Правилникот за сметководството на буџетите и буџетските корисници. Не е извршен попис на залихите на материјали со состојба на 31.12.2019 година со што не е потврдена состојбата на залихите со кои факултетите располагаат.

Утврдени се слабости во примената на Законот за јавните набавки кои се однесуваат на необезбедена потребна документација за докажување на личната способност на економските оператори кај Фармацевтскиот факултет.

Во делот Нагласување на прашања за неизвесност и континуитет, ревизијата ги истакна состојбите на ненавременото донесување на статутите и другите општи акти кои произлегуваат од истиот, односно нивното ненавременно усогласување со измените во законската регулатива што создава можност за неусогласено работењето на постојните универзитети и единиците во нивниот состав.

7.6.4 ДРЖАВЕН СТУДЕНТСКИ ДОМ „ТОМЕ СТЕФАНОВСКИ СЕНИЌ“-СКОПЈЕ

Со извршената ревизија на финансиските извештаи и ревизија на усогласеност за 2019 година беше констатирано следното:

- ✘ Неутврдено право на трајно користење на градежните објекти и земјиштето;
- ✘ Нецелосно спроведен попис на средствата и обврските;
- ✘ Неправилности во примената на нормативите за подготвување на храна за корисниците на услугите на ДСД;
- ✘ Несоодветна примена на законските прописи со кои се регулира начинот на пресметка и исплата на плата и надоместоци на плата;
- ✘ Недоследности во ангажирањето на вработени лица со договор на дело;
- ✘ Непочитување на сметководственото начело на парично искажување;
- ✘ Неевидентирани побарувања од студентите во сметководствената евиденција;
- ✘ Неправилна примена на актите за утврдување на цената за сместување и исхрана на студентите;
- ✘ Невоспоставен систем на ажурно и хронолошко сметководствено евидентирање на залихите на материјалите;
- ✘ Нецелосна евиденција на побарувањата за повеќе платен ДДВ;
- ✘ Неправилности во исплатата на надоместоците на членовите на УО;
- ✘ Неправилности во примената на законските акти односно сместување на надворешни корисници/работници во објекти наменети за студенти и ученици;
- ✘ Необезбедено доследно почитување на одредбите на Законот за јавните набавки во спроведените постапки.

7.7 ЖИВОТНА СРЕДИНА

7.7.1 ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИТЕ И АКТИВНОСТИТЕ ЗА ИСКОРИСТУВАЊЕ НА МИНЕРАЛНИТЕ СУРОВИНИ И НАПЛАТА НА НАДОМЕСТОЦИТЕ

Извршена е ревизија на успешност на тема „Ефективност на мерките и активностите за искористување на минералните сировини и наплата на надоместоците“ со цел да се даде одговор на прашањето: „Дали со мерките и активностите се обезбедува ефективност за искористување на минералните сировини и наплата на надоместоците согласно начелата на одржлив развој“?

Опфатот и доказите кои се обезбедени по пат на спроведување на техники и методологија од страна на ревизијата, даваат основа за изразување на следниот заклучок:

Мерките и активностите кои ги преземаат надлежните институции не се доволни да обезбедат ефективно управување со минералните сировини, во однос на нивната оптимална искористеност и ефикасна наплата на концесиските надоместоци, согласно начелата на одржлив развој.

Недостатокот на долгорочно стратешко планирање, честите измени и дополнувања на законските одредби, отсутството на подзаконски

акти, недоволната институционална соработка и нецелосно воспоставената електронската база на податоци не обезбедуваат стабилна основа за водење на ефективна политика.

Непрецизираните рокови и ненавременото склучување на договорите го пролонгираат времетраењето на постапките по кои се доделуваат концесиите за минерални сировини, што има негативни импликации врз економскиот интерес на субјектите, а непрецизно уредените договорни обврски за концесионерите не обезбедуваат правна заштита на концедентот, во случај на нивно непочитување.

Воспоставениот систем за наплата и евиденција на концесиските надоместоци не обезбедува целосност на приходите и не дава можност за проверка на пресметките, што претставува ограничување во извршувањето надзор и контрола на целосноста и веродостојноста на приходите од концесиските надоместоци.



Број на концесии и наплатени надоместоци по основ на експлоатирана количина



Како резултат на ваквата состојба, за периодот 2016 - 2020 година, беа констатирани помалку наплатени концесиски надоместоци во износ од 32.562 илјади денари односно 529.018 евра од кои: 13.582 илјади денари по основ на простор и 18.980 илјади денари по основ на експлоатирана минерална сировина.

За истиот период, ненавремено, односно, со задоцнување наплатени се вкупно 695.202 илјади денари односно 11.294.584 евра (83.487 илјади денари по основ на простор и 611.715 илјади денари по основ на експлоатација на минерална сировина), за што Министерството за економија нема пресметано законска затезна камата ниту на еден концесионер.

Од четири концесионери предмет на проверка, тројца вршат ископ на минерална сировина надвор од дозволата за експлоатација што ја поседуваат на вкупен простор од 25.546 м².

Концесионерите користат различни пресметки, односно дел од нив не го прикажуваат и плаќаат надоместокот за количеството на сребро метал и во оловниот и цинковиот концентрат, што има за ефект помалку пресметани и платени концесиски надоместоци.

Вршењето на инспекциски надзор без дефинирани критериуми за избор на субјекти, нецелосно реализирање на планираните редовни инспекциски надзори, делумно извршени контролни надзори по издадените решенија за отстранување на неправилности, отсуството на независна акредитирана лабораторија, недостатокот на финансиски средства и опрема не обезбедуваат услови за ефективен контролен механизам.

Во насока на надминување на утврдените состојби дадени се препораки за подобрување на состојбите во делот на правната и институционална поставеност на системот на управување со минералните сировини, функционалноста и ефективноста на постапките за доделување/одземање на концесиите за минералните сировини, наплатата на концесиските надоместоци и воспоставениот механизам за надзор и контрола над работењето на концесионерите, а со цел оптимално искористување на минералните сировини согласно начелата на одржлив развој.

7.7.2 ЕФИКАСНО ТРЕТИРАЊЕ И СПРАВУВАЊЕ СО ПЛАСТИЧНИОТ ОТПАД

Ревизијата на успешност на тема „Ефикасно третирање и справување со пластичниот отпад“ е дел од кооперативна ревизија која е спроведена во координација со други врховни ревизорски институции⁴. Иницијатор за спроведување на ревизијата е EUROSAI WGEA⁵, а во 2021 година ќе биде издаден заеднички извештај. Ревизијата го опфаќа периодот 2017-2019 година.

Целта на ревизијата на успешност е да се даде одговор на прашањето „Дали со пластичниот отпад се управува на начин кој овозможува негово намалување и постигнување на поставените цели“?



Во системот за управување со пластичен отпад вклучени се повеќе институции и тоа: Министерството за животна средина и просторно планирање - Управата за животна средина, Единиците на локална самоуправа, Регионални центри за управување со отпад, Јавни претпријатија, правни и физички лица основани за вршење на комунални дејности, индивидуални собирачи на отпад, преработувачи на отпад, правни лица за постапување со отпад од пакување, Државен инспекторат за животна средина и други институции.

- 4 Учесници на проектот се врховните ревизорски институции на следните држави: Полска, Албанија, Бугарија, Унгарија, Малта, Молдавија, Република Северна Македонија, Португалија, Романија, Србија, Словачка и Турција.
- 5 EUROSAI WGEA - Working Group of Environmental Auditing (работна група за ревизии на животна средина на Европската организација на Врховни ревизорски институции).

Со законската регулатива во областа е предвидено е да се донесат голем број на стратешки, плански и програмски документи на централно, локално и регионално ниво, за кои е констатирано дека дел од нив не се донесени или пак се со изминат рок. Сето тоа, упатува на пречки при воспоставувањето на интегриран систем за управување со отпад. Исто така, иако се отпочнати одредени активности, се уште не е воспоставено регионално управување со отпад со што не се создадени основните услови за превенција од создавање на отпад и преработка на истиот.

Не се воспоставени функционална примарна и секундарна селекција и повратен прием на пластичниот отпад, како основни предуслови за негова преработка. Собраната количина на пластичен отпад во државата е мала, а истиот најчесто завршува на депониите. Податоците од надлежните институции, укажуваат дека собраната количина на селектиран пластичен отпад во државата е минимална и претставува околу 1,4% од вкупниот собран отпад во една година и во најголем дел е резултат на преземени дејства од колективните постапувачи и неформалниот сектор (индивидуални собирачи). Една од причините за оваа состојба е несоодветниот број на поставени садови за селекција на отпад, кој е незначителен во однос на бројот на жители и индексот на создаден отпад. Од вкупно собраниот отпад во РСМ се рециклира помалку од 1%. Исто така, не се преземаат иницијативи и активности за повторна употреба на пластичниот отпад, а и недостасуваат стимулативни мерки за поддршка на преработувачите на отпадот.

Колективните постапувачи имаат централно место во системот за управување со пластичен отпад. Тие ги поврзуваат производителите/увозниците кои први пуштаат на пазар производи и пакувања кои на крајот на нивниот животен циклус создаваат отпад којшто ја оптоварува животната средина, со правните и физички лица кои собираат и транспортираат пластичен отпад, а истовремено се должни да обезбедат преработка или отстранување на преземената и собраната количина на пластичен отпад.

Неформалниот сектор за собирање на отпад во РСМ претставува социјална група од неколку илјади граѓани, вклучувајќи и деца, кои собираат и вреднуваат делови од отпад преку активности кои не се организирани и поддржани. Со извршената ревизија констатирано е дека во законската регулатива, неформалниот сектор речиси да не е спомнат, освен во делот за нивно евидентирање како вршители на трговија со отпад. Не се разгледани можности за нивно формализирање и организирање преку социјално претпријатие или јавно приватно партнерство, со што би им се обезбедило стабилен приход и легализирање на нивните активности.

Во РСМ **собирањето и транспортирањето** на комуналниот отпад речиси во целост го вршат Јавните комунални претпријатија основани од општините и Град Скопје, за што од надлежното министерство имаат обезбедено дозвола. Утврдивме дека ЈКП не располагаат со доволен број специјални возила кои се користат за



собирање и транспортирање на отпад од пакување (селектиран отпад), а поради финансиската состојба во која се наоѓаат, дел од нив не се во можност да набават нови.

За воспоставување и функционирање на интегриран систем за управување со отпад, потребно е да се обезбедат стабилни **финансиски средства** кои ќе овозможат редовен и доволен приход за покривање на трошоците. Финансиските средства остварени врз основа на Годишна програма за инвестирање во животната средина и наплатените надоместоци (управување со отпад од пакување, кеси за транспорт на стоки и управување со отпад) не овозможуваат одржливост на системот од страна на оние кои го создаваат отпадот, што влијае и врз управувањето со пластичниот отпад и не овозможува доследна примена на начелото „загадувачот плаќа“.

Малиот износ на уплатен надоместок за управување со отпад од пакување на трезорска сметка се должи на дадената законска можност обврзниците да бидат ослободени од плаќање надоместок доколку имаат склучено договор со колективен постапувач за преземање на обврските за постапување со отпадот од пакување. Колективниот постапувач е должен реализираната добивка да ја користи за исполнување на националните цели преку собирање и преработка или рециклирање на отпадот што се создал од пакувањето. Во ревизорскиот извештај е

нотирано дека колективните постапувачи, самостојно, без ограничувања одлучуваат за начинот на користење на остварените приходи. Наплатениот износ на надоместоци, независно дали се уплатени на трезорска сметка или кај колективен постапувач се незначителни, што укажува на недоволно финансиски средства за поттикнување на активности за собирање, транспорт, преработка и отстранување на отпад од пакување.

Воспоставениот систем на евиденција и информирање не обезбедуваат целосни, точни и ажурни информации поврзани со издадените дозволи, собраниот, преработен и депониран пластичен отпад. **Недостасуваат активности за мониторинг над управувањето со отпадот** на национално и локално ниво, а надзорните активности од страна на надлежните институции не се доволно застапени.

За надминување на утврдените состојби ревизијата даде препораки за подобрување на состојбите во областа на управување, третирање и справување со пластичниот отпад во функција на негово намалување и постигнување на поставените цели.

7.7.3 ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИТЕ И АКТИВНОСТИТЕ ЗА ИЗДАВАЊЕ НА Б ИНТЕГРИРАНИТЕ ДОЗВОЛИ

Индустијата има значајно место во развојот и стабилноста на националната економија и има директно влијае на зголемување на вработеноста, порастот на извозот, како и подобрување на социјалниот живот на населението. Таа учествува со околу 21%⁶ во структурата на вкупниот Бруто домашен производ (БДП).

Најзастапени индустриски гранки во нашата држава се: металургијата, хемиско-фармацевтската индустрија, градежништвото, преработувачката индустрија (производството на храна и пијалаци и други прехранбени производи, производство на кожа и слични производи од кожа, производство на хартија и други).

Преку своите активности, индустриските капацитети емитуваат загадувачки супстанции во водата, воздухот и почвата и имаат големо влијание врз квалитетот на животната средина, животот и здравјето на луѓето.

Мерките и активностите за заштита и за унапредување на животната средина се од јавен интерес, поради што потребен е интегриран пристап во постапувањето. Со цел осознавање на состојбите во земјата од областа - интегрираното спречување и контрола на загадувањето (ИСКЗ), извршена е ревизија на успешност за да се одговори на прашањето **„Дали со Б-интегрираните еколошки дозволи се овозможува интегрирано спречување и контрола на загадувањето на животната средина од индустриските активности“?**

Во однос на издавањето на интегрирани еколошки дозволи и нивна имплементација во интегрираното спречување и контрола на загадувањето, вклучени се повеќе

институции и тоа: Министерството за животна средина и просторно планирање - Управата за животна средина, Единиците на локална самоуправа, операторите со инсталации и Државниот инспекторат за животна средина.

Министерството за животна средина и просторно планирање, Градот, Град Скопје и дел од општините имаат преземено мерки и активности за воспоставување режим на издавање интегрирани еколошки дозволи, но недостасува ефикасен систем за интегрирано спречување и контрола на загадувањето, кој во целост ќе ги опфати индустриските капацитети и контролен механизам кој ќе следи дали истите според својот капацитет треба да поседуваат Интегрирана еколошка дозвола (ИЕД).

Според податоците од Државниот завод за статистика, во 2019 година има 75.914 активни деловни субјекти кои се распределени во 19 сектори на дејност согласно Националната класификација на дејностите, но не е познат бројот на деловни субјекти кои вршат активности за кои е потребно Б-ИЕД.

Неповолно влијание врз квалитетот на животната средина имаат постоечките инсталации кои поседуваат Дозвола за усогласување со оперативен план (ДУОП) и се уште не ги исполниле обврските од оперативните планови, поради што кај нив не се создадени улови за издавање Б-ИЕД. Тие и натаму претставуваат опасност со своите активности да ги надминат дозволените гранични вредности за присуство на загадувачките супстанции.

Потребни се измени во одредбите и примената на дел од постојните подзаконски акти со цел да се обезбеди воедначено и

⁶ Податокот е преземен од Стратегијата за животна средина и климатски промени 2014 – 2020.

попрецизно изготвување на Б-ИЕД, а со тоа и постигнување поголема заштита на животната средина.

Во периодот 2017 – 2019 година од страна на субјектите предмет на ревизијата наплатени се надоместоци во вкупен износ од 7419 илјади денари. Поради различно толкување и начин на примена на подзаконските акти, констатирани се констатирани се разлики во начинот на пресметување на надоместокот, што доведува до нееднаков третман на операторите на инсталации, кои се должни истиот да го плаќаат. Кај поголем дел од субјектите не е воспоставена сметководствена евиденција на побарувања од операторите на инсталации, што не овозможува нивно следење и редовна наплата. Отсуството на соодветна евиденција не овозможува во случај на ненаплатени побарувања навремено опоменување или одземање на дозволата.

Законските одредби не обезбедуваат прецизни насоки за наменското трошење на наплатените надоместоци, а субјектите не доставија докази за нивно користење по ниту еден основ дефиниран со законската регулатива.

Интерниот мониторинг на инсталациите во голем дел е воспоставен од страна на операторите, но информациите од истиот не се доставуваат до надлежното министерство. Не е воспоставена мрежа за мониторинг на национално и локално ниво, поради што не е можно целосно следење на состојбата во однос на индустриските инсталации, како и нивното влијание врз квалитетот и промените на медиумите и областите на животната средина.

Надзорните активности од надлежните институции се недоволно застапени, што влијае на ненавремено откривање, спречување и контрола на загадувањето на животната средина предизвикано од индустриските инсталации.

Наведените состојби не овозможуваат целосна контрола на загадувањето и почитување на начелата на животна средина: „висок степен на заштита“, „претпазливост“, „превенција“, а истовремено влијаат на неправилно и нецелосно почитување на начелото „загадувачот плаќа“.

Како резултат на утврдените состојби, опфатот и доказите кои се обезбедени по пат на спроведување на соодветни ревизорски техники и методологија, Државниот завод за ревизија заклучи дека, мерките и активностите преземени од страна на надлежните институции за издавање на Б-интегрирани еколошки дозволи не се доволно ефективни за воспоставување на интегриран систем за спречување и контрола на загадувањето од индустриските активности и целосно почитување на начелата за животната средина.

7.7.4 РЕВИЗИЈА НА ПРЕЗЕМЕНИ МЕРКИ (FOLLOW UP), ПО ДАДЕНИ ПРЕПОРАКИ ОД КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РЕВИЗИЈА НА УСПЕШНОСТ ОД 12.03.2019 ГОДИНА, НА ТЕМА "ЕФЕКТИВНОСТ НА ПОЛИТИКИТЕ, МЕРКИТЕ И АКТИВНОСТИТЕ ПРИ ДОДЕЛУВАЊЕТО НА ВОДНОТО ПРАВО"

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на спроведувањето на дадените препораки содржани во Конечниот извештај за извршена ревизија на успешност од 2019 година, на тема „Ефективност на политиките, мерките и активностите при доделувањето на водното право“, со цел да се оцени степенот на спроведување на препораките и соодветноста на преземените мерки.

Со извршената ревизија донесен е заклучок дека од страна на инволвираните субјекти не се преземени активности и мерки за спроведување на препораките, за што постои потреба од преземање активности во наредниот период за спроведување на истите.

Ревизијата утврди дека:

- ✘ од 19 препораки дадени на субјектите на централно ниво (Министерство за животна средина и просторно планирање, Министерство за финансии и Државен инспекторат за животна средина), 1 препорака е спроведена, 2 препораки се делумно спроведени, 9 препораки не се спроведени, а во тек е спроведувањето на 7 препораки;
- ✘ од 11 препораки дадени на субјектите на локално ниво (општини и јавни претпријатија), 4 препораки се делумно спроведени, 2 препораки не се спроведени, а во тек е спроведувањето на 5 препораки.

Нецелосното постапување по дадените препораки дадени во Конечниот извештај на овластениот државен ревизор предизвикува помалку уплатени средства во Буџетот на РСМ во износ од најмалку 204.713 илјади денари или изразено во евра од

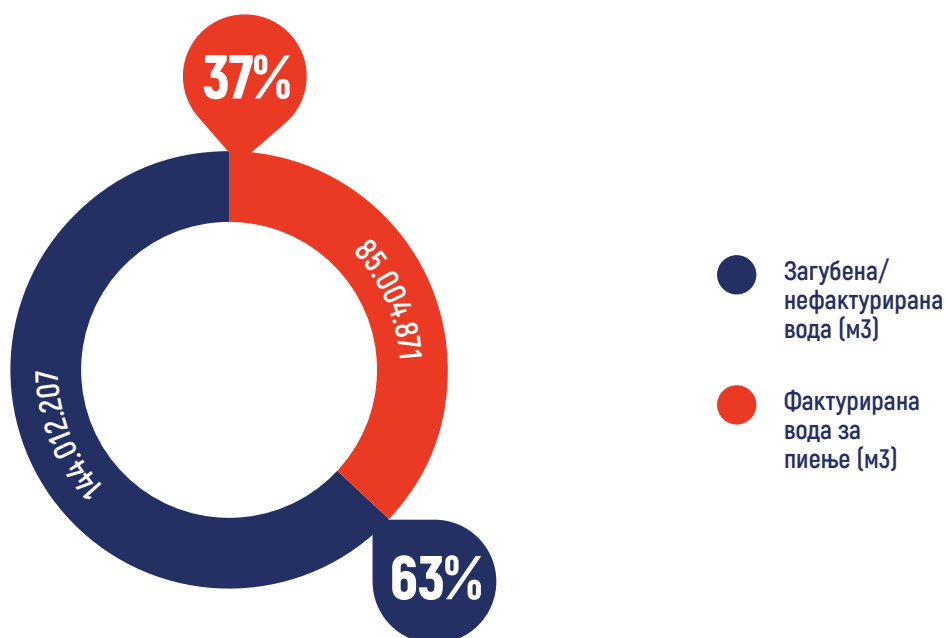
3,3 милиони евра како неуплатен надоместок за водно право од страна на јавните претпријатија даватели на водните услуги, а кој бил наплатен од крајните корисници (правни и физички лица).

Јавните претпријатија имаат искажани обврски за пресметани, а неуплатени надоместоци за водно право во износ од најмалку 426.448 илјади денари или изразено во евра повеќе од 6,9 милиони евра, што претставува потенцијален приход за Буџетот на РСМ.

Според Извештајот од Министерството за финансии, доставен по барање од Владата на РСМ, заклучно со март 2019 година, пријавените обврски на 60 општини кон јавните претпријатија кои вршат водни услуги изнесуваат 348.365 илјади денари или изразено во евра над 5,6 милиони евра. Испорачаната вода од страна на јавните претпријатија за потребите на општините, за наводнување зеленило и паркови, фонтани, перење улици и слично не се мери и не се фактурира согласно реалниот потрошок во м³, а најчесто се фактурира паушален износ согласно годишните програми на општините.

Од извршениот увид и анализа на податоците ревизијата констатираше дека вкупно исцрпената / зафатената вода во 2019 година изнесува 229.017.078 метри³, од кои 63% не е фактурирана. Во тој контекст, утврдено е дека јавните претпријатија во следниве општини бележат најголем процент на загуби на вода: Дебар - 84%, Долнени - 82%, Гостивар - 81%, Кичево - 77%, Охрид 72%, Крушево - 71% и Кочани - 70%.

Мерење на количество на вода за 2019 година



Количините на нефактурирана вода ги опфаќаат: физичките губитоци на вода, комерцијалните губитоци на вода поради нелегална потрошувачка и неточност на водомерите и грешка при ракување со податоци, како и нефактурираната легална потрошувачка на вода, измерена и неизмерена потрошена вода за тековно санирање и испирање на резервоари, фонтани и јавни украсни чешми, полевање на јавни зелени површини, дрвореди и булеварско зеленило и миење на улици.

Наведените состојби укажуваат дека мерките и активностите кои јавните претпријатија ги преземаат за намалување на загубите на

вода се недоволни и предизвикуваат помалку пресметани и искажани приходи на јавните претпријатија, помалку пресметан данок на додадена вредност, помалку пресметан, наплатен и уплатен надоместок за водно право во буџетот на државата и прикажан несоодветен финансиски резултат на јавните претпријатија.

Министерството за животна средина и просторно планирање нема преземено конкретни мерки за преиспитување и дополнување на Националната стратегија за води, односно истата и понатаму не содржи конкретни стратешки цели и приоритети, ниту мерки и активности за спроведување на истите.

Исто така констатирано е дека не е донесена Методологија за утврдување на начинот на пресметување на единицата на штетност при испуштањето во води, поради што и понатаму од страна на јавните претпријатија не се пресметува варијабилната вредност на надоместокот за испуштање во води.

Со Програмата за работа на Владата за 2017-2020 година е утврдено да биде формирана Агенција за води со цел сите податоци за водните ресурси собрани од надлежните институции да бидат интегрирани користејќи единствен систем за управување со водите, сепак оваа Агенција се уште не е формирана.

Министерството за животна средина и просторно планирање не ги преземало потребните активности за преиспитување на

постојното законско решение за начинот на утврдување и наплата на надоместоците на водно право и обезбедување решение кое ќе овозможи контрола, следење и ефикасност во наплатата на истите.

Иако согласно Законот за водите, надлежности за вршење инспекциски надзор имаат и други инспекциски служби, во периодот опфатен со ревизијата инспекциски надзор над корисниците на водно право врши единствено Државниот инспекторат за животна средина, преку водостопански инспектори. Но, и покрај дадените задолженија од водостопанските инспектори, од страна на јавните претпријатија не се преземаат доволно активности за отстранување на утврдените неправилности.

7.7.5 РЕВИЗИЈА НА ПРЕЗЕМЕНИ МЕРКИ (FOLLOW UP), ПО ДАДЕНИ ПРЕПОРАКИ ОД КОНЕЧНИОТ ИЗВЕШТАЈ НА ТЕМА „КВАЛИТЕТ НА ВОЗДУХОТ – КООПЕРАТИВНА РЕВИЗИЈА“

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на спроведувањето на препораките содржани во Конечниот ревизорски извештај за извршена ревизија на успешност од 2017 година, на тема „**Квалитетот на воздухот**“, со цел да се оцени степенот на нивната имплементација и соодветноста на преземените мерки.

Со ревизијата утврдивме дека од 10 препораки, 1 препорака е спроведена, 3 препораки се во тек на спроведување, 4 препораки се делумно спроведени и 2 препораки не се спроведени, што обезбедува основа да се изрази заклучок дека проблемот со загадувањето на воздухот бара системски интегриран пристап од сите засегнати страни (институциите на централно и локално ниво, приватниот сектор и граѓаните)

на подолг рок. Со преземените активности во последните три години иако претставуваат позитивен чекор, не се постигнати посакуваните ефекти во намалување на загадувањето на воздухот. Надзорот и контролата се на ниско ниво, а сè уште многу мал дел од буџетските средства на централно и локално ниво се издвојуваат за реализирање на мерките содржани во планските документи, поради што истите во најголем дел остануваат неспроведени.

Новата поставеност на Интерсекторската група за квалитет на воздух обезбедува подобра меѓуинституционална соработка, управување и координирање, а со укинување на Комитетот за јавно здравје е избегнато преклопувањето на надлежностите на двете тела.

Институциите кои се главни носители за креирање и спроведување на политиките за подобрување на квалитетот на воздухот на централно и локално ниво и понатаму се соочуваат со недостиг на соодветен, постојан и стручен кадар.

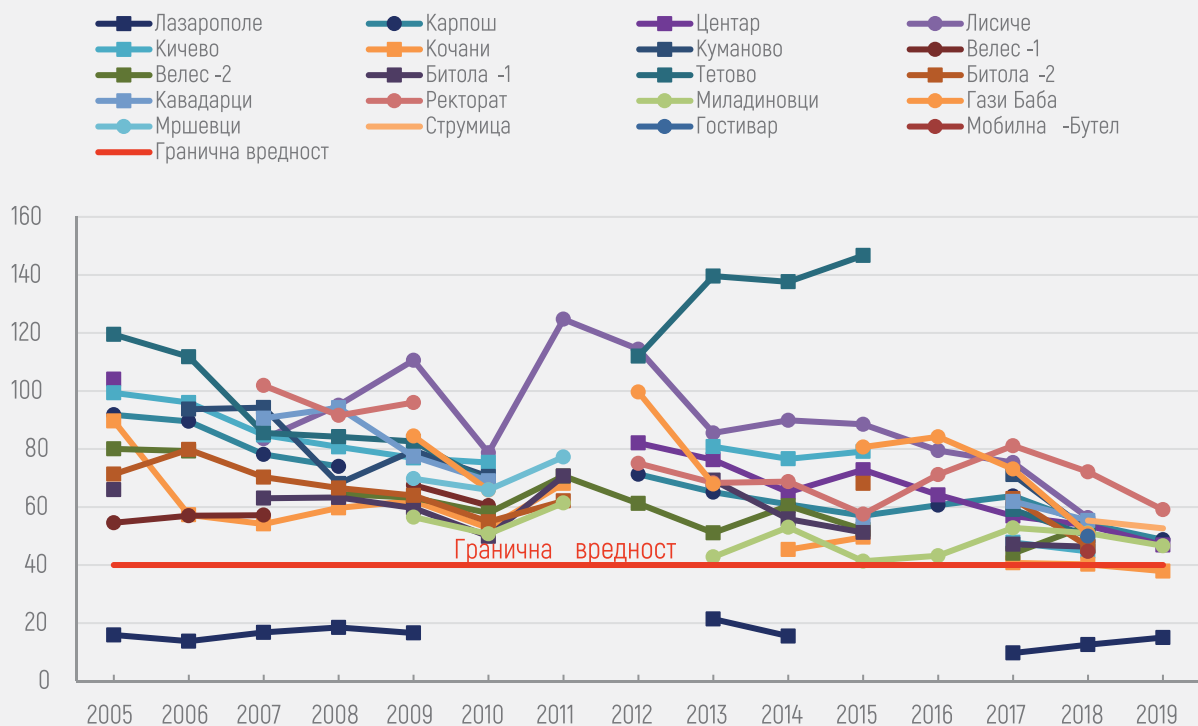
Во Министерството за животна средина и просторно планирање во тек се проектни активности за воспоставување на Национален информативен систем за животна средина, што ќе обезбеди интегриран систем и пристап до податоците од повеќе медиуми (воздух, вода, почва).

Предложени се измени и дополнувања на Законот за квалитет на амбиентниот воздух, во насока на преземање брзи и ефикасни мерки, лоцирање на одговорноста и соодветни казни за неспроведување на мерките предвидени во планските документи.

Од вкупниот број надзори во 2017, 2018 и 2019 година, и понатаму незначителни 1% извршени се по Законот за квалитетот на амбиентниот воздух. Со методологијата за

проценка на ризик, која е во тест фаза на имплементација, како и со предлог Законот за инспекција во животната средина кој е во процедура на донесување се нудат соодветни законски решенија во однос на функционирање единствен систем на инспекција во животната средина на целата територија на РСМ.

Според податоците од Државниот завод за статистика, учеството на инвестициите и трошоците за заштита на воздухот во бруто домашниот производ во извештајниот период 2017 - 2019 година е намалено во однос на претходните години и изнесува 0,03%, а во вкупните инвестиции и трошоци за животната средина истите учествуваат со 2% за 2017 и 2018 година, односно 2,6% за 2019 година, што е причина и понатаму просечните годишни концентрации на PM_{10} честичките, во голема мера да ги надминуваат утврдените гранични вредности во сите мерни станици, освен станицата во Лазарополе.



Извор: Министерство за животна средина и просторно планирање

Покрај плановите за агломерација на Скопскиот регион и општините Битола и Тетово, во извештајниот период донесени се планови и за општините Струмица, Велес и Кичево, но и понатаму најголем број на општини каде нивоата на загадувачки супстанции ги надминуваат граничните вредности немаат изготвено плански документи за подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух.

Поради недоволниот административен капацитет на надлежните институции, мониторингот над имплементацијата на мерките во планските документи се врши нередовно и нецелосно, односно по барања од засегнатите страни (ЕУ, медиуми и граѓанскиот сектор).

Не е обезбедена целосност на податоците за Катастарот на загадувачи од причина што повеќе од 50% од операторите кои поседуваат А и Б интегрирани еколошки дозволи немаат доставено податоци.

Државниот инспекторат за животна средина и единиците на локална самоуправа за: зајакнување на административниот капацитет, донесување на предложените законски решенија за квалитетот на амбиентниот воздух и инспекцискиот надзор во животната средина, воспоставување на сеопфатен Национален информативен систем за животна средина и целосна база на податоци за Катастарот за животна средина, систем за подготовка и следење на планските документи и обезбедување на потребните финансиски средства за нивна реализација.

7.8 КУЛТУРА

7.8.1 МИНИСТЕРСТВО ЗА КУЛТУРА

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на финансиските извештаи и ревизија на усогласеност на Министерството за култура, за 2019 година.

Со извршената ревизија констатирани се одредени состојби и тоа:

✘ Капиталните трансфери до ЕЛС не се извршени согласно законските одредби, односно на една општина не и се исплатени средства за проект иако е доставена потребната документација, додека на друга општина се исплатени средства без доставена потребна документација за проект кој реално не може да се реализира до крајот на годината;

✘ Министерството за култура нема донесено годишен план за остварување на националниот интерес во културата, за утврдување на општите насоки за остварување на националниот интерес;

✘ Министерството за култура има исплатено 406426 илјади денари за финансирање на дејности од областа на културата на корисници избрани на годишниот конкурс, без донесени интерни акти со дефинирани услови и критериуми за начинот на доделување на финансиски средства за проекти од национален интерес од областа на културата за 2019 година.

Констатирани беа повеќе неправилности во доделувањето на финансиски средства за проекти од национален интерес од областа на културата за поодделни дејности и тоа:

- ✘ Не е предвиден посебен конкурс/пријава за културно уметнички манифестации и за истите не се дефинирани посебни критериуми за оценка на манифестациите;
- ✘ Најголемиот дел од трошоците за финансираните проекти се исплатени како хонорари за организаторите на настаните;
- ✘ За некои дејности не се почитува предвидениот рок за доставување на извештај со предлог проекти за избор од страна на комисија формирана од министерот;
- ✘ Исплатени се средства за проекти со некомплетна документација, без доставен извештај за реализација на проектот, како и исплата на средства во готово во износи кој го надминуваат законски дозволения лимит;
- ✘ Отпечатени се 599.086 книги кои се наоѓаат на залиха, а не се дистрибуирани до крајните корисници за што се потрошени средства во износ од 378.686 илјади денари заклучно со 31.12.2019 година.

Министерството за култура нема извршено попис на средствата и изворите на средствата согласно законските и подзаконските акти, поради што не е усогласена сметководствената со фактичката состојба.

Во делот на нагласување на прашања за неизвесност и континуитет, обелоденети се состојби кои можат да предизвикаат идни финансиски импликации и тоа:

- ✘ Во декември 2018 година, со заклучок од Владата на РСМ, дадени се насоки за Министерството да пристапи кон спогодбено раскинување на договорот за јавна набавка за изведување на градежните работи за НУ Драмски театар Скопје, од причина што овој објект не претставува стратешки приоритет на Владата на РСМ и за истиот не се обезбедени потребните финансиски средства и
- ✘ Министерството за култура како инвеститор за изградба на објект со Скулптурална композиција во Скопје, во 2015 година склучил договор за јавна набавка за изградба на објектот во вредност од 342.224 илјади денари, со рок на изградба од 18 месеци и договор за вршење на стручен надзор во износ од 528 илјади денари. Од август 2017 година прекинати се сите градежни активности од страна на изведувачот. Во јануари 2019 година, Владата на РСМ со заклучок го задолжува Министерството за култура да спроведе постапка за пренамена на овој објект и да распише јавен конкурс за идејно решение.

Во делот на Останати прашања ревизијата констатира дека е извршено исплата на плати на вработените во културата со зголемување на коефициентите и промена на основицата со кое се врши покачување на платата, а притоа за истото не е извршена измена и дополнување на Законот за исплата на плати во РСМ.

7.8.2 УПРАВА ЗА ЗАШТИТА НА КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Извршена е ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност за 2019 година на Управата за заштита на културното наследство (во понатамошниот текст Управата) и констатирани се следните состојби:

Управата нема изготвено Годишен извештај за работењето кој треба да биде доставен до Владата на РСМ и Национална стратегија за заштита на културното наследство која се донесува за период од 5 години и која треба да содржи долгорочни основи на политиката за заштита и користење на културното наследство.

Управата за заштита на културното наследство со буџетот за 2016 година има планирано проект за истражувања, заштита, конзервација, реставрација, реконструкција и презентација на Античкиот театар Скупи, за кој Владата на

РСМ има дадено согласност за спроведување на постапка за повеќегодишна јавна набавка, за годините од 2016 до 2019 година во висина од 522.577 илјади денари во обем и динамика утврдени согласно даденото мислење од Министерството за финансии. Со увид на буџетот на Управата за 2016, 2017, 2018 и 2019 година констатира е дека не се планирани средства во износ утврден во мислењето на Министерството за финансии, по кое се дава согласност за реализација на оваа повеќегодишна постапка за јавна набавка.

Необезбедувањето на средства во буџетот на Управата за повеќегодишната градба на Античкиот театар Скупи придонело реализацијата на договорот да е само 7,56% до крајот на 2019 година.



Локалитет Скупи

Во деловните книги на Управата на позицијата материјални средства во подготовка не се евидентирани градежните објекти во износ од 751.941 илјади денари во периодот додека истите се наоѓаат во изградба, односно за извршената реконструкција и адаптација не е извршено зголемување на вредноста на градежните објекти.

Управата нема извршено попис на средствата и обврските согласно законските и подзаконските акти, поради што не е усогласена сметководствената со фактичката состојба.

Од Програмата за Возобновување на Св. Климентовиот Универзитет на Плаошник во периодот од 2010 година до денот на ревизијата, реализирани се средства во износ од 748.280 илјади денари. За реализација на проектот склучени се два основни договори по спроведени постапки за јавни набавки за кои во текот на годините се склучени повеќе анекси. За овие постапки утврдени се повеќе слабости во делот на непочитување на одредбите од Законот за јавните набавки, Законот за градење и одредбите на склучените договори што придонесува за пролонгирање на роковите за изградба на објектите како и поскапување на градбите за што се потрошени повеќе буџетски средства во услови кога објектите се уште не се во функција.

Во делот Нагласување на прашања за неизвесност и континуитет, истакнати се состојби за:

- ✘ Судските постапки кои се водат против Управата и кои се во тек, а за кои постои неизвесност од конечниот исход и можност од дополнително оптоварување на буџетот на Управата, со камати и судски трошоци во наредниот период и
- ✘ Изградбата на објектот Возобновување на Св. Климентовиот универзитет Плаошник како нова градба не е во надлежност на Управата согласно Законот за заштита на културното наследство.

7.9 СООБРАЌАЈ, ТРАНСПОРТ И КОМУНИКАЦИИ

7.9.1 АГЕНЦИЈА ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ



Со извршената ревизија на финансиските извештаи за 2019 година, заедно со ревизија на усогласеност кај Агенцијата за електронски комуникации (во понатошниот текст АЕК) утврдена е потреба од доусогласување на актот за систематизација на работните места со регулативата, како и од подобрување на постапката за вршење на попис на средствата, побарувањата и обврските.

За потребите на ревизијата, а согласно член 27 од Законот за државната ревизија, беа ангажирани надворешни стручни лица-експерти од областа на градежништвото, за утврдување на законитоста во извршување на градежните активности поврзани со изградбата на „Аntenски столб на Водно-Аntenски систем за контрола и мониторинг на радиофреквенции за територија на Република Македонија, без пристапен пат и без приклучен далекувод“.

Активностите за изградба на Антенскиот столб на Водно се отпочнати во 2013 година, врз основа на склучен Договор за изградба на Антенски систем за контрола и мониторинг на радиофреквенции на

територијата на државата по кој активностите се уште не се завршени. Вкупната вредност на договорот и анексите кон договорот заклучно со јуни 2020 година, изнесува 1.142.325 илјади денари без ДДВ, од кој заклучно со ноември 2019 година реализирани се 517.751 илјади денари.

Беа истакнати состојби кои во иднина може да имаат финансиски импликации и влијание врз работењето на Агенцијата, од кои позначајни се следните:

- ✘ поведени судски постапки за наплата на побарувања, во вкупен износ од 97.159 илјади денари, чиј исход може да влијае на приходите на АЕК;
- ✘ евидентирано побарување од Министерството за транспорт и врски, по основ на даден депозит во минати години, во банка за која во тек е спроведување на стечајна постапка;
- ✘ дадените донации во минати години за изградба на објект од јавен интерес, кои корисникот на донацијата не ги има реализирано во целост, што може да предизвика финансиски импликации во идни периоди.

Беа обелоденети состојби за чие надминување потребно е надлежните органи да преземат активности за доуредување на законската и подзаконската регулатива, за доуредување на начинот на распределба на делот од приходите наменет за финансирање на Оперативно-техничка агенција, како и за преиспитување на висината на глобите за кои надлежен прекршочен орган согласно Законот за електронските комуникации е АЕК, во насока на нејзино усогласување со одредбите од Законот за прекршоците.

7.10 ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

7.10.1 ЕДИНИЦИ НА ЛОКАЛНА САМОУПРАВА



Во текот на 2020 година извршена е ревизија на финансиски извештаи заедно со ревизија на усогласеност за 2019 година, кај единиците на локална самоуправа: Радовиш, Кочани и Гази Баба, при што се констатирани следните состојби:

При оценка на системот на внатрешни контроли, во одделни процеси, кај ревидираните општини, утврдено е дека истиот делумно или не е воспоставен и не функционира во процесот на прибирањето на приходите и извршувањето на расходите и во процесот на планирањето на буџетот на општината, поради што постои ризик од нецелосност на приходите кај даноците на имот и комуналната такса за истакнување на фирма, како и ризик од донесување на нереален буџет.

Во Општина Радовиш и Општина Кочани и понатаму е присутна појавата на значително отстапување помеѓу планираните и реализираните приходи и расходи на буџетот и покрај донесениот ребаланс на буџетот не е извршено нивно усогласување.

Во општините Кочани и Радовиш констатирани се слабости во делот на наплатата на надоместоците за јавна чистота и јавно зеленило од страна

на јавните претпријатија кои наплатените надоместоци нередовно односно не ги уплатуваат на сметката на Буџетот на општината.

Кај општина Гази Баба карактеристична е појавата од периодот на преземање на надлежноста до 2020 година, средствата по основ на отуѓување и давање под закуп на градежно земјиште сопственост на РСМ да се уплаќаат на несоодветно приходно konto што резултирало со помалку приходи во Буџетот на РСМ во износ од 58.546 илјади денари. Истото се однесува и за наплатената договорна казна за непочитување на Законот за градежно земјиште од која причина во Буџетот на РСМ се уплатени помалку средства во износ од 1.247 илјади денари.

Во општините Радовиш и Гази Баба утврдени се слабости во делот на примената на Законот за постапување со бесправно изградените објекти и не се изготвени годишни извештаи за користење на средствата од надоместокот за утврдување на правен статус на бесправно изградените објекти.

Во трите општини присутни се проблеми во делот на пописот на имотот и обврските, состојба која е актуелна со години и не овозможува усогласување на состојбата на средствата и

обврските помеѓу сметководствената евиденција и фактичката состојба утврдена со пописот.

Во Општина Гази Баба, Советот на општината од 2017 година не ги усвојува Годишните планови за вработување предложени од Градоначалникот поради што во Општината нема можности и по заминување во пензија на лица кои се на значајни / битни работни места да се примаат нови лица иако поради редовно заминување во пензија бројот на вработените значително е намален. Кај општините Радовиш и Гази Баба преку приватна агенција за вработување, вработени се повеќе лица за извршување на работни задачи на редовни работни места согласно актот за систематизација кои не се пополнети, а дел од лицата работат на истите работни места подолго од две години што не е во согласност со Законот за приватните агенции за вработување.

Во Општина Радовиш не е донесена процедура за распределба на средствата од блок дотациите до општинските јавни установи.

Во ревидираните Општини Радовиш и Гази Баба, констатирани се случаи на непочитување на одредби од Законот за здруженија на граѓани и фондации и Законот за спорт. Имено присутна е појавата без критериуми или без утврден максимален и минимален износ да се даваат средства на друштва и здруженија и спортски клубови.

Во Општините Радовиш и Гази Баба кај капиталните инвестиции има појава на непочитување на одредбите од Законот за градење кое најчесто се однесува на неизготвени извештаи за технички прием на градби или фазна градба како и во делот на воведување во работа на изведувачите.

Констатирани се слабости во јавните набавки особено во делот на изготвувањето на техничката документација во случаите кога се применуваат единечни цени по позиции без да се има во предвид проектната документација и техничката документација врз основа на тоа да е со утврдени количини при што не секогаш се обезбедува принципот на најекономичната понуда. Слабости кај постапките за јавни набавки утврдени се кај Општина Радовиш и кај Општина Гази Баба.

Во делот на Нагласување на прашања на неизвесност и континуитет нагласена е состојбата која се однесува на зајакнување на фискалниот капацитет на единиците на локалната самоуправа, сервисирање на долговите и раздолжување кон добавувачите. Имено во ноември 2018 година од страна на Собранието на РСМ донесен е Законот за финансиска поддршка на единиците на локалната самоуправа и единки корисници основани од единиците на локалната самоуправа за финансирање на доспеани, а неплатени обврски. За спроведување на наведениот закон, од Буџетот на РСМ за 2018 година, на посебни сметки на општините префрлени се средства во износ од 3.023.383 илјади денари за подмирување на 51% од вкупно пријавените доспеани, а неплатени обврски.

7.10.2 КАПИТАЛНИ ТРАНСФЕРИ КОН ЕЛС ОД БУЏЕТОТ НА РСМ

Владата на РСМ во програмските активности, преку буџетските корисници кои се носители на владините и буџетските програми, предвидува мерки и активности кои ги опфаќаат и капиталните трансфери од Буџетот кон единиците на локалната самоуправа (ЕЛС).

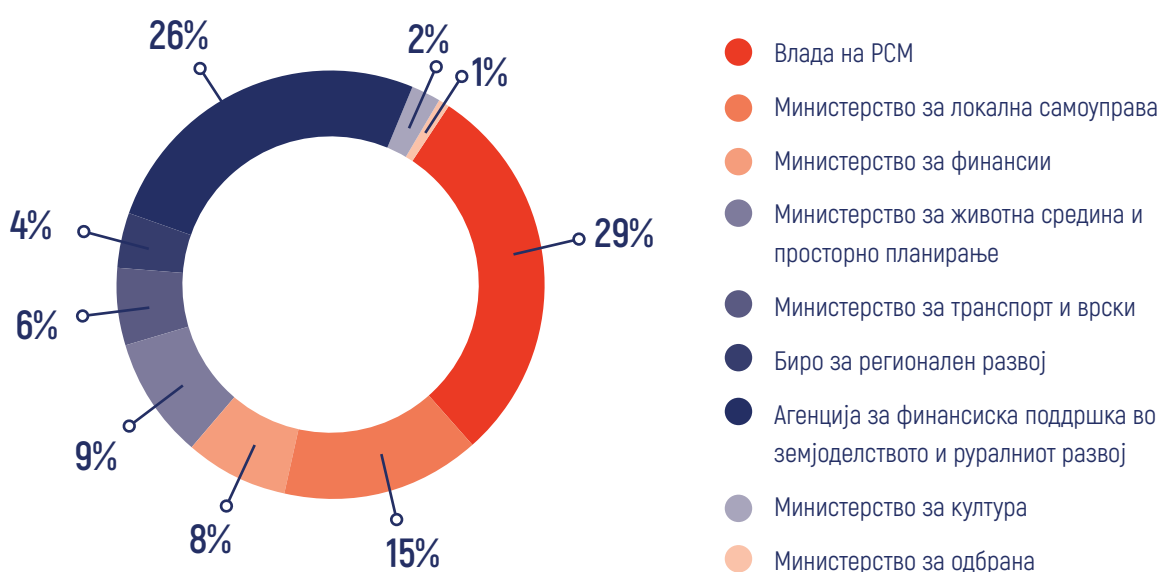
Преку капиталните трансфери им се помага на општините во остварување на нивните законски надлежности, се овозможува порамномерен развој на целата територија на државата и развој и инвестирање во руралните места, со цел да се:

✘ намалат диспропорциите во развиеноста на одделни општини;

✘ подобри квалитетот на животот на населението на целата територија и
✘ намали миграцијата на населението од руралните во градските средини.

Констатирано е дека во периодот 2017-2019 година од Буџетот на РСМ до ЕЛС за капитални инвестиции во инфраструктура и унапредување на животната средина се трансферирани вкупно 3.038.123 илјади денари. Учеството на одделните буџетски корисници во вкупно трансферираните средства за капитални инвестиции во ЕЛС е прикажано во следниот график.

Учество во вкупно трансферирани средства преку одделен буџетски корисник



Имајќи ја предвид материјалноста и значајноста на трансферираните средства од буџетот на државата кон ЕЛС за капитални инвестиции, ревизијата на успешност имаше за цел да даде одговор на прашањето: **„Дали е воспоставен ефективен систем на управување со капиталните трансфери кон ЕЛС од Буџетот на РСМ“?**

Ревизијата на успешност беше насочена кон воспоставениот начин на управување со капиталните трансфери кон ЕЛС со цел да се оцени колку истиот овозможува нивно ефективно планирање, реализација, мониторинг над реализацијата и известување за реализацијата и ефектите од капиталните инвестиции.

Со ревизијата беа утврдени следните состојби:

- ✘ Законската регулатива не пропишува унифициран начин на постапување на буџетските корисници во управувањето со капиталните дотации;
- ✘ Стратешките и плански документи донесени од Владата на РСМ, кои се основа за изготвување на оперативни планови и годишните програми или одлуки со кои се опфатени мерки за капитални трансфери до ЕЛС, не содржат доволен обем на параметри за непречено годишно планирање, следење на реализацијата на активностите и ефектите од истите, а некои од нив и не се донесени;
- ✘ Годишните програми во кои се планирани мерки и средства за капитални трансфери до ЕЛС се навремено донесени, но не и јавните повици по истите;
- ✘ Критериумите за евалуација на поднесените проекти и за износот на одобрување на средства се различни за секоја програма и во голем дел не се доволно јасни и прецизни;
- ✘ Дел од одлуките за избор на проекти кои треба да се финансираат со средства од програмата, се носат во втората половина од тековната година и не секогаш се засноваат врз извршена евалуација и рангирање на проектите;
- ✘ Одобрени се проекти за финансирање за кои во целост не се обезбедени финансиски средства;
- ✘ ЕЛС со буџетските циркулари не се известени за износот на одобрените средства за капитални трансфери;
- ✘ Буџетот на РСМ не дава јасна слика за вкупниот износ на средства наменети за капитални трансфери до ЕЛС;
- ✘ За дел од средствата доделени по одлуки на Владата на РСМ не се склучуваат договори со корисниците на средствата;
- ✘ Долг рок од објавување на јавните повици до склучување на договори;
- ✘ Авансни исплати, раскинување на договори и нереализирани средства поради задоцнета изведба на работите или незапочнување на истите согласно склучените договори за доделените јавни набавки;
- ✘ Средствата за капитални дотации не секогаш се трансферираат на посебна наменска сметка;
- ✘ Мониторинг над реализацијата на капиталите инвестиции вршат буџетските корисници преку кои се трансферираат средствата, но не се врши следење на реализација на капиталните дотации и од страна на Комисијата за следење на развојот на системот за финансирање на општините;
- ✘ Дел од буџетските корисници и дел од општините не доставуваат извештаи за реализација на дадените/добиените средствата за капитални инвестиции до ресорните министерства носители на програмите и до Владата на РСМ и
- ✘ Не е извршена евалуација на ефектите од реализираните капитални инвестиции.

Утврдените состојби со наведената ревизија на успешност претставуваа основа за изразување на следниот заклучок:

Мултидисциплинарната регулатива како системска рамка за изготвување на стратешки документи за градење на долгорочни цели, политики и активности за стабилен систем за управување со капиталните трансфери на ниво на држава, опфаќаат различен период на долгорочно планирање и не секогаш имаат јасно дефинирани цели, активности, индикатори и извори на финансирање, како и не донесената методологија за начинот на распределба на средствата за капиталните трансфери, оневозможуваат интегрирано управување, го отежнуваат нивното планирање, реализација, следење на ефектите

и не даваат јасна и целосна слика за состојбата на трансферираните средства за капитални инвестиции од Буџетот на РСМ кон ЕЛС.

За ефективно управување со капиталните трансфери до ЕЛС потребно е од страна на надлежните институции во РСМ, да се спроведат активности за доуредување на областа, преку подобра комуникација и координација помеѓу надлежните институции, што ќе придонесе за подобрување на целокупниот процес на управување со капиталните трансфери кон ЕЛС од Буџетот на РСМ, за нивно навремено, целосно и ефективно планирање, реализација, мониторинг над реализацијата и известување за ефектите од капиталните инвестиции.

7.10.3 ЕФИКАСНОСТ НА МЕРКИТЕ И АКТИВНОСТИТЕ ВО ФУНКЦИЈА НА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРЕНЕСЕНИТЕ НАДЛЕЖНОСТИ КОИ СЕ ФИНАНСИРААТ СО СРЕДСТВА НА БЛОК ДОТАЦИИ

Извршена е ревизија на успешност на тема "Ефективност на мерките и активностите во функција на реализација на пренесените надлежности кои се финансираат со средства од блок дотации".

Опфатот и доказите кои се обезбедени по пат на спроведување на техники и методологија од страна на ревизијата го дадоа следниот заклучок:

Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа предвидува пренесените надлежности да бидат финансирани со блок дотации во образованието, културата, раната детска заштита и заштитата на стари лица. Системот на финансирање на пренесените надлежности на општините не е заснован на начелото на финансирање на надлежности (функции) туку на институции од образованието,

детската и социјалната заштита и културата. Оттука произлегува дека со децентрализацијата не е обезбеден хармоничен и избалансиран однос помеѓу демографскиот, економскиот и културниот развој на државата, постојат разлики поради нееднаквата развиеност на урбаните и руралните општини, со што сите општини не можат подеднакво да учествуваат во децентрализираните процеси во сите области, посебно во културата. И покрај иницијативата за редефинирање на начинот и критериумите за наменските и блок дотациите за општините, од страна на надлежните министерства не се преземени доволно активности за редефинирање на начинот и утврдување на критериуми за наменските и блок дотациите за општините.

Утврдените состојби кај образованието упатуваат на заклучокот дека не е направена проценка за

утврдување на неопходната мрежа на училиштата во секоја општина, а со тоа не е обезбедена рационализација на трошоците за бруто плати како и за останатите трошоци неопходни за функционирање на секое од училиштата.

Кај средното образование отсуствува функционална анализа на мрежата на средни училишта особено на образовните профили кои се реално потребни на општините и државата.

Блок дотацијата за детските градинки од 2019 година се пресметува согласно нова Уредба за методологијата за утврдување на критериумите за распределба на блок дотациите донесена поради неприменливост на претходната методологија, но останува проблемот со централизираниот и комплексен процес на вработувања што е

особено значаен кај детските градинки во услови на недостаток на човечки ресурси.

Блок дотациите во културата се распределуваат врз основа на непроменети критериуми во наведената уредба, а општините немаат донесено интерни акти за распределба на средствата до институциите.

Во услови на пандемија и донесени мерки за заштита од КОВИД-19, кога образовниот процес се одвива на далечина, без физичко присуство, средствата за блок дотациите утврдени со Буџетот на РСМ за 2020 и 2021 година не се намалени, што придонесува на сметките за блок дотациите на општините да остануваат непотрошени средства.

7.10.4 СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПОСТАПУВАЊЕ СО БЕСПРАВНО ИЗГРАДЕНИ ОБЈЕКТИ ВО ОПШТИНА ОХРИД И СТРУГА

За системско решавање на проблемот со бесправно изградените објекти во државата, во 2011 година е донесен Законот за постапување со бесправно изградени објекти, со кој се уредуваат условите, начинот и постапката за евидентирање, утврдување на правен статус и санкционирање на бесправно изградените објекти, кој е со важност до март 2021 година.



Потребата од легализација на бесправните градби во РСМ произлеге од состојбата затекната во државата, во која голем број на граѓани го немаа решено статусот на своите објекти, како и согласно меѓународно ратификувани правни акти. Со легализирање на бесправно изградени објекти, државата пристапи кон решавање на долгогодишниот проблем на градење, со цел да воведи „ред“ во планирањето на просторот.

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на усогласеност на спроведување на Законот за постапување со бесправно изградени објекти во Општина Охрид и Општина Струга, за период од 2011 до 2020 година, а одредени области, прашања и настани се опфатени и последователно до април 2021 година.

Со увид во регистрите на поднесени барања утврдивме:

-Во Општина Охрид, заклучно со месец септември 2020 година евидентирани се вкупно 15.939 барања за добивање правен статус на 19.935 објекти. Од вкупниот број, одобрени се барањата за 5.806 објекти или 30%, одбиени се барања за 2.544 објекти или 19%, додека во постапка се барања за 11.585 објекти, односно за 51% од вкупниот број објекти за кои се поднесени барања се уште не се донесени решенија за утврдување на правниот статус на истите.

-Во Општина Струга поднесени барања за утврдување на правен статус на бесправни објекти се 10.723 барања од кои решени се 3.049 предмети односно 28%, одбиени се 4.040 барања односно 38%, во постапка се 2.775 барања односно 26%, а 8% односно 859 предмети се со неодреден статус.

Како резултат на утврдените состојби, опфатот и доказите кои се обезбедени по пат на спроведување на соодветни ревизорски постапки и методологија, ревизијата го издаде следниот заклучок:

„Законски дадената можност за доставување на некомплетни барања за утврдување правен статус на бесправно изградени објекти, кои најчесто се без геодетски елаборат и имотен лист за земјиштето на кое е изграден бесправниот објект, честите измени на законот, непочитување на утврдените рокови во Законот за преземање одредени дејства, кадровската неекипираност на градежната инспекција, непостапување по донесените заклучоци од градежните инспектори, сложеноста на процесот на донесување на планско урбанистичка документација, носење на одлуки за времен прекин на донесување и спроведување на урбанистичко планска документација и постапки, слабостите во делот на наплатата на надоместоците за регулирање на правниот статус на бесправно изградените објекти како и нецелосно почитување на законските одредби при спроведување на постапките за утврдување на бесправно изградени објекти кои се во надлежност на Министерството за транспорт и врски, имаат влијание процесот на утврдување на правниот статус на бесправно изградени објекти да не се одвива според потребната/очекуваната динамика што влијае на одолговлекување на процесот и непостигнување на целите на Законот за постапување со бесправно изградените објекти кое негативно се одразува на урбаниот развој и на зачувувањето на светското природно и културно наследство во Охридскиот Регион.

За утврдените состојби дадени се препораки до надлежните лица во Општина Охрид, Општина Струга и Министерството за транспорт и врски со цел надминување на состојбите.

Истакнуваме дека до Собранието на РСМ доставени се:

- ✘ Во септември 2020 година - Предлог - Закон за утврдување на правен статус на бесправно изградените објекти, по скратена постапка, со кој во преодни и завршни одредби даден е предлог започнатите постапки да продолжат согласно законот по кој се започнати, како и предлог со кој се менува и опфатот на бесправно изградени објекти односно со овој предлог закон под бесправно изградени објекти се подразбираат објектите изградени заклучно со 1 октомври 2019 година и
- ✘ Во јануари 2021 година – Предлог на Закон за изменување и дополнување на Законот за постапување со бесправно изградените објекти, со кој се предлага рокот на важење на законот до десет години од денот на влегувањето во сила да се продолжи за пет години, односно истиот да е со важност до март 2026 година.

7.10.5 КВАЛИТЕТОТ НА УСЛУГИТЕ КОИ ГИ ДАВААТ ЕЛС ПРЕКУ СВОИТЕ ВЕБ ПОРТАЛИ

Спроведена е ревизија на информациските системи како ревизија на успешност со цел да се даде оценка на прашањето **“Дали квалитетот на услугите кои ги даваат единиците на локалната самоуправа преку своите веб портали обезбедуваат ниво на принцип на добра администрација односно дали граѓаните можат да остварат право или да извршат обврска со помалку потрошено време и трошоци”**.

Единиците на локалната самоуправа се одговорни за давање на основните информации за услугите што им ги обезбедуваат на граѓаните и правните лица, на начин и под услови уредени со статутот на општината. Тие треба да се транспарентни во своето работење, да имаат јасни процедури за партиципативно одлучување и јасни процедури за добивање на јавните и административните услуги, да бидат отчетни во користењето на јавните средства и континуирано да го подобруваат животот во заедниците.

Со ревизијата е опфатен периодот од 2016 до 2020 година и беа утврдени беа следниве состојби:

- ✘ Проблеми со достапноста на веб порталите и нивно редовно следење;
- ✘ Отсуство на основните информации и упатства за услугите кои им се достапни на граѓаните односно информации за услугите што им ги обезбедуваат на граѓаните на веб порталите на ЕЛС;
- ✘ Недостасува воспоставен целосен регистар односно листа на услуги/е-услуги кои ги обезбедуваат ЕЛС за граѓаните и правните лица;
- ✘ Услугите/е-услугите кои ги обезбедуваат, не сите ЕЛС ги објавуваат на веб порталите;
- ✘ Отсуство на обрасци за сите услуги кои ги обезбедуваат и нивно континуирано ажурирање, како и отсуство на информации за надоместоците за услугите;
- ✘ Веб порталите не се адаптирани за пристапност за лицата со попреченост;

- ✘ Отсуство на стратешко планирање за локален економски развој кај ЕЛС, како и стратешкото планирање на употребата на информатичката технологија;
- ✘ Нефункционално решение за следење на состојбата на давање услуги од субјектите кои вршат јавни услуги, како и отсуство на редовно следење на квалитетот на јавните услуги на локално ниво;
- ✘ Недоволна транспарентност и отчетност за користењето на јавните средства на веб порталите;
- ✘ Кај дел од ЕЛС на веб порталите не е обезбеден пристап до информации од јавен карактер;
- ✘ Не е имплементиран безбедносен HTTPS протокол за пристап до веб порталите кај сите ЕЛС;
- ✘ Недоволна имплементација на основни стандарди за управување со квалитет;
- ✘ Не постои унифициран/воедначен пристап во однос на услугите кои ЕЛС ги даваат преку своите веб портали, ЕЛС не ги следат стандардите за веб пристапност и веб порталите не овозможуваат лесна навигација и пристапност до услугите и информациите;
- ✘ Недоволни човечки и материјални ресурси, потребни за воспоставување е-услуги, како и непостоење на анализа и утврдени минимални потребни ресурси неопходни за непречено обезбедување на квалитетни услуги преку веб порталите на ЕЛС.

Врз основа на спроведената ревизија, произлезе заклучокот дека постојниот квалитет на услугите кои ги обезбедуваат ЕЛС на веб порталите не обезбедува ниво на принцип на добра администрација, не обезбедува ефективно и брзо реализирање на одредена услуга или обврска и не овозможува ист третман, еднаков пристап и достапност за секој граѓанин.

Ревизијата даде препораки во насока на подобрување на квалитетот на услугите, зголемување на број на електронски јавни услуги, објавување на законски пропишаните информации и податоци на веб портали и нивно тековно ажурирање, следење на стандарди, овозможување еднаков, полесен и побрз пристап до јавните и административните услуги за граѓаните и други засегнати страни и зголемена транспарентност и отчетност на ЕЛС.

7.1.1 АКЦИОНЕРСКИ ДРУШТВА И ЈАВНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА ОСНОВАНИ ОД ЕЛС И ДРЖАВАТА

7.1.1.1 ЈАВНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА ОСНОВАНИ ОД ЕЛС

Извршена е ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност за 2019 година кај Комуналното јавно претпријатие "Водовод" Кочани, основано од Општина Кочани и Јавното претпријатие за комунални дејности „Плаваја“ Радовиш, основано од Општина Радовиш.

Со извршената ревизија на финансиските извештаи и ревизијата на усогласеност кај КЈП "Водовод" Кочани и ЈП "Плаваја" Радовиш за 2019 година констатирани се одредени состојби меѓу кои позначајни се:

- ✘ при оценка на системот на интерни контроли кај процесот на утврдување на приходите и наплата на побарувањата од комуналните услуги, поради недонесени пишани процедури утврдено е постоење на ризици кои можат да имаат влијание на наплатата на побарувањата и врз целосноста на приходите;
- ✘ кај ЈП "Плаваја" Радовиш не е формирана единица за внатрешна ревизија со најмалку еден внатрешен ревизор и раководител на единицата за внатрешна ревизија;
- ✘ присутна е состојба на загуба на вода во системот за водоснабдување која изнесува 67,75%, кај ЈКП Водовод Кочани, односно 63% кај ЈП Плаваја Радовиш од испорачаната вода од филтер станицата во водоснабдителниот систем, поради дефекти во системот, крајби, нелегални приклучоци и слично, а дел од испорачаната вода се користи наменски за миеење на филтри во фабриката за преработка на вода, полевање на јавното зеленило и миеење на јавни сообраќајни површини;
- ✘ по основ на обврски за надоместок за користење на води, надоместок за испуштање во води, надоместок за користење на геотермални води, надоместок за одржување јавна чистота, надоместок за управување со отпад и комунална такса за паркинг, утврдена

е состојба на значителен износ на неуплатени средства во корист на Буџетот на РСМ односно Буџетот на општината;

- ✘ кај ЈП "Плаваја" Радовиш искажана е добивка во поголем износ, а помал износ на обврски по основ на надоместок за користење на води и испуштање во води како обврска спрема Буџетот на РСМ;
- ✘ во трговскиот регистар не е извршен упис на основната главнина на јавните претпријатија. Претпријатијата немаат утврдено пазарна вредност на имотот и обврските, така што, основната главнина е сметководствено утврдена односно не е извршена проценка на капиталот;
- ✘ кај КЈП "Водовод" Кочани побарувањата од купувачите во земјата кои потекнуваат од минати години, од кои дел се тужени, а дел се застарени и треба да се отпишат, не се искажани на сметката за сомнителни и спорни побарувања;
- ✘ на ниво на општини не е воспоставен систем на селектирање на создадениот отпад како еден од предусловите за намалување на количината на истиот, а во функција на заштита на животната средина.

Во Останати прашања е истакната состојбата со Пречистителната станица за третман на отпадни води Кочани на која инвеститор била Општина Кочани и по завршување на истата, Советот донел Одлука за трајно користење и управување од страна на КЈП "Водовод" Кочани, а бидејќи не е обезбедена целосната документација од Општината, истата не е целосно евидентирана во деловните книги на КЈП Водовод Кочани.

7.11.2 АКЦИОНЕРСКИ ДРУШТВА ОСНОВАНИ ОД ДРЖАВАТА

Извршена е ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на Акционерско друштво за изградба и стопанисување со станбен простор и со деловен простор од значење за Републиката – Скопје, за 2019 година.

Друштвото врз основа на Законот за трансформација на јавното претпријатие за стопанисување со станбен и со деловен простор на Република Македонија, во 2011 година е запишано во Централниот регистар на РСМ како правен следбеник на Јавното претпријатие за стопанисување со станбен и деловен простор на Република Македонија, во поглед на имотот, средствата, вработените, правата и обврските поврзани со дејноста за изградба и стопанисување со станбен простор и со деловен простор од значење на Републиката.

Со извршената ревизијата беа констатирани следните состојби:

- ✘ Во услови на сложена и дисперзирана организациона поставеност на Друштвото не е воспоставен целосен систем на внатрешни контроли;
 - ✘ Промените во единствената евиденција на станбен и деловен простор од значење за Републиката, како статутарна обврска на Друштвото, не се евидентираат навремено, хронолошки и целосно;
 - ✘ Не е уреден начинот на фактурирање, потпишување, архивирање, печатење и евидентирање на месечните фактури за закуп на деловен и станбен простор, како и следење на реализацијата согласно склучените договори;
 - ✘ Годишниот попис на средствата и обврските не е комплетен и не е извршен согласно законските, подзаконските и интерно донесените акти со кои е уреден начинот на негово извршување;
 - ✘ За објектите чија изградба е во тек, не се доставени одделни податоци за секој објект за вредноста на договорите за градење, годината на отпочнување на градбата, како и за степенот на довршеност на истите;
 - ✘ Евиденцијата на станови, гаражи, подруми и деловни простории, наменети за продажба, не е целосна.
- Во делот на Нагласување на прашања за неизвесност и континуитет, беа посочени состојбите кои имаат влијание врз работењето на друштвото од кои позначајни се следите:
- ✘ Сопственоста, начинот на стопанисување и отпочнатите судски постапки на топловодната дистрибутивна мрежа во Град Скопје;
 - ✘ Неизвесност од исходот на отпочнатите судски постапки во кои Друштвото е тужител за наплата на побарувањата од правни и физички лица и е тужена страна, како и за обезбедувањето на долгорочните кредити со давање под хипотека на објекти и деловен простор;
 - ✘ Не е целосно завршена поделбата помеѓу двете акционерски друштва настанати со трансформацијата на Јавното претпријатие за стопанисување со станбен и деловен простор на Република Македонија согласно закон;
 - ✘ Пренамената на Административниот деловен простор во комерцијален деловен простор, дел наменет за продажба и дел за издавање под закуп;
 - ✘ Постапката за зголемување на основната главнина на Друштвото, со влогови преку издавање на нови акции од трета емисија по пат на приватна понуда;
 - ✘ Реализацијата на проектот за домување на социјално ранливи групи, во врска со динамиката, цената и роковите на изведувањето на градежните работи.

7.12 ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР

7.12.1 ИНСТИТУЦИОНАЛНИ КАПАЦИТЕТИ НА ИНСПЕКТОРИТЕ ВО РСМ

Имајќи ја предвид важноста од функционирање на ефикасен инспекциски систем, непречено спроведување на процесот на вршење на инспекциски надзор, превентивно делување, потребата од спречување и отстранување на неправилности и недостатоци во функционирањето на органите, извршена е ревизија на успешност на институционални капацитети на инспекторатите во РСМ, со цел да дадеме одговор на прашањето "Дали кадровските, финансиските, материјалните и технички капацитети на инспекторатите во Република Северна Македонија обезбедуваат ефикасен инспекциски надзор".

Инспекциските служби во РСМ се организирани како државни инспекторати и се самостојни органи во состав на министерствата, како организациски единици во рамки на органи на државната управа или како организациски единици за инспекциски надзор во состав на општините. Поставеноста на инспекциските служби и вршењето на инспекцискиот надзор е уреден со бројни закони и подзаконски акти. Инспекциските служби вршат надзор врз примената на околу 270 закони и нивните подзаконски акти.

Во октомври 2013 година воведена е системска рамка со која е формиран Инспекцискиот совет, со цел координација на работата и реформите на инспекцискиот надзор, како и за обезбедување независност на инспекторатите во управувањето со буџетот, човечките ресурси и другите ресурси за функционирање на инспекторатите.

Со ревизијата на успешност беа опфатени: Инспекцискиот совет, Министерството за информатичко општество и администрација, Министерството за здравство, Управата за заштита на културното наследство, Државниот инспекторат за земјоделство, Државниот инспекторат за градежништво и урбанизам, Државниот инспекторат за локална самоуправа, Државниот пазарен инспекторат како и сите останати инспекторати, преку прибирање на податоци со прашалници.

Во однос/делот на стратешката и законската рамка која се применува во работењето на инспекторатите, ги утврдивме:

- ✘ не е донесена стратегијата за развој на инспекциските служби во РСМ;
- ✘ годишните извештаи за работа на инспекциските служби не се доставуваат редовно до Инспекцискиот совет;
- ✘ евиденцијата за бројот на издадени и активни лиценци на инспекторите не е целосна и точна и
- ✘ потреба од имплементација на мерките во Програмата за работа на Владата на РСМ за периодот 2020 - 2024 година, во делот на инспекциските служби.

Во однос/делот на кадровските, финансиските, материјално и техничките ресурси со кои располагаат инспекторатите, ги утврдивме:

- ✘ недоволна кадровска екипираност на Инспекцискиот совет и недоволен број на инспектори во инспекторатите;
- ✘ финансиските средства за спроведување на законските обврски на инспекторатите и на Инспекцискиот совет, не се доволни;
- ✘ недоволна техничка опременост, застареност, дотраеност и нефункционалност на опремата на инспекторатите, што влијае врз квалитетот на вршењето на инспекцискиот надзор и
- ✘ потреба од реорганизација и оптимизација на инспекциските служби.

Во однос/делот на планирањето и извршувањето на инспекцискиот надзор од страна на инспекторатите ги утврдивме:

- ✘ потреба од имплементација на донесените методологии за проценка на ризик при планирање на субјектите предмет на инспекциски надзор;
- ✘ не е воспоставен интегриран информациски систем, со софтверско решение за инспекциските служби, кој треба да овозможи поврзување на сите податоци во вршењето на инспекцискиот надзор;

- ✘ нецелосно и неажурно евидентирање на податоците кои произлегуваат од извршените инспекциски надзори;
- ✘ потреба од воспоставување на систем за внатрешна контрола во постапката на вршењето на инспекцискиот надзор;
- ✘ недоволен број на обуки за инспекторите со цел зголемување на знаењата, вештините, компетенциите на истите;
- ✘ целокупната административна постапка на инспекциските надзори се врши од страна на инспекторите.

За подобрување и унапредување на ефикасноста во функционирањето на инспекторатите во РСМ, зајакнување на кадровските, финансиските, материјалните и технички капацитети на инспекторатите, со цел создавање на ефикасен инспекциски надзор, не се преземени сите неопходни мерки и активности од страна на надлежните институции во РСМ, за што дадовме препораки, со чија имплементација ќе се придонесе кон унапредување на целокупниот инспекциски систем на државата.

7.13 ПОЛИТИЧКИ ПАРТИИ И ИЗБОРНИ КАМПАЊИ

7.13.1 ДРЖАВНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на финансиските извештаи на Државната изборна комисија за 2019 година, заедно со ревизија на усогласеност, вклучително и ревизија на одобрените средства за изборни активности, за спроведените избори за Претседател на Република Северна Македонија и предвремени избори за градоначалници на општините Охрид, Ново село и Дебар, 2019 година.

Со извршената ревизија утврдивме состојби кои се однесуваат на редовното работење на ДИК, како и на реализираните активности поврзани со изборните процеси, за кои е потребно преземање на мерки и активности за нивно надминување и тоа:

- ✘ не е донесен акт со кој ќе се утврдат минимални стандарди за материјално технички средства и опрема, просторно сместување и човечки ресурси заради безбедно, непречено и економично извршување на надлежностите поврзани со чување;
- ✘ недоследности во начинот на користење на магацинските простори кои ги користи ДИК;
- ✘ несоодветно постапување при извршување на активностите на пописот на средствата и изворите на средствата и донесување на актите за прифаќање на истиот;

- ✘ отсуство на целосна, уредна и веродостојна поткрепувачка документација за исплата на надоместоците за лицата ангажирани во изборниот процес;
- ✘ неможност да се изврши споредба на податоците внесени од страна на општинските изборни комисии со податоците наведени од одлуките за исплата на надоместоците за членовите на изборните органи, а кои се донесени од страна на ДИК;
- ✘ при начинот на пресметка на надместокот за лицата ангажирани во помошните тела и изборната администрација применети се критериуми кои не се квалитативно определени и мерливи и
- ✘ недоследности при постапувањето во начинот на спроведување на постапките при доделувањето на договорите за јавни набавки за редовното работење и за спроведувањето на изборните процеси.

Во делот на прашањата поврзани со континуитетот на работењето на ДИК, ја обелоденивме постапката за јавна набавка на нови и надградба на постојните софтверски решенија, која ДИК ја има спроведено за потребите на спроведување на предвремените парламентарни избори во 2020 година и која може да има финансиски импликации и влијание врз работењето на ДИК во иден период.

7.13.2 ПОЛИТИЧКИ ПАРТИИ- РЕДОВНО РАБОТЕЊЕ

Државниот завод за ревизија, согласно Законот за финансирање на политичките партии е надлежен орган за ревизија на редовното работење на политичките партии, преку системот на финансиско известување.

Започнувајќи од 2005 година, Државниот завод за ревизија извршува ревизија на работењето кај најголемите политички партии во РСМ, односно врши ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност, согласно постапките и методологијата за вршење на државната ревизија.

Политичките партии, средствата за своето работење ги стекнуваат под услови и начин утврдени со Законот за финансирање на политичките партии. Согласно наведениот закон, политичките партии се финансираат од:

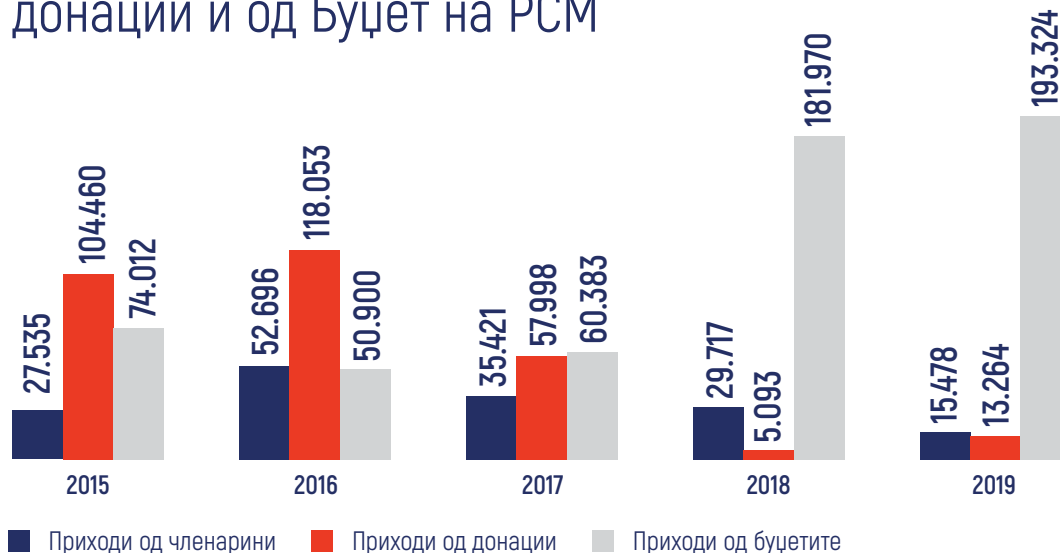
- ✗ јавни извори на финансирање, односно финансиските средства предвидени со Буџетот на Република Северна Македонија
- ✗ приватни извори на финансирање од членарина, кредит, донации, подароци, прилози, дотации, спонзорства, легати, продажба на промотивен и пропаганден материјал.

Вкупните средства за годишно финансирање на политичките партии се во висина од 0,15% од вкупните изворни приходи на Буџетот на Република Северна Македонија, кои политичките партии можат да ги користат исклучиво за остварување на своите цели утврдени со закон, статут и други акти на партијата.

Во 2019 година преку разделот на Министерство за правда, до политичките партии за годишно финансирање на политичките партии и за формирање на партиско-истражувачки центри исплатени се средства во вкупен износ од 315.334 илјади денари. Овие средства се за 12,28% повеќе во однос на 2018 година, што е резултат на зголемувањето на вкупните изворни приходи на Буџетот на РСМ.

Со извршената анализа на приходите по видови на извори на финансирање на четирите најголеми политички партии, констатиравме дека продолжува трендот на зголемено учество на приходи од Буџетот на Република Северна Македонија во однос на приватните извори на финансирање на политичките партии, претставено на следниот графикон :

Остварени приходи на политичките партии од членарини, донации и од Буџет на РСМ



Со извршените ревизии, констатиравме состојби за кои надлежните органи на политичките партии е потребно да преземат активности за надминување на истите, особено во делот на спроведување на попис согласно законската регулатива, воспоставување на начин на прибирање, уплата и евиденција на приходите по основ на членарина заради целосно потврдување на истите, како и целосна евиденција на имотот со кои располагаат партиите.

Исто така со извршените ревизии во континуитет укажуваме на одредени системски слабости на Законот за финансирање на политичките партии, детално прикажани во делот на „Системски слабости“ од овој извештај и за кои потребно е да се преземат активности за нивно надминување.

7.13.3 ПОЛИТИЧКИ ПАРТИИ- ИЗБОРНА КАМПАЊА

Државниот завод за ревизија е надлежен за следење на финансирањето на изборната кампања преку системот на финансиско известување воспоставен со Изборниот законик и подзаконските акти, а согласно методологија пропишана согласно Законот за државната ревизија и меѓународните стандарди за ревизија.

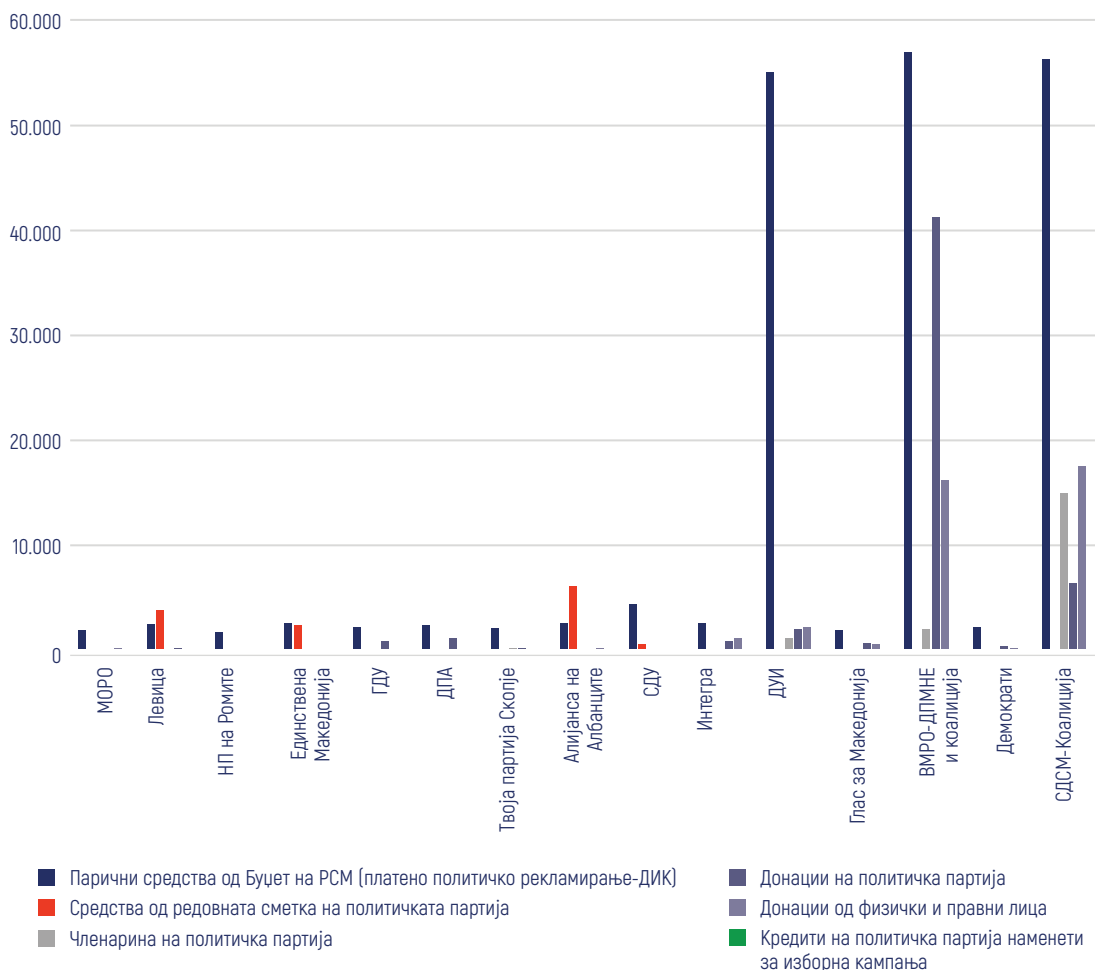
Во 2020 година беа извршени ревизии на сите петнаесет (15) учесници во изборната кампања за Предвремените избори за пратеници во Собранието на РСМ, одржани во јули 2020 година.

Со извршните ревизии беа утврдени состојби на недоследна примена на роковите за известување и затворање на трансакциските сметки, предвидени во Изборниот законик, финансирање на изборната кампања со средства од извори кои не се предвидени за финансирање на изборна кампања, како и необезбедена комплетна поткрепувачка документација за дел од фактурите за направените расходи.

Согласно Изборниот законик, изборната кампања се финансира од средства од Буџетот на РСМ, од членарина на политичката партија, донации на политичка партија, донации од физички лица во висина од 3.000 евра во денарска противвредност, правни лица во висина од 30.000 евра во денарска противвредност и кредити на политичката партија наменети за изборна кампања.

Од извршената анализа на вкупните извори на финансирање на изборната кампања за предвремените парламентарни избори 2020 година, констатиравме дека истата е финансирана во вкупен износ од 317.772 илјади денари, а структурата на изворите на финансирање поделно по учесници е прикажана на графиконот подолу.

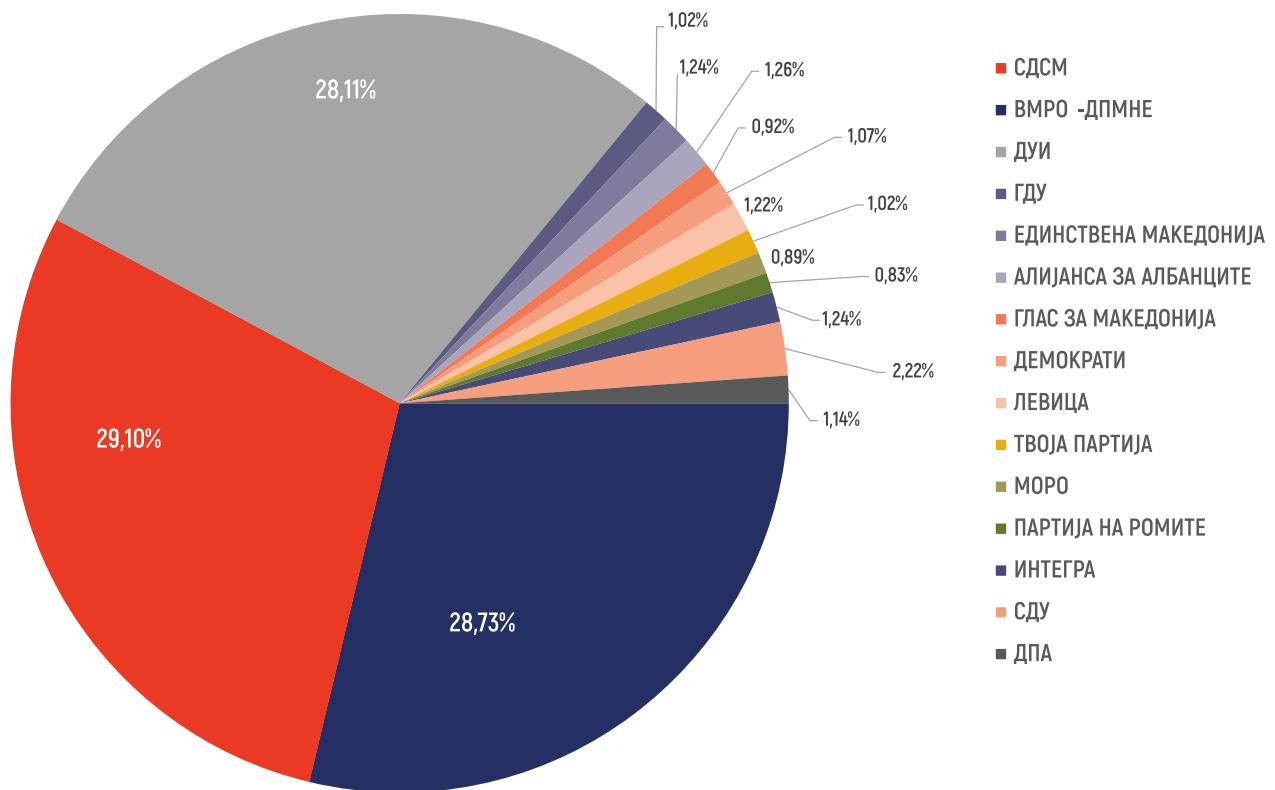
Предвремени избори за пратеници во Собрание на РСМ 2020



Со анализата на приходите по видови на извори на финансирање констатиравме дека изборната кампања е финансирана со 62% со средствата од Буџетот на РСМ, додека 38% се приходи од други извори на финансирање.

Финансиските средства за платено политичко рекламирање обезбедени од Буџетот на РСМ, во текот на изборниот процес кои ги исплаќа Државната изборна комисија. За изборната кампања во 2020 година, исплатени се средства во вкупен износ од 196.358 илјади денари, поодделно по учесници во изборниот процес, прикажано во графиконот подолу.

Исплатени средства од Буџетот на РСМ за платено политичко рекламирање за Парламентарни избори 2020



Од вкупните финансиските средства за платено политичко рекламирање обезбедени од Буџетот на Република Северна Македонија, 85,86% исплатени се на трите најголеми политички партии од позицијата и опозицијата, додека 14,14% на останатите 12 учесници во изборниот процес кои на последните избори за пратеници не освоиле доволно пратеници да формираат пратеничка група, како и за политичките партии/кандидати кои не се застапени во Собранието на Република Северна Македонија.

Исто така со извршените ревизии во континуитет укажуваме на одредени системски слабости на Изборниот законик детално прикажани во делот на „Системски слабости“ од овој извештај и за кои потребно е да се преземат активности за нивно надминување.



8

СИСТЕМСКИ СЛАБОСТИ

Ние вработените во Државниот завод за ревизија извршувајќи ги со закон и со стандардите за ВРИ утврдените надлежности, во континуитет вршме меѓу другото и оценка на степенот на усогласеност на законските и подзаконските акти и потребата од нивно менување и дополнување. Во овој дел ги истакнуваме системски слабости за кои има потреба од преземање на активности од страна на надлежните органи од извршната /законодавната власт за надминување на истите

Регулатива	Предлог за измена/донесување
Закон за трансформација во редовен работен однос	Согласно член 8 и 9 - од Законот за трансформација во редовен работен однос, институциите можат да ангажираат лица врз основа на договор на дело за извршување на физичка или интелектуална работа, повеќе од 1% од вкупниот број на вработени на крајот од претходната година, за период подолг од 24 месеци, врз основа на обезбедена согласност од Министерството за финансии. На овој начин не е утврден максималниот процент на лица кои може да се ангажираат поради што им се дозволува на субјектите да ангажираат лица со договор на дело над законски утврдениот максимум, со што се доведува во прашање и оправданоста од донесувањето на Законот за трансформација во редовен работен однос.
Закон за матичната евиденција	Потребно е да се изврши измена и дополнување на Законот за матичната евиденција поради следниве состојби: <ul style="list-style-type: none">- не се предвидени одредби за начинот на утврдување на висината на надоместоците за издадени изводи и извршени други услуги од страна на Управата и- не е утврден рокот за издавање на бараните документи од страна на Управата, што создава ризик од ненавремено издавање на документите на граѓаните и задоволување на потребата за кое е поднесено барањето. Поради утврдената состојба Управата за водење на матични книги во соработка со надлежното министерство потребно е да преземат активности за надминување на утврдената системска слабост.

Изборен законик

Да се преиспитаат и допрецизираат одредбите од член 83 став 2 од Изборниот законик во делот на финансирањето на изборната кампања со средства од редовната сметка на политичката партија и од донации од политичка партија, во делот на поединечните и вкупните лимити на средства финансирани/донирани од физички и правни лица.

Со измените и дополнувањата на Изборниот законик во 2018 година, изменет е член 71, со што додадена е можност на трансакциската сметка за изборна кампања да се депонираат средства од сметката на политичката партија за редовно работење и од посебните сметки за средствата обезбедени од кредит, поради што потребно да се измени и дополни и член 26 од Законот за финансирање на политичките партии со кој ќе се уреди преносот на средствата од сметката за редовно работење на партијата и од посебните сметки за средствата обезбедени преку кредит на трансакциска сметка отворена за изборен процес.

Да се уреди начинот на кој донаторите ќе докажат/потврдат дека не се „поврзани лица“ предвидени во член 75, со радиодифузерите, печатените медиуми и електронските медиуми (интернет порталите) при финансирање или давање донации на политичките партии.

Законско регулирање на одредбите од член 85 од Изборниот законик, во делот на начинот на постапување за случаите кога во Вкупниот финансиски извештај се прикажани вишок на собрани средства на сметката за изборна кампања, како и кога постои недостаток на средства за финансирање и се прикажани повеќе расходи од приходи, односно постојат неплатени обврски.

Постои потреба од пропишување на јасни и прецизни критериуми кои ќе се применуваат при распределба на средствата за платеното политичко рекламирање финансирано од Буџетот на РСМ и тоа помеѓу двете најголеми политички партии од позицијата, опозиција како и партиите кои не освоиле доволно пратеници да формираат пратеничка група или не се застапени во Собранието на РСМ.

Пропишување на обврска за доставување на извештај за искористените рекламни паноа и билборди од страна на општините во РСМ и градот Скопје.

Изборен законик

Да се преземат активности за доуредување на Изборниот законик во делот на определување надлежен орган за следење и известување за изборното медиумско претставување на електронските медиуми (интернет портали).

Уредување на начинот на организирање, плаќање, следење и известување до надлежните органи за интернет претставувањето кое го вршат учесниците во изборната кампања преку социјалните мрежи.

Да се преиспита утврдениот краен рок за уплата на донации, односно потребно е да се утврди донациите да се уплатуваат најдоцна до денот на завршување на изборната кампања.

Доуредување на член 84-б, став 8 од Изборниот законик со кој ќе се даде можност Министерство за финансии со подзаконски акт да го уреди начинот на водење на деловните книги и подготвување на финансиските/ финансискиот извештај за изборната кампања имајќи ги во предвид сите видови/ извори на финансирање на изборната кампања особено кога не секогаш истите предизвикуваат паричен прилив на трансакциската сметка.

Доуредување на Изборниот законик со што во делот на Казни и прекршочни одредби ќе бидат предвидени глоби и за електронските медиуми (електронските портали) во случај за недоставување на Извештајот за рекламниот простор искористен од секој учесник во изборната кампања и средствата кои се платени и се побаруваат по таа основа.

Номотехничко уредување на Изборниот законик поради тоа што одредени членови немаат следственост и одредбите на одредени членови има погрешно повикување.

Собранието на РСМ да ја задолжи Законодавно - правната комисија на да утврди пречистен текст на Изборниот законик и истиот терминолошки да го усогласи со уставот и со правниот систем.

Поради големите кадровски и финансиски ресурси што се потребни за спроведување на изборите во ДКП наспроти незначителниот одзив на граѓаните кои за време на изборите се наоѓаат на привремена работа или престој во странство, потребно да се преиспитаат одредбите во Изборниот законик кои ги регулираат условите и начинот на гласање во дијаспората со цел намалување на трошоците на државата за организирање избори и креирање на соодветен начин на остварување на уставното право на глас на граѓаните кои за време на изборите се наоѓаат на привремена работа или престој во странство.

Регулатива	Предлог за измена/донесување
Законот за сметководството за непрофитните организации	Потребно е да преземат активности за изменување и дополнување на подзаконските акти со кои се уредува начинот на водење на сметководството на непрофитните организации, со кои ќе се обезбеди доследно почитување на сметководственото начело на „модифицирано настанување на деловните промени, односно трансакции“
Закон за финансирање на политичките партии	Да се донесат поконкретни насоки за регулирање на начинот на плаќање, уплата и евидентирање на членарината како извор на финансирање на политичките партии со цел еднообразност во начинот на нивното сметководствено евидентирање и потврдување на законски утврдениот лимит за секој член одделно, земајќи го во предвид финансирањето на изборната кампања за одреден процес
Законот за вработените во јавниот сектор	<p>Согласно член 14 од Законот за вработените во јавниот сектор, јавниот сектор во РСМ, го сочинуваат вработените кои имаат статус на административни службеници, како и вработените кои имаат статус на помошно – технички лица. Согласно истиот за вработените во јавниот сектор се применуваат одредбите од овој закон, одредбите од посебните закони, прописите донесени врз основа на овој закон и посебните закони и колективни договори. Висината на платите и другите надоместоци на административните службеници се определуваат согласно Законот за административни службеници, додека за лицата кои вршат технички и помошни работи, распоредени во групи, подгрупи инкорпорирани во актот за систематизација, отсуствуваат одредби со кој би се уредил начинот на пресметување на платите.</p> <p>Отсуството на одредби за утврдување на платите на вработените кои вршат технички и помошни работи предизвикува разноликост во пресметувањето и висината на платите на оваа категорија вработени.</p> <p>Во Уставниот суд на РСМ пресметката на плата за оваа категорија на вработени е регулирана со склучените договори за вработување преку утврдување на бројот на бодови за соодветното работно место. Висината на вредноста на бодот во 2019 година утврдена е со Одлука за утврдување на вредноста на бодот за платите на помошните работници од страна на Генералниот секретар, според која вредноста на бодот за пресметка на плата е утврден во висина на вредноста на административните службеници.</p> <p>За надминување на утврдената состојба органите на државна управа во соработка со надлежното министерство потребно е да преземе активности за иницирање на измени и дополнување на законските и подзаконските акти и утврдување на критериуми за пресметка на платата на вработените лица кои вршат технички и помошни работи.</p>

Регулатива	Предлог за измена/донесување
Законот за постапување со бесправно изградени објекти	<p>Потребата од донесување на нов Закон се јавува поради ефектите кои не се постигнати со претходниот Закон. Честите промени на Законот за постапување со бесправно изградените објекти, посебно во делот на дадената можност за поднесување на некомплетни барања, како и не извршеното аерофотогаметриско снимање на просторот на целата територија на државата, не координираност помеѓу комисиите и градежните инспектори и не постапувањата на локалните градежни инспектори доведува до појава на изградба на нови објекти или доградби и надградби на објекти без одобрение за градење за кои постои ризик од нивна легализираат од повеќе аспекти и се изградени по донесување на Законот.</p>
Законот за електронските комуникации	<p>Со извршената ревизија на АЕК, ревизија констатира потреба од преиспитување на член 29-а од Законот за електронските комуникации, согласно кој Агенцијата е должна дел од средствата остварени од приходите од надоместоците да ги пренесе како средства наменети за финансирање на дејноста на ОТА, заради обезбедување на соодветни финансиски, човечки и технички ресурси за спроведување на нејзините надлежности и тоа:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✘ 50% од вкупните реализирани приходи кои Агенцијата ги остварила за претходната календарска година од приходите од годишните надоместоци кои операторите ги плаќаат за надзор на пазарот и ✘ 10% од вкупните реализирани приходи кои Агенцијата ги остварила за претходната календарска година од приходите од годишните надоместоци за користење на радиофреквенции од страна на имателите на одобренија за користење на радиофреквенции. <p>Имајќи во предвид дека Агенцијата како основа за пресметка го користи делот од приходите кој се однесува само на наплатените побарувања од тековната, а не и од минати години, ревизијата е на мислење дека потребно е јасно да се уреди начинот на распределба на делот од приходите кој ќе се биде наменет за финансирање на ОТА.</p> <p>АЕК е надлежен прекршочен орган за прекршоците определени во членовите од 182 до 185 од Законот за електронските комуникации. Согласно член 183 од ЗЕК кој доколку правното лице односно трговец поединец не ги исполнува обврските во однос на уплата на надоместоците во законски утврдените рокови или износи, за сторениот прекршок се предвидува глоба во износ од 10.000 евра во денарска противвредност.</p> <p>Имајќи предвид дека висината на приходите кои ги остваруваат операторите, како и средствата кои ги уплаќаат во Агенцијата се разликуваат во зависност од големината на операторите, ревизијата смета дека вака утврдената глоба не е сразмерна на висината на прекршокот. Поради тоа, постои потреба законодавецот да ја преиспита наведената глоба, во насока на нејзино усогласување со одредбите од Законот за прекршоците.</p>

Регулатива	Предлог за измена/донесување
Законот за Бирото за развој на образованието	<p>Во член 14 став 1 алинеја 1 од Законот утврдена е обврска на Бирото за воспоставување на информациски систем и база на податоци за предучилишното, основното, средното, специјалистичкото образование, образованието за ученици со посебни образовни потреби и образованието на возрасните.</p> <p>Имајќи ја предвид значајноста на информацискиот систем за обезбедување на податоци во областа на образованието и неговиот придонес во унапредување на образовниот систем во државата, ревизијата укажува на потреба од преземање на активности за јасно дефинирање на неговата содржина, начинот на прибирање, внесување, користење и размена на информациите и податоците со надлежните институции, со цел да се даде придонес на развојот и унапредувањето на целокупната воспитно-образовна дејност во РСМ.</p>
Законот за данокот на додадена вредност	<p>Со Законот за данок додадена вредност не е регулирано даночно ослободување за ДДВ поврзано со спроведување на изборите, ниту Министерот за финансии има донесено подзаконски акт за начинот на постапување при оданочување со данок на додадена вредност на прометот на гласачките ливчиња и изборниот материјал потребен за спроведување на изборите, со оглед на фактот што средствата се обезбедуваат во целост од Буџетот на РСМ.</p>
Закон за судска служба и Закон за платите на судиите	<p>✘ Со законот за судска служба утврдено е дека минатиот труд се вреднува во износ од 0,5% во делот на основната плата со која се вреднува образованието и додатокот на плата за звање, за секоја навршена година работен стаж, а најмногу до 20%, додека во Законот за плата на судиите се вреднува со секоја започната година.</p> <p>Наведеното предизвикува различно уредување на исти права на вработените во иста институција, поради што потребно е да се преземат активности за воедначување на овие одредби од Законите.</p> <p>✘ Со одредбите од овие закони различно се уредуваат одредени права на судиите и судските службеници. Имено, максималниот износ што може да го достигнат судиите за додатоките за посебни услови за работа, постоење на висок ризик и доверливост е 35% од основната плата на судиите, а за истите податоци судските службеници може да достигнат 25% од основната плата.</p> <p>Ревизијата смета дека постои потреба од преиспитување на законските решенија во однос на усогласување на истите заради еднаквост на правата на вработените согласно Уставот на РСМ.</p>

Регулатива	Предлог за измена/донесување
Закон за судови и Закон за судска служба	<ul style="list-style-type: none"> ✘ Согласно одредбите од овие закони, судската служба ја сочинуваат судските службеници, лицата вработени во судовите кои вршат технички и помошни работи и судската полиција. ✘ Во член 3 став 2 од Законот за судската служба уредено е дека вработените во судовите кои вршат технички и помошни работи немаат статус на судски службеници и за нив важат Законот за вработените во јавниот сектор и општите прописи за работни односи. Висината на платите и другите надоместоци на судските службеници и другите вработени во судовите се определуваат со закон и со колективен договор согласно член 109 од Законот за судовите. ✘ Системот на плата и надоместоци на плата на судските службеници е утврден со одредбите на Законот за судска служба. ✘ Согласно член 78 од Законот за судска служба пропишано е дека платите на вработените кои вршат технички и помошни работи во судовите се во рамките на платите утврдени за административно - техничките судски службеници во зависност од степенот на образованието, работното место на кое се распоредени, согласно актот за систематизација и работното искуство, без притоа да се уреди начинот на утврдување на платите на оваа категорија на вработени лица. ✘ Отсуството на одредби за утврдување на платите на вработените во судовите кои вршат технички и помошни работи, предизвикува разноликост во пресметувањето и висината на платите на оваа категорија на вработени.
Закон за организација на органите на државната управа	<p>Во 2004 година за вршење на управни, стручни и други работи од областа на заштитата на културно наследство со Законот за заштита на културно наследство е основана Управата како орган во состав на Министерството за култура. Работењето на Управата е уредено со член 144, 144-а, 144-б, 144-в и со член 145 од Законот. Во Законот за организација на органите на државната управа, Управата не е предвидена како орган во состав на министерството, поради што постои колизија на Законот за организација на органите на државната управа со Законот за заштита на културното наследство.</p>
Закон за заштита на културното наследство	<p>Во однос на работењето на Управата за заштита на културното наследство во Законот за заштита на културно наследство не се предвидени прецизни законски одредби за контрола на работењето на Управата, освен доставување на годишен извештај до Владата на РСМ која го именува Директорот. Исто така во Законот не е предвидена организациона структура со раководни и управни органи. Ваквата состојба придонесува за отсуство на контрола во однос на целокупното работење на Управата.</p>

Законот за културата

Се финансираат проекти/манifestации од комерцијална природа за кои постои голем интерес од страна на публиката, а за кои покрај финансиската поддршка од Министерството за култура од страна на корисниците се користи и одредбата од член 23 став 1 точка 8-а од Законот за ДДВ која се однесува на ослободување од ДДВ за продажба на влезници. Даночното ослободување за продажба на влезници не е предвидено да се прикажува од страна на корисникот како финансиска поддршка на проектот. Ревизијата смета дека финансирањето на комерцијални проекти како проекти од национален интерес потребно е да се доуреди од причина што финансирање на проекти како проекти од национален интерес и во минимален износ од 5% може да се користи само за добивање на право на даночно ослободување. Даночно ослободување по овој основ потребно е да се прикаже како субвенција односно финансирање со буџетски средства, од причина што доколку настанот не бил избран како проект од национален интерес за тој настан би било потребно да се пресмета и плати ДДВ од страна на организаторот.

Отстапувањето на просторот на националните установи на корисниците за реализација на проект од национален интерес без надомест исто така треба да се регулира и да се евидентира како субвенција, односно финансирање на проект од национален интерес и да се пресмета како одобрени средства за финансирање на проектот.

Со цел да се изврши нивелација на платите на вработените во установите од областа на културата, од страна на надлежното министерство побарано е установите да склучат нови колективни договори на ниво на установа со цел да се применат нови коефициенти. Исто така напоменато е дека за административните службеници во националните установи од областа на културата, бруто платата ќе се пресметува согласно коефициентите за работно место утврдени во колективниот договор за културата на ниво на установа.

Склучен е нов Колективен договор на ниво на култура, со влегувањето во сила на овој Колективен договор престануваат да важат колективните договори на ниво на работодавач.

Со новиот Колективен договор покрај останатото се врши и измена на коефициентите како и промена на основицата која претставува основа за пресметување на основната плата со што се врши покачување на правото на плата.

Преземањето на наведените активности во услови кога не е извршена измена и дополнување на Законот за исплата на платите во РСМ доведува до несоодветно постапување и утврдување на повисоко месечно право за исплата на плата на субјектите од областа на културата.

Регулатива	Предлог за измена/донесување
Закон за комуналните такси	<p>Ревизијата во континуитет известува за слабостите во законското решение кое ја регулира наплатата на комуналните такси кои се еден од сопствените извори на приходи на единиците на локалната самоуправа, а поради недоречености во истото не постојат можности за реална наплата на истите по одредени видови и тарифи и тоа:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✘ Комуналната такса за користење на улиците и патиштата со моторни возила, пропишано е да ја наплаќаат правни лица овластени за вршење на регистрација на возилата и да ја уплатуваат на соодветната уплатна сметка во рамки на трезорската сметка на општината. Во постојното законско решение не е пропишано во кои рокови правните лица треба да ја уплатат наплатената такса на сметка на општината, да имаат обврска да ја известуваат општината за бројот на регистрирани возила во зависност од кубикажата и за месечниот износ на прибраните средства поединечно и кумулативно. ✘ Комуналната такса за користење и одржување јавно осветлување, за која не е пропишана обврска на трговското друштво надлежно за дистрибуција на електрична енергија кое врши наплата на таксата од имателите на броила, да ги известува општините, општините во Град Скопје и градот Скопје за бројот на обврзници по категории (број на броила) согласно тарифниот број, како и за наплатените приходи и ненаплатените побарувања по овој основ. ✘ Комунална такса за користење музика во јавните локални поради недоволно прецизното законско решение не се наплаќа во општините.
Закон за земјоделско земјиште	<p>Согласно член 33 од Законот за земјоделско земјиште, од страна на Министерството за земјоделството, шумарство и водостопанство, земјоделското земјиште во државна сопственост може да се даде на користење по пат на закуп и плодуюживање. Средствата од закупнината се уплатуваат на посебна сметка во рамките на трезорска сметка, а приходите се распределуваат во сооднос 50% за РСМ и 50% за општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, во зависност од местоположбата на земјоделското земјиште кое е предмет на давање под закуп. Средствата од закупнината на земјоделското земјиште во државна сопственост наплатени во тековната година се распределуваат на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје кои имаат реализација на приходи од данок на недвижен имот над 80% во однос на планираните во претходната година според податоците од трезорската евиденција.</p> <p>Согласно законското решение, општината нема сознание за висината на средствата што треба да се уплатат, ниту пак МЗШВ има законска обврска склучените договори за закуп на земјоделско земјиште во државна сопственост да ги доставува до општините за земјиштето што се наоѓа на нивната територија.</p>

Регулатива	Предлог за измена/донесување
Закон за даноците на имот	<p>Ревизијата ја истакнува неизвесноста во делот на примената на членот 39 од Законот за даноците на имот од неговото донесување од 2004 година, во делот на обврската за усогласување на регистарот на недвижен имот кој го водат општините, општините во Градот Скопје и Градот Скопје со регистарот кој го води Агенцијата за катастар на недвижности на РСМ, а најдоцна до 31 декември во годината податоците од состојбата на регистрите треба да ги доставуваат до Централниот регистар на Република Северна Македонија и до Управата за јавни приходи.</p> <p>За имплементација на ова законско решение потребни се одредени допрецизирања во Законот како и софтверско поврзување на надлежните органи.</p>
Законот за градежно земјиште	<p>Во однос на договорната казна која произлегува од непочитување на обврските од склучените договори за отуѓување на градежно земјиште во член 76 став 10 од Законот за градежно земјиште е предвидено: „Средствата од наплатата на договорната казна од член 75 став (1) точката 7 од овој закон се распределуваат во сооднос 20% за Република Северна Македонија и 80% за општините, односно општините во градот Скопје, во зависност од местоположбата на градежното земјиште“, без да се прецизира дека средствата кои се распределуваат меѓу општините од подрачјето на градот Скопје и градот Скопје, се распределуваат во сооднос 50% за општината од подрачјето на градот Скопје и 50% за градот Скопје.</p>
Закон за основното образование	<p>Во Законот за основното образование не е уредено правото на сопственост на училишните објекти и имотот на основните училишта кои со Одлуката на Владата на РСМ за пренесување на основачките права и обврски над постојните основни училишта на општините и на општините во Градот Скопје и пренесување на правото на сопственост на објекти, ги преземаа општините, односно општините на градот Скопје за училиштата на своето подрачје.</p>
Закон за средното образование	<p>Со законските одредби за основно и средно образование не е дефиниран начинот со кој ќе се утврди, потребата од изградба и доградба на нов училиштен објект, односно надлежното министерство не дава претходно мислење, елаборат по однос на потребата од започнување на градбата, туку дава само мислење за основање на училиште, кога објектот веќе е изграден. Отсуството на одредби за критериуми со кои ќе биде опфатен иницијалниот дел за потребата од изградба и доградба на нов простор, училиште, создава ризик изградениот објект да не се користи во целост за намената за која е изграден.</p>

Регулатива	Предлог за измена/донесување
Законот за пожарникарство	<p>Согласно член 49 за финансирање на активностите на Територијалните против пожарни единици, Град Скопје и општините имаат можности за остварување на дополнителни приходи од наплатени парични казни за сторени прекршоци од областа на заштитата од пожари и експлозии, доброволни прилози и други средства од осигурителни друштва, фондации, правни и физички лица наменети за унапредување на заштитата и приходи од сопствени извори за извршени услуги.</p> <p>Град Скопје и општините во РСМ не остваруваат приходи по овие основи освен приходот од осигурителните друштва во износ од 2% од наплатените премии за осигурување на моторните возила и осигурување од одговорност од употреба на моторните возила за кои немаат сознание за висината на средствата кои треба да се уплатат ниту пак има законска обврска да можат да се уверат во целосноста и точноста на уплатените средства. Недоволната прецизност на законското решение во дефинирањето на другите видови приходи за финансирање на Територијалните против пожарни единици придонесува за неостварување на приходи по овие основи.</p> <p>Согласно Законот за вработените во јавниот сектор, вработените во јавниот сектор се категоризираат во четири основни групи, според кои професионалните пожарникари вработени во територијалните противпожарни единици имаат статус на овластени службени лица во областа на безбедноста, припаѓаат на група II – работни места на службени лица со посебни овластувања, односно лица кои засновале работен однос во институциите во јавниот сектор од областа на безбедноста, одбраната и разузнавањето заради вршење на посебни овластувања, подгрупа 10 – други овластени службени лица во областа на безбедноста, одбраната и разузнавањето. Во рамките на секоја подгрупа, со посебен закон или колективен договор се утврдуваат повеќе категории на работни места.</p> <p>Со Законот за пожарникарство се утврдени три категории на работни места и тоа: категорија А – Високо раководни пожарникари спасители, категорија Б – Раководни пожарникари спасители и категорија В – Професионални пожарникари спасители. Во категоријата А се утврдени 5 нивоа на раководни работни места, а во категоријата Б и В по 4 нивоа на работни места. Согласно истоимениот закон поради видот и природата на работите што ги извршуваат, износот на платата на професионалните пожарникари во противпожарните единици согласно членот 5 на Законот е поголема за 20% од платата на другите вработени со соодветна стручна подготовка за работни места во општинската администрација, чии права и обврски во однос на платата се регулирани со Законот за административни службеници.</p>

Регулатива	Предлог за измена/донесување
Законот за пожарникарство	<p>Остварувањето на правото на вработените во ТППЕ на плата поголема за 20% од платата на другите вработени со соодветна стручна подготовка за работни места во општинската администрација е законска одредба која е недоволно прецизна, имајќи во предвид дека структурата на вработените кај општините е многу различна и зависи од повеќе фактори.</p> <p>Потребно е јасно и концизно законско решение за утврдување на платата на професионалните пожарникари за надминување на утврдените состојби.</p>
Законот за високото образование	<p>Согласно член 41 од Законот за високото образование, предвидено е формирање на Национален совет заради обезбедување, оценување, развој и унапредување на квалитетот во високото образование и научно-истражувачката дејност во Република</p> <p>Северна Македонија. Надлежностите на советот се широко дефинирани во Законот и претежно се однесуваат на следење, предлагање, изготвување на правилници и програми. Националниот совет согласно новиот закон треба да се формира во</p> <p>рок од една година од денот на влегување во сила на законот, а донесувањето на актите предвидени со законот треба да биде најдоцна во рок од шест месеци од денот на неговото формирање.</p> <p>Со оглед дека Советот сè уште не е формиран, голем дел од работите и актите кои се во надлежност на Советот за кои ова стручно тело треба да даде мислења, предлози, да утврди или да донесе соодветни норми за кои Собранието на РСМ, Владата на РСМ или Министерството за образование и наука даваат согласност, не се донесени што придонесува за различниот начин на постапување и функционирање од страна на јавните универзитети, преку акти и одлуки што тековно ги донесуваат.</p> <p>Остварувањето на право на плата и надоместоци на плата, во услови на непостоење на Колективен договор за високообразовна дејност, непостоење на одредби во Законот за високото образование може да придонесе за различен начин на пресметка и исплата на платите во рамките на јавните универзитети во РСМ врз основа на интерен акт на високообразовна установа.</p>

Регулатива	Предлог за измена/донесување
<p>Закон за вработување и осигурување во случај на невработеност</p>	<p>Со законот не се уредени во целост подготовката, носителот, надлежна институција за имплементација и периодот на донесување на Оперативниот план (ОП) како годишен оперативен документ за активните програми и мерки за вработување, како и начинот на распоредување на финансиски средства за мерките и услугите.</p> <p>Исто така со законот не е предвидено донесување на подзаконски акт со кој поблиску ќе се уредат прашањата кои се однесуваат на планирањето, изработката, финансирањето и одобрувањето на програмите, мерките и услугите за вработување, надзорот и постапката на имплементација. Овие активности се дефинираат со Оперативни упатства кои се носат на годишно ниво од страна на АВРСМ врз основа на ОП донесени од МТСП.</p>
<p>Закон за средно образование</p> <p>Закон за стручно образование и обука</p>	<p>Потребата за усогласување на Законот за средно образование и Законот за стручно образование и обука со одредбите од Законот за националната рамка на квалификации. Како неопходно се јавува и потребата од дефинирање на улогите и одговорностите на клучни заинтересирани страни во спроведувањето на Македонската рамка на квалификации. Национална рамка на квалификации (НРК) е инструмент за воспоставување на систем на квалификации, со кој се дава основа за стекнување на квалификации, проодност и квалитет на квалификациите како и инструмент за комуникација меѓу засегнати страни и за реформирање на системот на образование и обука.</p>
<p>Закон за заштита и спасување</p>	<p>Со извршените измени и дополнувања на Законот за заштита и спасување во 2008 година заштитата на населението од епидемии, епизотии, епифитотии е изземена од законот. Со изземањето на епидемиите од законско регулирање се намалува можноста од креирање или брзо активирање на системот за заштита и спасување кој ќе опфати идентификација на ризици од појава на пандемии и заразни болести во иднина, проценка на можните влијанија од истите, идентификување на постојните ресурси и планирање на потребата за нивно обезбедување преку донации користејќи го механизмот за меѓународната соработка со цел ефикасна превенција и рано предупредување од можна кризна ситуација. Наведената состојба упатува на потребата од дополнување на Законот за заштита и спасување во кој ќе биде вклучена заштитата на населението од епидемии, епизотии, епифитотии како и негово усогласување со меѓународната регулатива.</p>

Регулатива

Предлог за измена/донесување

Закон за пензиското и инвалидското осигурување

Почнувајќи од 2004 година во член 130 став 6, предвидена е обврска корисникот на инвалидска или семејна пензија по основ на инвалидност да се јави на задолжителен контролен преглед кој се врши во рок од една а најдоцна до две години. До конечност на решението на корисникот му се врши исплата на пензија, а во случај кога со задолжителниот контролен преглед ќе се потврди дека кај лицето не постои инвалидност, се вршат пресметки на штети за неоснованите исплати кои претставуваат значаен одлив на средства од буџетот на Фондот. Од друга страна со законските решенија не е уредено мирување на работен однос во услови кога е доделена временна инвалидска пензија, поради што осигурениците на кои им се укинува инвалидската пензија остануваат незаштитени во делот на правата и обврските од работен однос. За надминување на овие состојби Фондот во повеќе наврати поднел иницијативи до надлежното министерство за измени на овој Закон но до денот на ревизијата измените не се направени.

Закон за водите

Утврдувањето на висината на надоместоците за водно право се врши согласно Законот за водите, а обврзници за пресметување и плаќање на надоместокот за водно право се правните и физичките лица кои имаат дозвола за водно право. Правните лица кои управуваат со водоснабдителен систем се обврзници за пресметување и плаќање на надоместокот за користење на водата, а правните лица кои управуваат со канализационен систем се обврзници за пресметување и плаќање на надоместокот за испуштање во води и се должни пресметаните надоместоци еднаш месечно да ги уплатат на посебна уплатна сметка во рамките на трезорската сметка. Освен тоа предвидено е и пресметување на варијабилна вредност на надоместокот за испуштање во води, која се утврдува во дозволата за испуштање во води врз основа на "единица на штетност" и ја пресметува лицето кое испушта непречистени отпадни води во реципиенти.

Постојното законско решение влијае Министерството за животна средина како буџетски корисник одговорен за целосна и навремена наплата на надоместоците за водно право, да не располага со целосни информации за висината на надоместокот кој што треба да биде уплатен од страна на носителите на дозволите, ниту за висината на уплатениот надоместок, односно не е воспоставен ефикасен систем за следење, контрола и надзор на пресметувањето и наплатата на надоместоците за водно право. Дополнително, отсутството на подзаконски акт за утврдување на "единицата на штетност" при испуштањето во води, оневозможува пресметување и наплата на варијабилниот дел од надоместокот за испуштање во води.

Потребно е донесување на законско решение со кое надоместоците за водно право ќе имаат третман на јавна давачка и ќе се регулира следењето, контролата и надзорот на нивното правилно пресметување, наплатување и уплата во корист на соодветните трезорски сметки. Исто така, потребно е и да се изработи и донесе и Методологијата за пресметување на единицата на штетност при испуштањето во води.

Регулатива	Предлог за измена/донесување
Законот за здравствено осигурување	<p>Истакнуваме дека иако формирањето на комисиите за постапување по барањата за лекување во странство Фондот за здравствено осигурување е во согласност со Законот за здравствено осигурување, но формирање и одлучување на две комисии во првостепена постапка и во рамките на ист орган не е во согласност со членот 14 од Законот за општа управна постапка, во кој не е предвидена можност второстепена комисија да учествува и одлучува во прв степен. Поради ова не е обезбедена соодветна правна заштита со оглед дека, при евентуално преиначување на позитивното во негативно мислење од страна на второстепената комисија во првостепената постапка, барателот нема можност да изјави жалба во втор степен до друга комисија, освен до истата второстепена која учествувала во одлучувањето во прв степен. Постои потреба од страна на одговорните лица во Фондот за здравствено осигурување да се иницира измена на ова законско решение.</p>
Закон за пакување и управување со отпад од пакување (ЗПУОП)	<p>Во ЗПУОП не е прецизно уреден начинот на:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✘ следење дали сите производители/увозници кои создаваат отпад од пакувањето кое прв пат го пуштиле на пазарот во РСМ имаат склучено договори со колективни постапувачи; ✘ пресметување на висината на надоместокот за управување со отпад од пакување кој треба да го плаќаат обврзниците кои имаат склучено договор со колективен постапувач за преземање на обврските за постапување со отпадот од пакување на сметка кај колективните постапувачи; ✘ распределба на остварените приходи кои ги остварува правно лице за постапување со отпад од пакување (колективен постапувач) и воведување на ограничувања во однос на трошењето на средствата од негова страна.

Во ЗУО утврдиме потреба од доуредување во делот на:

- ✘ определување на бројот и видот на потребните организационо - технички средства, вклучувајќи садови за селекција на отпад и специјализирани возила за собирање на пластичен отпад, имајќи ги во предвид бројот на жители и густината на населението во определена област, бројот на создавачи на отпад, просечните количини на создавање на отпад во областа, просторно – географскиот распоред, состојбата на патната мрежа и слични параметри;
- ✘ определување можности за формализирање и организирање на неформалниот сектор за собирање на отпад, со што би им се обезбедило стабилен приход и легализирање на нивните активности;
- ✘ неопходен теренски увид од страна на стручен тим на Министерство за животна средина и просторно планирање пред одобрување на содржината на Студијата за оценка на влијание врз животната средина или одобрение на Елаборатот за заштита на животната средина;
- ✘ пропишување на начинот на пресметка на гаранцијата/ осигурувањето, кој е еден од условите за обезбедување на дозвола за вршење на дејност складирање, третман и/или преработка на отпад и рокот на нејзина/ негова важност;
- ✘ измена на член 106 став 4 со цел да се надмине законската слабост, односно со додавање на изразот „дозвола за третман и/или преработка на отпад“, за да се одвојат третманот и преработката како дејности, со што ќе им биде овозможен увоз и на оние правни лица кои вршат третман, но не и преработка на отпад;
- ✘ унапредување на начинот на издавање и пополнување на транспортниот формулар, како единствен документ со сериски број. Истовремено воспоставување негово електронско пополнување, како истиот би бил достапен до сите субјекти кои имаат потреба, а би се намалил ризикот од негово дуплирање и злоупотреба;
- ✘ пресметување на надоместокот за управување со отпад кој се заснова на фиксен надоместок за m² на стан/куќа или рамен надоместок (паушал) за домаќинство, а настојување истиот да се пресметува врз основа на количината/тежината на собран отпад или број на членови во едно домаќинство.

Законот за управување со отпад (ЗУО)

Регулатива	Предлог за измена/донесување
------------	------------------------------

Закон за животна средина (ЗЖС)

Утврдиме потреба од доусогласување и доуредување на ЗЖС и тоа:

- ✘ за воспоставување систем (регистар) на национално и локално ниво со кој целосно ќе бидат опфатени индустриските инсталации кои со своите активности емитуваат штетни материји во животната средина, како и контролен механизам кој ќе следи дали истите поседуваат соодветна интегрирана еколошка дозвола (ИЕД);
- ✘ член 129 и член 142-а од ЗЖС, во кои треба да се дефинира обврската за плаќање на надместоци за Б-ИЕД и ДУОП и одредба за донесување на решение и рок за пресметување на надместокот.



9 ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ



PCM МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје
Даме Груев 8, 1000 Скопје, Р. Северна Македонија
Т+389 (0)2 3233 301
E contact@rsm.mk
www.rsm.mk

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Собранието на Република Северна Македонија

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Државниот завод за ревизија - Сметка на основен буџет на Република Северна Македонија 020021504063119, а коишто го вклучуваат билансот на приходите и расходите за годината којашто завршува на 31 декември 2020, како и билансот на состојба заклучно со таа дата, и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници, Правилникот за сметководството на буџетите и буџетските корисници и Правилникот за примена на Меѓународните сметководствени стандарди за јавниот сектор на готовинска основа, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиски извештаи кои што се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со стандардите за ревизија кои што се во примена во Република Северна Македонија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

PCM МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје е член на RSM мрежата и тргува како RSM. RSM е трговското име кое се користи од страна на членовите на RSM мрежата. Секој член на мрежата RSM е независно друштво кое работи согласно своите доделени права и обврски. Мрежата RSM самата не е посебно правно лице во никаква јурисдикција.



PCM МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје

Даме Груев 8, 1000 Скопје, Р. Северна Македонија

T+389 (0)2 3233 301

E contact@rsm.mk

www.rsm.mk

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки коишто се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефикасноста на интерната контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење, финансиските извештаи ја презентираат објективно, од сите материјални аспекти, финансиската состојба на Државниот завод за ревизија – Сметка на основен буџет на Република Северна Македонија 020021504063119 заклучно со 31 декември 2020 година, како и неговите приходи и расходи за годината којашто завршува тогаш во согласност со Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници, Правилникот за сметководството на буџетите и буџетските корисници и Правилникот за примена на Меѓународните сметководствени стандарди за јавниот сектор на готовинска основа.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

PCM МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје

Даме Груев 8, 1000 Скопје, Р. Северна Македонија

T+389 (0)2 3233 301

E contact@rsm.mk

www.rsm.mk

Извештај за други правни и регулативни барања

Во согласност со Законот за државна ревизија, Државниот завод за ревизија има обврска да изготвува годишен извештај за извршените ревизии и за работата на Државниот завод за ревизија.

Наша одговорност во согласност со Законот за ревизија е да изразиме мислење во врска со конзистентноста на годишниот извештај за работа со годишната сметка и финансиските извештаи за истата година.

Мислење

Според наше мислење, податоците во годишниот извештај се конзистентни со оние во годишната сметка и финансиските извештаи на Државниот завод за ревизија за 2020 година.

Скопје, 08.06.2021

Овластен ревизор

Стојан Јорданов



Друштво за ревизија

PCM МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје




THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

БИЛАНС НА ПРИХОДИ И РАСХОДИ

				<i>во денари</i>
Опис на позицијата	Образложение	Буџет 2020	Реализирано 2020	Реализирано 2019
Приходи	3.1.			
Неданочни приходи	3.1.1.		2.159.127	313.021
Трансфери и донации	3.1.2.	5.600.000	550.363	6.237.342
Вкупно приходи		5.600.000	2.709.490	6.550.363
Расходи	3.2.			
Тековни расходи				
Субвенции и трансфери	3.2.1.		-	6.000.000
Стоки и услуги	3.2.2.	2.850.000	193.370	-
Вкупно тековни расходи		2.850.000	193.370	6.000.000
Капитални расходи				
Капитални расходи	3.2.3.	2.750.000	-	-
Вкупно капитални расходи		2.750.000	-	-
Вкупно расходи		5.600.000	193.370	6.000.000
Остварен вишок на приходи			2.516.120	550.363
Даноци, придонеси и други давачки од вишокот на приходи				
Нето вишок на приходи		-	2.516.120	550.363
Распоредување на вишокот на приходи				
Дел од нето вишокот на приходи за пренос во наредна година		-	2.516.120	550.363
Обврски за данок на добивка				
Вкупно распоред на вишок на приходи		-	2.516.120	550.363

Скопје, 23.02.2021


 Советник за буџетска контрола
 и плаќања
 Данче Ангеловска


 Главен државен ревизор
 Максим Ацевски

БИЛАНС НА СОСТОЈБА

Опис на позицијата	Образложение	во денари	
		2020	2019
Актива			
Тековни средства	4.1.		
Парични средства	4.1.1.	2.516.120	550.363
Побарувања од купувачите во земјата	4.1.2.	9.341.850	9.857.161
Побарувања од вработените	4.1.3.	-	625.634
Активни временски разграничувања	4.1.4.	-	-
Вкупно тековни средства		11.857.970	11.033.158
Постојани средства	4.2.		
Нематеријални средства	4.2.1.	-	-
Материјални средства	4.2.2.	-	-
Вкупно постојани средства		-	-
Вкупна актива		11.857.970	11.033.158
Вонбилансна евиденција - актива		-	2.686.027
Пасива			
Тековни обврски	4.3.		
Краткорочни обврски спрема добавувачи	4.3.1.	-	-
Пасивни временски разграничувања	4.3.2.	11.857.970	11.033.158
Вкупно тековни обврски		11.857.970	11.033.158
Извори на средства	4.4.		
Извори на капитални средства		-	-
Ревалоризациона резерва		-	-
Вкупно извори на деловни средства		-	-
Вкупна пасива		11.857.970	11.033.158
Вонбилансна евиденција - пасива		-	2.686.027

Скопје, 23.02.2021

Данче Ангеловска

Советник за буџетска контрола
и плаќања
Данче Ангеловска



Главен државен ревизор
Максим Ацевски



PCM МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје

Даме Груев 8, 1000 Скопје, Р. Северна Македонија

T+389 (0)2 3233 301

E contact@rsm.mk

www.rsm.mk

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Собранието на Република Северна Македонија

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Државниот завод за ревизија - Сметка на основен буџет на Република Северна Македонија 020021504063710, а коишто го вклучуваат билансот на приходите и расходите за годината којашто завршува на 31 декември 2020, како и билансот на состојба заклучно со таа дата, и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници, Правилникот за сметководството на буџетите и буџетските корисници и Правилникот за примена на Меѓународните сметководствени стандарди за јавниот сектор на готовинска основа, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиски извештаи кои што се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со стандардите за ревизија кои што се во примена во Република Северна Македонија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING



PCM МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје

Даме Груев 8, 1000 Скопје, Р. Северна Македонија

T+389 (0)2 3233 301

E contact@rsm.mk

www.rsm.mk

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки коишто се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективноста на интерната контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење, финансиските извештаи ја презентираат објективно, од сите материјални аспекти, финансиската состојба на Државниот завод за ревизија - Сметка на основен буџет на Република Северна Македонија 020021504063710 заклучно со 31 декември 2020 година, како и неговите приходи и расходи за годината којашто завршува тогаш во согласност со Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници, Правилникот за сметководството на буџетите и буџетските корисници и Правилникот за примена на Меѓународните сметководствени стандарди за јавниот сектор на готовинска основа.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

PCM МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје е член на PCM мрежата и тргува како PCM. PCM е трговското име кое се користи од страна на членките на PCM мрежата. Секој член на мрежата PCM е независно друштво кое работи согласно своите доделени права и обврски. Мрежата PCM самата не е посебно правно лице во нивната јурисдикција.



PCM МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје

Даме Груев 8, 1000 Скопје, Р. Северна Македонија

T+389 (0)2 3233 301

E contact@rsm.mk

www.rsm.mk

Извештај за други правни и регулативни барања

Во согласност со Законот за државна ревизија, Државниот завод за ревизија има обврска да изготвува годишен извештај за извршените ревизии и за работата на Државниот завод за ревизија.

Наша одговорност во согласност со Законот за ревизија е да изразиме мислење во врска со конзистентноста на годишниот извештај за работа со годишната сметка и финансиските извештаи за истата година.

Мислење

Според наше мислење, податоците во годишниот извештај се конзистентни со оние во годишната сметка и финансиските извештаи на Државниот завод за ревизија за 2020 година.

Скопје, 08.06.2021

Овластен ревизор

Стојан Јорданов

Друштво за ревизија

PCM МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје



THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

БИЛАНС НА ПРИХОДИ И РАСХОДИ

Опис на позицијата	Образложение	во денари		
		Буџет 2020	Реализирано 2020	Реализирано 2019
Приходи				
Трансфери и донации	3.1.	97.658.000	93.954.316	85.960.278
Вкупно приходи		97.658.000	93.954.316	85.960.278
Расходи				
Тековни расходи				
Плати, наемнини и надоместоци	3.2.1.	81.828.000	78.848.799	69.010.875
Стоки и услуги	3.2.2.	13.230.000	12.822.949	14.806.601
Разни трансфери	3.2.3.	200.000	191.194	988.505
Вкупно тековни расходи		95.258.000	91.862.942	84.805.981
Капитални расходи				
Капитални расходи	3.3.	2.400.000	2.091.374	1.154.297
Вкупно капитални расходи		2.400.000	2.091.374	1.154.297
Вкупно расходи		97.658.000	93.954.316	85.960.278
Нето вишок на приходи - добивка по оданочување		-	-	-

Скопје, 23.02.2021


 Советник за буџетска контрола
 и плаќања
 Данче Ангеловска


 Главен државен ревизор
 Максим Ацевски

БИЛАНС НА СОСТОЈБА

Опис на позицијата	Образложение	во денари	
		2020	2019
Актива			
Тековни средства	4.1.		
Побарувања од купувачи	4.1.1.	218.497	218.497
Побарувања од вработените	4.1.2.	115.066	55.635
Активни временски разграничувања	4.1.3.	7.512.232	7.219.349
Залихи	4.1.4.	1.730.460	1.695.241
Вкупно тековни средства		9.576.255	9.188.722
Постојани средства	4.2.		
Нематеријални средства	4.2.1.	5.363.237	4.148.615
Материјални средства	4.2.2.	9.647.697	9.066.704
Вкупно постојани средства		15.010.934	13.215.319
Вкупна актива		24.587.189	22.404.041
Вонбилансна актива		-	-
Пасива			
Тековни обврски	4.3.		
Краткорочни обврски спрема добавувачи	4.3.1.	734.647	799.051
Краткорочни обврски за плати и други обврски спрема вработените	4.3.2.	6.777.584	6.420.299
Пасивни временски разграничувања	4.3.3.	333.564	274.130
Вкупно тековни обврски		7.845.795	7.493.480
Извори на средства	4.4.		
Извори на капитални средства		16.485.605	14.864.425
Ревалоризациона резерва		255.789	46.136
Вкупно извори на деловни средства		16.741.394	14.910.561
Вкупна пасива		24.587.189	22.404.041
Вонбилансна пасива		-	-

Скопје, 23.02.2021

Данче Ангеловска

Советник за буџетска контрола
и плаќања
Данче Ангеловска



Главен државен ревизор
Максим Ацевски

ПРЕГЛЕД НА ПРОМЕНИ НА ИЗВОРИ НА СРЕДСТВА

О П И С	Државен јавен капитал	Останат капитал (запиши на материјали, резервни делови и ситен инвентар и хартии од вредност)	во денари
			Вкупно
Состојба 01.01.2020 година	13.215.319	1.695.242	14.910.561
Зголемување по основ на:	7.572.643	845.051	8.417.694
Зголемување на вредноста (капитализација)	7.362.990	845.051	8.208.041
По попис 2020	-	-	-
Ревалоризација	209.653		209.653
Намалување по основ на:	5.777.029	809.832	6.586.861
Амортизација	5.587.635		5.587.635
Издатници		809.832	809.832
По попис 2020	189.394		189.394
Состојба 31.12.2020 година	15.010.933	1.730.461	16.741.394



PCM МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје

Даме Груев 8, 1000 Скопје, Р. Северна Македонија

T+389 (0)2 3233 301

E contact@rsm.mk

www.rsm.mk

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Собранието на Република Северна Македонија

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Државниот завод за ревизија - Сметка на буџет на донации Проект од Меѓународна организација ИНТОСАИ, а коишто го вклучуваат билансот на приходите и расходите за годината којашто завршува на 31 декември 2020, како и билансот на состојба заклучно со таа дата, и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници, Правилникот за сметководството на буџетите и буџетските корисници и Правилникот за примена на Меѓународните сметководствени стандарди за јавниот сектор на готовинска основа, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиски извештаи кои што се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со стандардите за ревизија кои што се во примена во Република Северна Македонија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING



PCM МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје

Даме Груев 8, 1000 Скопје, Р. Северна Македонија

T+389 (0)2 3233 301

E contact@rsm.mk

www.rsm.mk

или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки коишто се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење, финансиските извештаи ја презентираат објективно, од сите материјални аспекти, финансиската состојба на Државниот завод за ревизија - Сметка на буџет на донации Проект од Меѓународна организација ИНТОСАИ заклучно со 31 декември 2020 година, како и неговите приходи и расходи за годината којашто завршува тогаш во согласност со Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници, Правилникот за сметководството на буџетите и буџетските корисници и Правилникот за примена на Меѓународните сметководствени стандарди за јавниот сектор на готовинска основа.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

PCM МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје е член на PCM мрежата и тргува како PCM. PCM е трговското име кое се користи од страна на члените на PCM мрежата. Секој член на мрежата PCM е независно друштво кое работи согласно своите доделени права и обврски. Мрежата PCM самата не е посебно правно лице во нејдна јурисдикција.

PCM МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје

Даме Груев 8, 1000 Скопје, Р. Северна Македонија

T +389 (0)2 3233 301

E contact@rsm.mk

www.rsm.mk

Извештај за други правни и регулативни барања

Во согласност со Законот за државна ревизија, Државниот завод за ревизија има обврска да изготвува годишен извештај за извршените ревизии и за работата на Државниот завод за ревизија.

Наша одговорност во согласност со Законот за ревизија е да изразиме мислење во врска со конзистентноста на годишниот извештај за работа со годишната сметка и финансиските извештаи за истата година.

Мислење

Според наше мислење, податоците во годишниот извештај се конзистентни со оние во годишната сметка и финансиските извештаи на Државниот завод за ревизија за 2020 година.

Скопје, 08.06.2021

Овластен ревизор

Стојан Јорданов



Друштво за ревизија

PCM МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје



THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

БИЛАНС НА ПРИХОДИ И РАСХОДИ

Опис на позицијата	Образложение	Буџет 2020	Реализирано 2020	во денари
				Реализирано 2019
Приходи				
Трансфери и донации	3.1.	613.861	613.861	
Вкупно приходи		613.861	613.861	-
Расходи				
Тековни расходи	3.2.			
Вкупно тековни расходи		-	-	-
Капитални расходи	3.3.			
Вкупно капитални расходи		-	-	-
Вкупно расходи		-	-	-
Нереализирани средства од буџетот		613.861	613.861	-
Даноци, придонеси и други давачки од вишокот на приходи - добивка пред оданочување				
Нето вишок на приходи - добивка по оданочување		613.861	613.861	-

Скопје, 23.02.2021

Данче Ангеловска

Советник за буџетска контрола
и плаќања
Данче Ангеловска



Главен државен ревизор
Максим Ацевски

БИЛАНС НА СОСТОЈБА

Опис на позицијата	Образложение	во денари	
		2020	2019
Актива			
Тековни средства	4.1.		
Жиро сметка	4.1.1.	613.861	-
Вкупно тековни средства		613.861	-
Вкупна актива		613.861	-
Пасива			
Тековни обврски	4.2.		
Пасивни временски разграничувања	4.2.1.	613.861	-
Вкупно тековни обврски		613.861	-
Вкупна пасива		613.861	-

Скопје, 23.02.2021


Советник за буџетска контрола
и плаќања
Данче Ангеловска


Главен државен ревизор
Максим Ацевски

Кратенки

PCM	Република Северна Македонија
ДЗР	Државен завод за ревизија
ВРИ	Врховна ревизорска институција
ЕУ	Европска Унија
ОБСЕ	Организација за безбедност и соработка на Европа
ИНТОСАИ	The International Organization of Supreme Audit Institutions/ Меѓународна организација на врховни ревизорски институции
ИССАИ	The International Standards of Supreme Audit Institutions/ Меѓународни стандарди на врховните ревизорски институции
ЕУРОСАИ	European Organisation of Supreme Audit Institutions Европска организација на врховни ревизорски институции
ЦЕФ	Center of Excellence in Finance/ Центар за извонредност во финансиите
АМС	Audit management system
ИТ	Информатичка технологија
ИОРРМ	Институт на овластени ревизори на РСМ
СЈО	Јавно обвинителство за гонење на кривични дела поврзани и кои произлегуваат од содржината на незаконското следење на комуникациите
ЕЛС	Единици на локална самоуправа
ФЗО	Фонд за здравствено осигурување на РСМ
ЈЗУ	Јавни здравствени установи
ПИО	Фонд за пензиско и инвалидско осигурување на РСМ
АВРСМ	Агенција за вработување на РСМ
УП	Управа за јавни приходи на РСМ
ДДВ	Данок на додадена вредност
БДП	Бруто домашен производ
КЈП	Комунално јавно претпријатие
ЈП	Јавно претпријатие
АД	Акционерско друштво
МОН	Министерство за образование и наука
МТСП	Министерство за труд и социјална политика

МЗ	Министерство за здравство
ДЗС	Дирекција за заштита и спасување
СЕП	Секретаријат за европски прашања
АЕК	Агенција за електронски комуникации
ДИК	Државна изборна комисија
ИПА	Инструментот за претпристапна помош
АКМИС	Автоматизиран компјутерски систем за управување со судски предмети
SIGMA	Support for Improvement in Governance and Management
ОЕЦД	The Organisation for Economic Co-operation and Development
ИДИ	INTOSAI Development Initiative
WGЕА	Работна група за животна средина на EUROSАI
ITWG	Работната група на EUROSАI за ИТ
TFA&E	Оперативна група на EUROSАI за ревизија и етика
TFMA	Оперативна група на EUROSАI за ревизија на општините
WGPD	Работна група на INTOSAI за јавен долг
WFD	Вестминстер фондацијата за демократија
КПУ	Континуирано професионално усовршување
ИПСАС	Меѓународни сметководствени стандарди во јавниот сектор
ЗНМ	Здружение на новинарите на Македонија
МФ	Министерство за финансии
НПАА	Националната програма за усвојување на правото на Европската унија
ЈКП	Јавните комунални претпријатија
ИЕД	Интегрирана еколошка дозвола
ДОУП	Дозвола за усогласување со оперативен план
ЗЕК	Закон за електронските комуникации
ДДВ	Данок на додадена вредност
ТППЕ	Територијална противпожарна единица
ФТР	Протокол за пренос на датотеки
РЕСИС	Институт за истражување на општествениот развој

